

PROGRAMMABEGROTING 2026

KADERBRIEF
COLLEGERAPPORTAGE
PROGRAMMAREKENING

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	5
1. Inleiding	6
Algemene gegevens	6
Kerngegevens per 1 januari	9
2. Algemeen beeld van de programmabegroting	11
3. Programmabegroting 2026	14
Programma 1 – Woonomgeving	14
Programma 2 – Gezondheid	29
Programma 3 – Leren	39
Programma 4 – Werk en Inkomen	44
Programma 5 – Bestuur en organisatie	51
Paragrafen	62
Lokale heffingen	62
Weerstandvermogen en Risicobeheersing	67
Onderhoud kapitaalgoederen	76
Financiering	85
Bedrijfsvoering	90
Verbonden Partijen	92
Grondbeleid Pekela en De Regionale Agenda	104
Wet Open Overheid	107
Frauderisico	109
FINANCIËLE BEGROTING	111
Het overzicht van baten en lasten	112
Het meerjarenperspectief van de begroting	113
De toelichting op de financiële begroting 2026-2029	114
Bijlagen	125
Bijlage 1: De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves	126
Bijlage 2: De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen	127
Bijlage 3: Het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld	128

COLOFON

Deze Programmabegroting 2026 is in opdracht van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela geschreven met een bijdrage van collega's uit de ambtelijke organisatie.

Fotografie:

Annemieke Klijnstra | redheadcommunicatie.nl

Freddy Stötefalk | Prachtig Pekela

Vormgeving:

Elianne Schotanus | studioems.nl

VOORWOORD

Aan de leden van de raad,

Met deze programmabegroting 2026 legt het college de laatste begroting van deze raadsperiode voor. Het is een bijzonder moment: omdat dit voor mij als wethouder financiën voorlopig de laatste keer is dat ik dit document mag aanbieden.

De afgelopen jaren hebben we samen hard gewerkt om Pekela financieel gezond en bestuurlijk stabiel te houden. Dat is gelukt. De begroting is structureel sluitend, er is ruimte om te investeren en we hebben met elkaar keuzes gemaakt die bijdragen aan een sterker, leefbaarder en toekomstbestendig Pekela. Ik ben trots dat we dit samen met de raad, de organisatie en onze inwoners hebben bereikt. Pekela gaat vooruit!

Gezien de aankomende verkiezingen ziet u een beleidsarme begroting. De onzekerheid die heerst in de landelijke politiek maakt het ingewikkeld keuzes te maken voor de langere termijn. In deze begroting ziet u de lijn doorgetrokken, die we de afgelopen periode hebben ingezet:

- investeringen in een passende, groene en betaalbare woonomgeving;
- structurele aandacht voor gezondheid, leren en kansgelijkheid;
- inzet op werk en bestaanszekerheid;
- en de verdere versterking van onze organisatie en dienstverlening.

Pekela staat er goed voor. Tegelijkertijd zien we uitdagingen. Met name de betaalbaarheid van de jeugdzorg blijft een belangrijk aandachtspunt. We zetten ons volop in voor oplossingen, maar blijven ook Den Haag oproepen om met structurele maatregelen te komen.

Ik wil de raad bedanken voor de samenwerking in deze periode. Verschillen in politiek horen erbij, maar de bereidheid om samen te werken aan een solide toekomst voor onze inwoners heb ik altijd als kracht ervaren. Er zijn uitdagingen, maar met deze begroting laten we zien dat Pekela daar niet voor wegloupt, en dat we op een nuchtere, praktische manier bouwen aan vertrouwen en vooruitgang.

Met trots bied ik u deze begroting aan. Laten we de komende maanden samen zorgen dat we Pekela goed en stevig achterlaten voor de volgende bestuursperiode. Vooralsnog hebben we het met z'n allen 'goud doen'. Pekela: Gewoon Goud!

Namens burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela,

R.K. Kuiper
Wethouder Financiën

1.

INLEIDING

Algemene gegevens

De gemeente Pekela is een zelfstandige gemeente met 12.459¹ inwoners per 1 januari 2025. De organisatie van de gemeente Pekela bestaat uit:

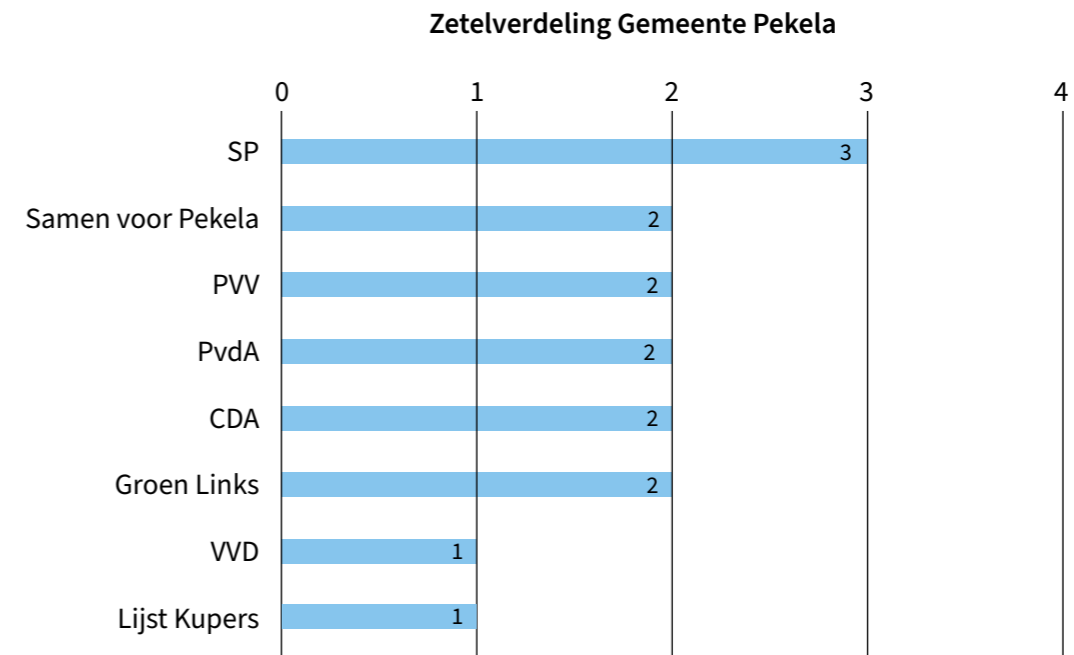
- Gemeenteraad
- College van burgemeester en wethouders
- Griffier
- Gemeentesecretaris

De gemeente Pekela heeft sinds 2021 weer een zelfstandige organisatie. Tot en met 2024 werd gebruik gemaakt van dienstverleningsovereenkomsten (DVO) met de gemeente Veendam op het gebied van bedrijfsvoering. Gedurende 2025 zijn deze overeenkomsten volledig afgebouwd, de gemeente Pekela is in 2026 dus weer helemaal zelfstandig.

1. <https://allecijfers.nl/gemeente/pekela/>

De gemeenteraad

De gemeenteraad van Pekela bestaat uit 15 raadsleden. Sinds de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 is de zetelverdeling als volgt:

College van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Pekela bestaat uit 3 leden. De portefeuilleverdeling is als volgt:

De heer J. Kuin, Burgemeester

- Bestuur
- Cultuur
- Participatie
- Integrale veiligheid
- Organisatie en dienstverlening
- Ruimte

Mevrouw E. van Klaveren, Wethouder

- Werk en inkomen
- Onderwijs
- Jeugd
- Volkshuisvesting
- Volksgezondheid
- Sport
- Welzijn
- Zorg

De heer R. Kuiper, Wethouder

- Financiën
- Milieu
- Economie
- Duurzaamheid
- Recreatie en toerisme
- Verkeer en vervoer

Griffier en gemeentesecretaris

De heer M. Meerman is de raadsgriffier van de gemeente Pekela en de heer J. van der Woude is gemeentesecretaris van de gemeente Pekela.

Kerngegevens per 1 januari

Kerngegevens per 1 januari Pekela	2025	2026
Sociale structuur		
Aantal inwoners	12.459	12.489
Leeftijdopbouw bevolking:		
van 0-19 jaar	2498	2515
van 20-64 jaar	6962	6947
van 65 jaar en ouder	2999	3027
Aantal periodieke bijstandsgerechtigden:	346	346
PW (participatiewet)	332	332
BBZ	1	1
IOAW	13	13
Aantal FTE's in sociale werkvoorziening	131	131
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente in (ha)	4.909	4.909
binnenwater	119	119
historische stads- of dorpskernen	0	0
Lengte van de wegen (in km)	138	138
wegen buiten de bebouwde kom	91	91
wegen binnen de bebouwde kom	47	47
Openbaar groen (in ha)	255	255

Kerngegevens per 1 januari Pekela	2025	2026	2025	2026
Financiële structuur	Begroting			
	Totaal (x €1.000)		Per inwoner (€)	
Totaal lasten	77.358	68.506	6.209	5.485
Totaal baten	77.380	68.517	6.211	5.486
Begrotingsresultaat	22	11	2	1
Opbrengst belasting	3.448	3.678	277	294
OZB eigenaren	3.089	3.233	248	259
OZB gebruikers	329	415	26	33
Aanmaningen/dwangbevelen	30	30	2	2
Overige heffingen	3.479	3.544	279	284
afvalstoffenheffing	1.965	2.025	158	162
rioolheffing	1.138	1.139	91	91
Leges Brugerzaken	233	237	19	19
Leges Omgevingsvergunningen	140	140	11	11
Leges APV	3	3	0	0
Algemene Uitkering Gemeentefonds	39.114	40.880	3.119	3.273
Reserves en voorzieningen	41.046	39.357	3.294	3.151
algemene reserve	9.065	8.541	728	684
algemene risico reserve	6.811	6.811	547	545
bestemmingsreserves	16.659	16.149	1.337	1.293
voorzieningen	8.511	7.856	683	629
Schuldpositie Gemeente				
totale schuldpositie	4.737	4.180	380	335
EMU-normen				
berekend EMU saldo	-6.683	-8.331	-536	-667

2.

ALGEMEEN BEELD VAN DE PROGRAMMABEGROTING

De begroting 2026 vertoont een overschot van afgerond €11.000,-.

Conform de begrotingsrichtlijnen 2026, zoals bij de Kaderbrief 2025 door uw raad vastgesteld, zijn in de begroting 2026 de effecten van de meicirculaire 2025 Algemene Uitkering in dit saldo verwerkt. Daarnaast is rekening gehouden met een incidenteel hogere Algemene Uitkering in 2026 en 2027 die samenhangt met de hervormingsagenda Jeugd. Gemeenten ontvangen daarnaast een structurele verhoging om de terugval van het gemeentefonds voor een deel te dempen. Dat heeft er toe geleid dat het begrotingsjaar 2026 en ook het meerjarenbeeld sluitend zijn.

Uitkomst meerjarenbegroting 2026 – 2029

Zoals bij de Kaderbrief 2025 al was aangekondigd is het oorspronkelijke ravijnjaar 2026 door de gewijzigde financieringssysteem van het Rijk afgewend. Voor de jaren 2026 en 2027 ontvangen de gemeenten incidenteel een hogere Algemene Uitkering die samenhangt met de hervormingsagenda Jeugd. Gemeenten ontvangen daarnaast een structurele verhoging om de terugval van het gemeentefonds voor een deel te dempen. Dat heeft er toe geleid dat het begrotingsjaar 2026 en ook het meerjarenbeeld sluitend zijn.

De meerjarenbegroting geeft de volgende uitkomsten:

Bedragen x €1.000

Jaar	2026	2027	2028	2029
Saldo	11	79	11	210

De begroting laat voor 2026 een overschot zien van afgerond €11.000. In de programmabegroting wordt bij de financiële ontwikkelingen meer in detail toegelicht waar de begroting in 2026 afwijkt van de begroting 2025.

Structurele begrotingssaldi 2026 – 2029

Op basis van de Gemeentewet moeten gemeenten een begroting opstellen die structureel en reëel in evenwicht is. Dit betekent:

- Dat structurele lasten gedekt worden met structurele baten. Jaarlijks terugkerende taken moeten met de jaarlijks terugkerende opbrengsten kunnen worden bekostigd.
- Dat de lasten en baten reëel geraamd worden. Concreet houdt dit in dat er een goede inschatting wordt gemaakt van hoeveel taken zullen kosten, hoeveel opbrengsten er binnen zullen komen en hoeveel eventueel bespaard kan worden met het nemen van maatregelen.

De structurele begrotingssaldi zien er als volgt uit:

Bedragen x €1.000

	2026	2027	2028	2029
Bruto lasten na mutatie reserves	68.506	61.636	61.298	62.298
-/- Incidentele lasten	(9.174)	(842)	(445)	(165)
-/- Incidentele toevoegingen reserves	(616)	(916)	(16)	(16)
A Structurele lasten	58.716	59.878	60.837	62.117
Bruto baten na mutatie reserves	68.517	61.715	61.309	62.508
-/- Incidentele baten	(7.902)	(293)	(16)	(16)
-/- incidentele onttrekkingen reserves	(1.614)	(601)	(471)	(191)
B Structurele baten	59.001	60.821	60.822	62.301
C Structurele saldi (B-A)	285	943	(15)	184

Door een inkomensdaling vanuit het Gemeentefonds komt de gemeentebegroting onder druk te staan en wordt het structurele begrotingssaldo in 2028 negatief. Dit wordt veroorzaakt door het zogenoemde ravijnjaar dat met twee jaar is uitgesteld.

Het structurele tekort in 2028 is bij de gemeente Pekela relatief beperkt doordat in deze begroting de volgende ombuigingen zijn opgenomen:

Bedragen x €1.000

	2026	2027	2028	2029
Hogere baten Eigen bijdrage jeugdzorg	-	-	273	283
Lagere lasten Sturing trajectduur Jeugdzorg	-	-	71	74
Lagere lasten Effect Uitvoeringsplan Jeugdhulp	20	160	371	609
Structureel effect op begrotingssaldi	20	160	715	966

De hogere baten “Eigen bijdrage Jeugdhulp” en de lagere lasten “Sturing op trajectduur Jeugdhulp” zijn conform de aanwijzingen bij de meicirculaire 2025 opgenomen voor hetzelfde bedrag waarmee de Algemene Uitkering in die jaren is gekort.

De lagere lasten “Effect Uitvoeringsplan Jeugdhulp” gaan uit van het scenario Midden van het besparingspotentieel van de gewijzigde inzet op Praktische Gezinsondersteuning (PGO) en de Ondersteuner Jeugd en Gezin (OJG) zoals voorgesteld in het vervolgonderzoek Jeugdhulp.

Investerings

De boekwaarde van het totaal aan investeringen bedraagt naar raming per 1-1-2026 rond €28.864.000.

In het hoofdstuk FINANCIËLE BEGROTING is een overzicht van de geplande (vervangings-)investeringen 2026-2029 gegeven. Uit het overzicht blijkt dat voor het jaar 2026 een totaalbedrag van afgerond €757.000 voor (vervangings-)investeringen benodigd is. Conform de besluitvorming in de Kaderbrief 2025 zijn de kapitaallasten van deze investeringen in de meerjarenbegroting 2026-2029 opgenomen.

Reserves en voorzieningen

Op basis van het besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten dienen de mutaties in de reserves door uw raad te worden vastgesteld. Dit kunnen mutaties in algemene reserves en bestemmingsreserves zijn. Voor een gedetailleerd overzicht verwijzen wij naar het overzicht van de baten en lasten en naar de stand en het gespecificeerde overzicht van het verloop van de reserves.

3.

PROGRAMMABEGROTING 2026

1. PROGRAMMA 1 – WOONOMGEVING

1.1 Kern

In Pekela is veel ruimte en kun je mooi wonen. Het woongenot krijgt een hoog cijfer, namelijk een 7,6.² Ruim 70% van de respondenten geeft in de enquête aan dat ze Pekela zouden aanbevelen als woongemeente. Als reden geven ze vaak op 'betaalbare huizen', en mensen vinden het prettig wonen in Pekela dankzij 'rust en ruimte' en de strategische ligging tussen drie steden.

"Passend en betaalbaar wonen vinden we belangrijk."

Maar ook zijn er wensen om de woonomgeving nog beter te maken. Ongeveer een kwart wil graag meer recreatiemogelijkheden in de gemeente. Daarnaast staan meer winkels en huizen op het wensenlijstje. Net als overal in Nederland is het in Pekela met name voor starters op de woningmarkt moeilijk om een woning te vinden.

2. Enquête Toekomstvisie januari 2022.

De actuele druk op de woningmarkt is in die zin een kans voor onze gemeente. We gaan ruimte zoeken om te bouwen. Passend en betaalbaar wonen vinden we belangrijk. De prognose is dat Pekela in de nabije toekomst meer oudere inwoners krijgt, omdat de bevolking vergrijsd. Voor hen is huisvesting nodig die aansluit op hun levensfase en eventuele zorgbehoefte, zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen.

De meeste inwoners redden zich prima, maar er zijn ook inwoners waar we ons zorgen over maken. De energieprijzen stijgen en een huis onderhouden kost ook geld. En dan hebben we het nog niet over investeringen in isolatie en zonnepanelen. Niet iedereen kan hierin mee.

1.2 Beleidsontwikkelingen

1.2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Beleidshorizon 2026 'In Pekela woont men toekomstbestendig en is er een passende woning en leefomgeving voor elke levensfase'

Aanpak op hoofdlijnen

- De woningvoorraad verbeteren en in evenwicht brengen.
- We zetten in op een gebiedsgerichte aanpak (GGA).
- Het vereenvoudigen van de processen om initiatieven mogelijk te maken.
- Meedoen aan Leader Oost-Groningen

Acties 2026

Volkshuisvestingsfonds

We zijn aan de slag om het volkshuisvestingsfonds aan te laten sluiten op maatregel 29 (een van de 50 (subsidie)maatregelen uit Nij Begun) en om de nog verdere verduurzaming van woningen in Pekela te versterken. In 2026 gaan we inwoners actief motiveren om een aanvraag te doen. Ons doel is dat zo veel mogelijk Pekelders gebruikmaken van de regeling. Zo zorgen wij dat de woningvoorraad in Pekela een kwalitatieve impuls krijgt.

Volkshuisvestingsprogramma

In 2026 ronden we een provinciaal onderzoek naar de woningbehoefte af en maken we samen het volkshuisvestingsprogramma. Ons doel is om dit programma voor 1 januari 2027 vast te stellen.

Thuis in Nij Pekel

In het centrum wordt het dorpsplein ontwikkeld. In de eerste helft van 2026 wordt een zogeheten prijsvraag voor een ontwerp uitgezet. Raad, inwoners en overige belanghebbenden krijgen een stem in het kiezen van het winnend ontwerp. In de tweede helft van 2026 wordt het voorlopig ontwerp omgezet in een definitief ontwerp. In de zomer van 2027 start de realisatie.

In het gebied rond De Spil komt onder andere het nieuwe ontmoetingshuis. Op basis daarvan worden in de tweede helft van 2026 het stedenbouwkundig plan en het beeldkwaliteitsplan opgesteld en aan de raad aangeboden ter vaststelling. Vervolgens wordt nog voor de jaarwisseling 2026-2027 gestart met de voorbereiding van de uitvoering en de aanbesteding. Inwoners en belanghebbenden worden uiteraard ook betrokken. Met het voorbereidingskrediet van multifunctioneel centrum de Spil wordt met de gebruikers en bewoners een programma van eisen opgesteld. De verwachting is dat in 2027 gestart kan worden met de bouw van het nieuwe ontmoetingshuis.

Leefbaarheidsfonds

In 2026 stellen we opnieuw het Leefbaarheidsfonds open. Bij deze openstelling gaan we initiatiefnemers nog meer attenderen op de aanvullende subsidiemogelijkheden. Denk hierbij aan de Loket Leefbaarheid (Nationaal Programma Groningen), Leader Oost Groningen en de nieuw in te richten subsidieregeling Leefbaarheid van de Sociale Agenda (Nij Begun).

Leader Oost Groningen

We blijven als gemeente betrokken bij Leader Oost Groningen en wijzen inwoners en ondernemers op de mogelijkheden van deze subsidiemogelijkheden.

Houtzagerij Nooitgedacht

We hopen dat de ontwikkelaar van start is gegaan in 2026 en dat er een stichting is gevonden die de Houtzagerij behoudt voor de toekomst.

Erfgoedvisie

De erfgoedvisie met uitvoeringsparagraaf wordt aan de gemeenteraad ter vaststelling aangeboden in januari/februari 2026. Daarna wordt gestart met de uitvoering van de in de visie opgenomen acties. De uitvoeringsperiode bedraagt 5 jaar.

Cultuur

Vanuit de sociale agenda Nij Begun zetten we een cultuurcoach in. We gaan van start met de lokale uitwerking van het convenant cultuureducatie en we onderzoeken of we in Pekela ook een cultuurplatform kunnen starten. Daarnaast indexeren we de subsidies aan Museum kapiteinshuis en het Veenkoloniaal museum.

Omgevingsplan

Ter afronding van de implementatie van de Omgevingswet wordt gewerkt aan een gemeentedeckend Omgevingsplan. Er is gestart met het maken van het omgevingsplan. Het omgevingsplan bevat nieuwe regels die per perceel zichtbaar zijn, zo kan iedereen precies zien welke regels er gelden. Daarnaast komen er vragenbomen zodat inwoners zelf kunnen zien of een vergunning nodig is voor hun project en wat er moet worden aangeleverd. Concrete zaken zoals de woningbouw bij het Heeresmeer nemen we mee in het omgevingsplan.

Verbouwing MFC De Binding

We verkennen in 2026 de mogelijkheden voor verdere herinrichting van De Binding. De huidige inrichting van De Binding is meer dan 10 jaar oud en we gaan in 2026 met de gebruikers verkennen of er een vernieuwingsslag noodzakelijk is.

1.2.2 Beheer

Beleids horizon 2026 'De kwaliteit en uitstraling van de openbare ruimte is verhoogd ten opzichte van 2022'

Aanpak op hoofdlijnen

- Ingrepen in de openbare ruimte zijn klimaatadaptief.
- We geven uitvoering aan en actualiseren waar nodig de beheerplannen en uitvoeringsplannen.
- Het onderhoud van de openbare ruimte is op orde. We hebben aandacht voor biodiversiteit en ecologisch beheer.

Acties 2026

Opstellen programma Pekelderdiep

Het programma Pekelderdiep is gericht op de aanpak van de openbare ruimte 'van gevel tot gevel'. Dat houdt in dat de riolering wordt vervangen en de wegen opnieuw worden ingericht (inclusief nieuwe fundering vanwege het verwijderen van staalslakken). Dit alles met aandacht voor groen, parkeren en klimaatadaptatie.

Opstellen Handboek openbare ruimte

We stellen een Leidraad Inrichting Openbare Ruimte (LIOR) op dat eisen, richtlijnen en klimaat adaptieve standaardoplossingen bevat voor het ontwerpen, inrichten en beheren van de openbare ruimte, zoals wegen, pleinen, parken en groen. Daarnaast is het een bindende leidraad voor alle betrokken partijen, waaronder gemeentelijke projectleiders, ontwerpers en aannemers, en zorgt voor consistentie, kwaliteit en een goed te beheren openbare ruimte.

Starten uitvoeringsprogramma rioleringsplan

Een planmatig overzicht van de projecten die de gemeente de komende jaren gaat uitvoeren, zoals rioolvervangingen en de aanleg van wadi's.

1.2.3 Duurzaamheid

Beleids horizon 2026 'In 2026 is het energieverbruik van woningen, bedrijven en gemeentelijke panden aanzienlijk lager dan in 2022'

Aanpak op hoofdlijnen

- Stimuleren van het terugbrengen van het energieverbruik.

Acties 2026

Implementatie Maatregel 29: Isolatieaanpak Pekela

We gaan starten met de isolatieaanpak van koopwoningen in Pekela. Samen met de ontzorgende partij Bureau voor Verduurzamen wordt een begin gemaakt om de koopwoningen beter te isoleren. De eigenaren van woningen zullen door het Bureau voor Verduurzamen actief worden benaderd. De bewoners worden bij het isolatieadvies en de te nemen uitvoeren begeleid. Indien gewenst van aanvraag tot en met de uitvoering van de maatregelen.

1.2.4 Bereikbaarheid

Beleids horizon 2026 ‘De fysieke en digitale bereikbaarheid van Pekela en tussen Pekela en de omliggende kernen zijn verbeterd’

Aanpak op hoofdlijnen

- We verbeteren (snel)fietsverbindingen.
- We zetten ons in om de diverse OV-voorzieningen lokaal en regionaal beter op elkaar aan te laten sluiten.
- Het starten met het uitvoeren van het project bruggen.

Acties 2026

Project Abri's en Hub

Het project dat leidt tot de vervanging van de Abri's is gestart in 2025. In 2026 staat de daadwerkelijke vervanging van de Abri's gepland. Door middel van enkele informatiebijeenkomsten weten inwoners welke Abri's komen te vervallen en welke worden vervangen. De HUB zal eveneens in 2026 verder worden ontworpen, het gaat met name om de inrichting van de openbare ruimte naast de Binding (Burgemeester Snaterlaan). De voorzieningen van de HUB worden afgestemd op de reeds aanwezige voorzieningen van De Binding.

Aanpak Pekelder Hoofddiep

De aanpak van het Pekelder Hoofddiep valt uiteen in een aantal deelprojecten, te weten:

1) Onderhoud en bediening door de Dorpscoöperatie Pekela

In 2026 is de samenwerkingsovereenkomst ondertekend en is de Dorpscoöperatie Pekela gestart om de bruggen operationeel te maken, te onderhouden, te bedienen en twee bruggen te vernieuwen. De dorpscorporatie zal starten met het gangbaar maken van alle bruggen, zodat het recreatie-vaarverkeer zo snel mogelijk weer kan starten. Daarnaast start zij met een onderhouds- en beheersplan (meerjarenprogramma). Ze starten met de Zuiderdraai en de Onstwedderklap en werken zo verder richting Oude Pekela.

2) Vervangen van de beschoeiing

In 2026 is de aanbesteding voor het raamcontract (2 jaar plus tweemaal verlenging van 1 jaar) voor het vervangen van de beschoeiing afgerond en is de aannemer gestart met de vervangingsopgave. Er is gestart in Boven Pekela en de aannemer werkt zo in een zogenaamd “treintje” richting Oude Pekela.

3) Vervangen/verplaatsen 5 bruggen

In 2026 is de aanbestedingsleidraad voor de vervangings- en verplaatsingsopgave van de vijf nieuwe bruggen door de gemeente en Sweco afgerond. Gestart is met de aanbestedingsprocedure, waaruit 3 aannemers/architecten een aanbidding mogen doen. Met de winnende aannemer/architect-combinatie wordt een bouwteam opgestart, waaruit het ontwerp van de eerste te vervangen brug volgt: de Schooldraai bij de Tijssenschool in Boven Pekela. Het ontwerp van de eerste brug wordt breed onder de Pekelders geparticipeerd: men mag wat vinden van het ontwerp en de kleur. De ontwerpen van de volgende bruggen worden aan de direct omwonenden voorgelegd.

4) Planstudies herinrichting landzijde en alternatieve routes landbouwverkeer

In 2026 is er gestart met beide planstudies. Ook worden in 2026 de resultaten hiervan verwacht. Voor de herinrichting landzijde (tussen Koenemansbrug-Ommelanderklap) wordt een participatietraject met de direct aanwonenden gestart, hetgeen leidt tot een Voorlopig Ontwerp. Met dit VO heeft de gemeente bij de vervanging van de riolering een bij de wensen van de aanwonenden passend inrichtingsplan. Voor de alternatieve landbouwroutes worden gesprekken gevoerd met agrariërs en landeigenaren. Hiervoor worden de vervoersbewegingen van en naar de landbouwgronden in beeld gebracht en worden alternatieve routes voorgesteld.

1.2.5 Veiligheid

Beleids horizon 2026 ‘De veiligheid en het gevoel van veiligheid van de inwoners van Pekela is in 2026 verbeterd’

Aanpak op hoofdlijnen

- We inventariseren en analyseren data op veiligheidsthema's in het algemeen, bepalen specifieke knelpunten en brengen prioriteit aan voor wat betreft de aanpak van het geprioriteerd veiligheidsprobleem of -issue. Het thema ondermijning is daarbij een speerpunt waarin ook ondersteuning wordt gezocht in de analyse en de aanpak.
- Samen met ketenpartners en ook de bewoners zelf wordt een aanpak en de rolverdeling daarin bepaald met betrekking tot het geprioriteerd veiligheidsprobleem.
- Er wordt nadrukkelijk integraal ingezet op preventie en het voorkomen van het ontstaan van onveilige situaties in wijken en buurten.

Acties 2026

Uitbreiden toezicht op straat met passende faciliteiten

We breiden het toezicht op straat uit door het aanstellen van een vierde buitengewoon opsporingsambtenaar (boa) in het domein openbare ruimte (domein 5). Bij de start van de eigen organisatie van de gemeente Pekela was er nog sprake van 2 boa's. Deze omvang is in 2025 verhoogd naar 3 boa's. Voorgesteld wordt de pool boa's tot 4 te verhogen waarbij in de planning van inzet ook inzet kan worden geleverd in het weekend en in de avonduren. De boa's zijn ook opgeleid tot jeugd-boa en

zullen goed gefaciliteerd worden om een effectieve inzet te kunnen waarborgen. Voorgesteld wordt als faciliteit 2 (elektrische) mountainbikes aan te schaffen waarmee ook beter toezicht kan worden gehouden nabij het Heeresmeer.

Voortzetten regionale aanpak ondermijning met gemeentelijke bijdragen

In het kader van de aanpak ondermijning wordt er in regioverband (provinciaal) samengewerkt met andere gemeenten. Zo wordt er door onze gemeente ook inzet geleverd van boa-capaciteit voor het opgezette Regionaal Interventieteam voor het uitvoeren van bestuurlijke controles. Voor gezamenlijke preventieactiviteiten en bewustwordingsacties zal ook in komende periode de inzet worden voortgezet.

Versterking weerbaarheid en veerkracht

In het Algemeen Bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VGR) is onlangs gesproken over het belang van structurele versterking van de maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht in de regio. Dit heeft te maken met de veiligheidsopgaven die in de regio en de samenleving steeds omvangrijker en complexer worden. Gevolgen van klimaatverandering, geopolitieke spanningen, technologische afhankelijkheid en maatschappelijke polarisatie maken dat ook het publieke domein zich structureel moet voorbereiden op verstoringen van vitale processen, langdurige crisissituaties en maatschappelijke ontwrichting. De gezamenlijke inzet van de VRG en de Groningse gemeenten dient er op gericht te zijn dat de zelf- en samenredzaamheid van de lokale samenleving wordt vergroot en dat de continuïteit van essentiële organisaties wordt versterkt. Daarbij dienen overheid en andere organisaties beter voorbereid te zijn op verstoringen en crises. De aanpak wordt voorgesteld langs vier strategische pijlers: maatschappelijke weerbaarheid, continuïteit van de eigen organisaties, noodsteunpunten en civiel-militaire samenwerking. Voor de gemeente betekent dit op onderdelen extra inspanningen en ook mogelijk extra investeringen en daarbij benodigd budget.

Coördinatie Bibob

In de aanpak van (criminele) ondermijning is de Wet Bibob (Bibob staat voor: bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur) een belangrijk instrument. De wet geeft overheden de mogelijkheid om achtergronden van bedrijven en personen te screenen voordat er een vergunning, subsidie of andere beslissing wordt verleend, om zo criminele invloed of misbruik te voorkomen. De gemeente dient hierin eerst een eigen onderzoek te doen waarna de mogelijkheid bestaat hierop nader advies te vragen van het Landelijk Bureau Bibob (LBB). Het eigen onderzoek vraagt ook eigen coördinatie. Voorgesteld wordt hiervoor 0,3 fte. te begroten voor het implementeren van deze (extra) coördinatie taak.

1.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2021	157	173	164	CBS - Statistiek - Huishoudelijk afval	De hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)
Hernieuwbare elektriciteit	%	2022	38,0	66,7	32,5	RWS Klimaatmonitor	Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.
Nieuw gebouwde woningen	aantal per 1.000 woningen	2024	1,6	7,0	8,4	ABF - Systeem Woningvoorraad	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.
Demografische druk	%	2025	78,9	67,9	70,7	CBS - Bevolkingsstatistiek	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit cijfer geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking.
Verwijzingen Halt	per 1.000 inw 12-17jr	2024	6	9	9	Bureau Halt	Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar
Winkel-diefstallen	per 10.000 inwoners	2024	7,2	32,2	21,7	Politie	Het aantal winkeldiefstallen per 10.000 inwoners
Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2022	3,7	4,6	4,5	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal geweldsmisdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.)
Diefstal uit woning	per 10.000 inwoners	2024	4,0	2,8	3,8	Politie	Het aantal diefstallen uit woningen, per 10.000 inwoners
Vernieling en beschadiging (in de openbare ruimte)	per 1.000 inwoners	2023	6,1	6,4	6,0	CBS - Geregistreeerde criminaliteit & Diefstallen	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland	Bron	Beschrijving	
Func-tie-menging	%	2023	34,1	52,2	54,2	LISA	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw 15-64jr	2023	118,1	155,5	181,8	LISA	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

1.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting ná wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.793	944.305	876.600	876.600	876.600	876.600
1.2 Openbare orde en Veiligheid	13.550	57.595	9.595	9.595	9.595	9.595
2.1A Verkeer en Vervoer	118.903	6.590	6.500	6.500	6.500	6.500
2.3 Recreatieve Havens	583	540	540	540	540	540
2.4 Economische Havens en waterwegen	9.148	6.485	6.485	6.485	6.485	6.485
5.6 Media	174.882	339.638	105.740	105.740	105.740	105.740
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	425.065	288.697	100.261	61.261	61.261	61.261
7.2 Riolering	1.109.574	1.252.052	1.138.710	1.138.052	1.190.165	1.225.080
7.3 Afval	1.851.603	2.021.516	2.176.293	2.177.293	2.173.293	2.174.293
7.4 Milieubeheer	523.174	4.238.536	387.712	387.852	111.000	111.000
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	51.561	64.789	65.850	65.850	65.850	65.850
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	763.638	773.677	800.750	207.037	-	-
8.3 Wonen en bouwen	827.828	532.601	256.200	156.200	156.200	156.200
Totale baten	5.871.302	10.527.021	5.931.236	5.199.005	4.763.229	4.799.144
Lasten						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	14.138	956.754	885.000	885.000	885.948	885.814
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	835.457	819.724	858.448	889.596	920.465	951.312
1.2 Openbare orde en Veiligheid	606.047	694.410	799.579	816.579	837.579	855.579
2.1A Verkeer en Vervoer	1.254.074	1.466.027	1.223.579	1.297.474	1.312.069	1.330.766
2.1B Verkeer en vervoer - bruggen	1.241.920	613.941	612.612	673.974	882.707	880.735
2.3 Recreatieve Havens	14.785	15.973	14.889	14.889	14.973	14.961
2.4 Economische Havens en waterwegen	175.853	148.553	154.976	222.641	294.480	361.554
2.5 Openbaar vervoer	460	61.000	11.000	11.000	11.000	11.000
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	94.219	110.350	121.000	124.630	128.279	131.947
5.4 Musea	41.544	27.479	30.869	31.420	31.853	32.298
5.5 Cultureel erfgoed	2.617	8.080	9.100	8.630	8.274	6.524
5.6 Media	359.528	529.071	297.707	298.007	298.316	298.634

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	2.457.619	2.359.930	2.243.923	2.241.067	2.208.897	2.249.718
7.2 Riolering	883.004	1.007.535	915.850	915.192	967.305	1.002.220
7.3 Afval	1.713.996	1.468.346	1.560.290	1.561.290	1.557.290	1.558.290
7.4 Milieubeheer	1.184.916	5.104.997	988.579	1.000.719	736.867	748.867
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	211.336	116.133	124.463	127.470	131.417	134.291
8.1 Ruimte en leefomgeving	557.317	476.000	389.000	396.000	258.000	266.000
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	826.523	773.677	801.750	207.037	-	-
8.3 Wonen en bouwen	2.215.344	2.281.905	1.876.916	1.419.409	1.578.252	1.333.746
Totale lasten	14.690.695	19.039.885	13.919.530	13.142.024	13.063.971	13.054.256
Saldo programma 1	-8.819.393	-8.512.864	-7.988.294	-7.943.019	-8.300.742	-8.255.112

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht. In de toelichtingen staat een N voor “nadelig effect op het begrotingssaldo” en een V betekent “voordelig effect op het begrotingssaldo”.

1.2 Openbare orde en Veiligheid

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €105.000 hoger (N) dan in 2025. Dit komt door de extra loonkosten voor het vergroten van de BOA-capaciteit en de coördinatietaak BIBOB.

2.1a Verkeer en Vervoer

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €242.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt doordat in 2025 incidenteel extra geld was ingezet vanuit de bestemmingsreserve Onderhoud Wegen. De raming in 2026 en verder is conform het door de raad in 2024 vastgestelde wegenbeleidsplan.

2.5 Openbaar vervoer

De geraamde lasten zijn in 2026 €50.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt door het incidentele budget in 2025 voor het onderzoek naar de ABRI's.

5.6 Media

De geraamde baten en lasten zijn in 2026 circa €230.000 lager dan in 2025. Dit komt voornamelijk doordat in 2025 incidenteel budget voor De Lokale Bibliotheekvoorzieningen en de daarvoor bedoelde Rijksbijdrage in de begroting was opgenomen.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

De geraamde baten zijn in 2026 circa €188.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt voornamelijk doordat in 2025 incidenteel een extra bijdrage van €192.000 vanuit de Regiodeal was opgenomen voor het

project Bewegen in de openbare ruimte.

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €116.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt enerzijds door het incidentele budget voor Bewegen in de openbare ruimte in 2025 van €192.000 (V) en anderzijds door de toegenomen onderhoudskosten van het openbaar groen € 76.000 (N).

7.2 Riolering

De geraamde baten zijn in 2026 circa €113.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt doordat in 2025 een onttrekking aan de egalisatievoorziening was geraamd om de kosten te dekken. In 2026 is dat niet nodig vanwege de lagere lasten.

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €92.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt voornamelijk doordat in 2025 incidenteel budget van €50.000 (V) was opgenomen voor opstellen van het nieuwe Water en Rioolprogramma (WRP). Daarnaast wordt in 2026 de rente niet doorberekend aan de taakvelden €38.000 (V). De rioolbegroting en de berekening van de kostendekkendheid van de rioolheffing zijn een verplicht onderdeel in de paragraaf Lokale heffingen.

7.3 Afval

De geraamde baten zijn in 2026 circa €155.000 hoger (V) dan in 2025. Dit komt door hogere baten vanuit de afvalstoffenheffing €60.000 (V), een onttrekking uit de egalisatievoorziening Afvalstoffenheffing €65.000 (V) en hogere opbrengsten vanuit de verkoop van grondstoffen €32.000 (V).

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €92.000 hoger (N) dan in 2025. Dit komt voornamelijk door hogere kosten voor restafval €110.000 (N) en GFT €25.000 (N) in combinatie met lagere kosten omdat er €50.000 (V) incidenteel budget was opgenomen in 2025 voor het opstellen van het afvalbeleidsplan. De afvalbegroting en de berekening van de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing zijn een verplicht onderdeel in de paragraaf Lokale heffingen.

7.4 Milieubeheer

De geraamde baten zijn in 2026 circa €3.851.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt doordat in 2025 incidenteel hogere baten waren geraamd door de Rijksbijdragen voor het Nationaal Isolatieprogramma, de Aanpak Energiearmoede en de Klimaat- en energiemiddelen. Het deel van deze Rijksbijdragen dat niet wordt ingezet in 2025 blijft beschikbaar voor uitgaven in 2026 en wordt indien nodig bij de Kaderbrief 2026 verwerkt in de begroting 2026.

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €4.116.000 lager (V) dan in 2025. Dit voordeel hangt voor €3.851.000 samen met de hierboven genoemde lagere baten vanuit de Rijksbijdragen. Daarnaast was in 2025 incidenteel budget van €259.000 (V) opgenomen voor de Proeftuin Aardgasvrij Wonen. Omdat dit samenhangt met een lagere onttrekking aan de reserve Proeftuin Aardgasvrij Wonen €259.000 (N) en heeft per saldo geen effect op het begrote resultaat.

8.1 Ruimte en leefomgeving

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €87.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt deels doordat in 2025 incidenteel budget €50.000 (V) was geraamd voor het opstellen van de Visie op Erfgoed die niet in 2026 is geraamd. Daarnaast is het budget voor het Omgevingsplan Pekela €50.000 lager (V) in 2026.

8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerrein)

De geraamde baten en lasten zijn in 2026 circa €27.000 lager dan in 2025, dit heeft per saldo geen effect op het begrote resultaat. Dit komt doordat op dit taakveld de verwachte baten en lasten van de grondexploitaties worden verantwoord die volledig worden overgezet naar de balans aan het eind van het jaar.

8.3 Wonen en bouwen

De geraamde baten zijn in 2026 circa €276.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt voornamelijk doordat in 2025 incidenteel de Rijksbijdrage Startbouwimpuls was geraamd van afgerond €300.000(N).

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €405.000 lager (V). Dit komt deels door het lagere budget dat samenhangt met de hierboven genoemde lagere Rijksbijdrage €300.000 (V). En met ingang van 2026 is het budget voor de subsidies vanuit het leefbaarheidsfonds €40.000 per jaar. Dit is een verlaging van €205.000 (V) ten opzichte van 2025 omdat in dat jaar de subsidies van zowel 2024 en 2025 als last moesten worden geraamd voor in totaal twee keer €122.500. Daarnaast is in 2026 incidenteel extra budget opgenomen van €50.000 (N) voor het onderzoek naar maatschappelijk vastgoed en het opstellen van het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP).

Omdat bovenstaande mutaties in de lasten wegvallen tegen de baten op dit taakveld en daarmee samenhangende reservemutaties is het effect op het begrotingsresultaat per saldo nihil.

2. PROGRAMMA 2 – GEZONDHEID

2.1 Kern

Pekelders geven hun eigen gezondheid gemiddeld een 7,1.³ Dat is een ruime voldoende. Toch weten we dat de levensverwachting in Pekela aanzienlijk lager is dan gemiddeld in Nederland. Dit verdient onze onverdeelde aandacht. Ons uitgangspunt is daarom 'positieve gezondheid'. Dit betekent dat gezond zijn meer is dan 'niet ziek' zijn. Het gaat ook over kwaliteit van leven, het gevoel hebben dat je betekenis hebt en dat je zelf de regie hebt over je leven.

"We gaan voor meer gezonde jaren in Pekela."

Preventie

Voorkomen is beter dan genezen. Als het lukt om problemen te voorkomen, loopt het later niet uit de hand. Gezond eten, meer bewegen en buitenspelen, bewust omgaan met alcohol en roken, dat is wat we willen bevorderen. We gaan voor 'meer gezonde jaren in Pekela'.

Om dat te bereiken, zijn meer inspanningen nodig dan de wettelijke zorgplicht voor gezonde inwoners aan de gemeente voorschrijft. We blijven daarom capaciteit reserveren voor het maken en uitvoeren van gezondheidsbeleid.

3. Bron: enquête toekomstvisie januari 2022.

2.2 Beleidsontwikkelingen

2.2.1 Positieve gezondheid

Beleidshorizon 2026 'Inwoners van Pekela ervaren een betere 'positieve gezondheid' dan in 2022'

Aanpak op hoofdlijnen

- We bevorderen de kennis en vaardigheden over positieve gezondheid bij alle inwoners.
- Uitvoering geven aan programma's met (keten)partners.
- We bevorderen een beweegvriendelijke leefomgeving.
- Gezondheid heeft een prominente rol in iedere beleidskeuze ("Health in All Policies").

Acties in 2026

We zetten de gesprekstechnieken van 'Mijn Positieve Gezondheid' breder in

Professionals en sleutelfiguren in Pekela zijn in de breedte getraind om te werken op basis van Positieve Gezondheid. Ook gaan we door met de inzet van Welzijn op Recept, met welzijnscoaches in alle huisartsenpraktijken en bieden op basis van de vragen die leven collectieve activiteiten aan om inwoners effectiever te ondersteunen. Om laagdrempelig het gesprek met inwoners aan te gaan zetten we de Gezonde Huiskamer in. De Gezonde Huiskamer is een bus waarin inwoners gratis leefstijlchecks kunnen doen en in gesprek kunnen met een leefstijlcoach.

We continueren de inzet van vrijwillige ouderenadviseurs

Via De Badde blijven we werken met vrijwillige ouderenadviseurs die ouderen bezoeken en met hen in gesprek gaan. Zo kunnen zij via dit laagdrempelige contact tijdig signaleren welke ondersteuning nodig is en praktische handvatten bieden die bijdragen aan de zelfredzaamheid en het welzijn van ouderen.

We voeren de lokale ketenaanpak valpreventie uit

In samenwerking met onder meer geriatrisch fysiotherapeuten, huisartsen en lokale beweegaanbieders zetten we een sluitende ketenaanpak op. Daarmee zorgen we dat kwetsbare ouderen tijdig in beeld komen en doorverwezen worden naar lokale en passende valpreventieve programma's, zodat hun mobiliteit en zelfstandigheid zo lang mogelijk behouden blijft.

We zetten de lokale ketenaanpak overgewicht en obesitas voort

In samenwerking met lokale partners versterken we de doorverwijzing naar de Gecombineerde Leefstijlinterventie (GLI) en ondersteunen we inwoners met preventieve initiatieven, zoals de campagne Appeltje-eitje – Groninger Editie van het Diabetes Fonds.

We hebben meer aandacht voor mantelzorgers en vrijwilligerswerk

We bieden mantelzorgers waar het kan ondersteuningstips en meer handelingsperspectieven door onder andere de inzet van de Mantelzorgtest.

Het Vrijwilligers Informatie Punt (VIP) blijft ingezet om vraag en aanbod effectief met elkaar te verbinden. De buurtwerker mantelzorg en vrijwilligerswerk bij De Badde vervult hierin een aanjagende en cruciale rol.

We stimuleren een gezonde leefstijl middels preventieve activiteiten

In het uitvoeringsplan van De Badde is nadrukkelijk aandacht voor het bevorderen en stimuleren van een gezonde leefstijl bij inwoners. We zetten onder anderen een buurtsportcoach in om inwoners richting te geven naar passende (beweeg)activiteiten en we organiseren weerbaarheidslessen ter bevordering van de mentale weerbaarheid en veerkracht.

We integreren gezondheid in het afwegingskader

Op basis van gezondheid in alle beleidslijnen (Health in All Policies) onderzoeken we hoe gezondheid een vast onderdeel kan worden van het afwegingskader bij subsidies en vergunningen met als doel om de gezondheid van inwoners effectief te beschermen en te bevorderen.

We werken aan een dementievriendelijke gemeente

We ontwikkelen en realiseren acties die bijdragen aan een dementievriendelijke gemeente, in aansluiting op de uitkomsten van de dementiescan.

We stellen een lokaal hitteplan op

Om voorbereid te zijn op langere en intensere periodes van extreme hitte, werken we een lokaal hitteplan uit als aanvulling op het Nationale Hitteplan. Hierin staat hoe we kwetsbare inwoners (zoals ouderen, jonge kinderen en mensen met een chronische aandoening) tijdig informeren en ondersteunen, en hoe we samen met partners maatregelen nemen om gezondheidsrisico's zoveel mogelijk te beperken.

We stellen een lokaal beleidsplan suïcidepreventie op

Passends aan de nieuwe wettelijke verplichting in de Wet integrale suïcidepreventie (wijziging van de Wet publieke gezondheid) werken we een lokaal beleidsplan suïcidepreventie uit. Hiermee geven we richting aan het voorkomen van suïcide en zetten we in op het versterken van de mentale gezondheid van inwoners. Het voornemen bestaat om dit gezamenlijk op te pakken met de tien Groninger gemeenten.

We starten met de uitvoering van BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten in de openbare ruimte)

We starten met de realisatie van nieuwe speelvoorzieningen en het opknappen van bestaande voorzieningen. Hierbij worden inwoners, en in het bijzonder kinderen, actief betrokken. Daarnaast houden we bij de inrichting van nieuwe buitenruimte, zoals een nieuwe woonwijk, rekening met mogelijkheden voor bewegen, ontmoeten, spelen en sporten.

2.2.2 De gezonde basis

Beleids horizon 2026 ‘Alle kinderen hebben gelijke kansen en een goede gezonde start. Hulp en ondersteuning is voor iedereen beschikbaar en bereikbaar.’

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten in op alle kinderen de eerste 1.000 dagen (vanaf de geboorte) een goede start.
- We nemen deel aan het landelijke programma ‘De goede start’ (vanaf kinderwens).
- We nemen deel aan het landelijke programma ‘Gezonde jeugd, gezonde toekomst’ (JOGG).
- Vitale sportverenigingen hebben een belangrijke rol in de toegankelijkheid van bewegen.
- We voeren maatregelen uit om de kosten in de jeugdhulp te verlagen.

Acties 2026

We blijven deelnemen aan de lokale coalitie Kansrijke Start en het Multidisciplinair Overleg Kansrijke start

Met onze partners in de lokale coalitie Kansrijke Start werken we voortdurend aan (verbeteringen in) een ketenaanpak Kansrijke Start. In het Multidisciplinair Overleg Kansrijke Start bespreken we met onze partners casuïstiek.

Hiermee willen we onze inwoners vroegtijdig ondersteunen op bijvoorbeeld opvoedvaardigheden, ouderschap, Positieve Gezondheid, gezonde keuzes en taalvaardigheden. Ook komen gezinnen in een kwetsbare situatie hierdoor vroegtijdig in beeld en krijgen zij de zorg en ondersteuning die ze nodig hebben rondom de eerste duizend dagen van hun kinderen en daarna.

We bespreken binnen de lokale coalitie Kansrijke Start de in Pekela beschikbare interventies voor (aanstaande) ouders en hun kind (eren) en nemen zo nodig besluiten om het aanbod van interventies aan te passen.

Aan de hand van een uitgevoerde inventarisatie van alle beschikbare interventies besluiten we zo nodig, en op advies van de lokale coalitie Kansrijke Start, om het aanbod aan te passen op de behoefte in Pekela. Een verbreding van beschikbare interventies op het gebied van opvoedondersteuning overwegen we; van deze interventies zal een preventieve werking uitgaan naar jeugdhulp en draagt bovendien bij aan het normaliseren van deze ondersteuning.

We nemen besluiten op basis van de aanbevelingen uit het Project Kansrijke Start (Regiodeal)

We hebben geconstateerd dat de vraag van onze inwoners ons nog niet altijd vroegtijdig bereikt. Om inzicht te verkrijgen in wat nodig is om dit bereik te vergroten, hebben we in 2025 een project uitgevoerd. Dit project Kansrijke Start, waarvoor wij middelen hebben aangevraagd en gekregen van de Regiodeal Oost-Groningen, is deels uitgevoerd door Impology en Zorgadives in samenwerking met Bureau & Doen. Binnen dit project worden inwoners en professionals in de gelegenheid gesteld om input te geven op de vraag hoe we deze vroegsignalering kunnen verbeteren. Daarnaast gaan we binnen het project een idee doorontwikkelen waarbij we aan ouders van een pasgeboren kindje in

Pekela informatie aanbieden. Ook hiermee willen we het bereik van ouders (in een kwetsbare situatie) vergroten.

Het project wordt afgerond met een verslag van de projectperiode en met aanbevelingen voor concrete acties als een vervolg op het project. Hiermee willen we daadwerkelijk meer gezinnen bereiken en ook echt de vroegsignalering gaan verbeteren.

Wij hebben onderzoek laten doen naar de uitgaven jeugdhulp; we willen met de onderzoeksresultaten maatregelen nemen met als doel de kosten te beïnvloeden en er tegelijkertijd voor te zorgen dat iedere jeugdige die daadwerkelijk hulp of ondersteuning nodig heeft, deze ondersteuning ook blijft krijgen.

We verwachten dat een aantal extra maatregelen met besparingspotentieel kunnen zorgen voor een verlaging van kosten; deze maatregelen gaan we uitvoeren.

Ook gaan we, als een vervolg op het uitgevoerde onderzoek naar de uitgaven jeugdhulp, investeren in preventie. Hiervoor moeten we de beschikbare lokale interventies beoordelen op hun bereik en effecten. We verwachten hier extra budget voor nodig te hebben. Zo nodig gaan we het interventiepalet met preventie als doel, aanpassen.

We nemen besluiten over de inkoop van basis-jeugdhulp in Pekela.

Sinds 2022 werken alle Groninger gemeenten met het hybride inkoopmodel jeugdhulp.

Dit model houdt een regionale inkoop voor alle gemeenten in stand, maar daarnaast staat het gemeenten vrij om lokaal, delen van de jeugdzorg zelf te organiseren. Door de open house gewijzigd in stand te houden als een achterwacht, kunnen gemeenten in een eigen tempo en met een eigen scope nieuwe inkoopvarianten uitproberen.

Op basis van regionale afspraken waarbij iedere gemeente alle basis-jeugdhulp in 2028 zelf zal moeten hebben ingekocht en georganiseerd, zullen we keuzes moeten maken en besluiten moeten nemen om naar de situatie in 2028 toe te werken.

Op dat moment zal namelijk de regionale inkoop voor de basis-jeugdhulp (de Open House via de Regionale Inkooporganisatie Groninger Gemeenten: RIGG) niet meer beschikbaar zijn.

Met de te nemen maatregelen naar aanleiding van de hierboven bedoelde onderzoeken werken we in lijn met deze regionaal gemaakte afspraak binnen de Jeugdregio Groningen (voorheen de Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid en Zorg).

We continueren de inzet van de lokale JOGG-regisseur

Hiermee geven we uitvoering aan de JOGG-aanpak ‘Gezond Jeugd, Gezonde Toekomst’ met als doel om de leefomgeving van kinderen in Pekela structureel gezonder te maken. We herijken het plan van aanpak.

We ondersteunen kinderen/gezinnen in Pekela naar een gezondere leefstijl en gezonder gewicht

We zetten de Lokale Ketenaanpak Kind naar Gezond Gewicht in om kinderen/gezinnen met overgewicht te ondersteunen, waarbij we de lokale samenwerking tussen ketenpartners versterken en zorgen voor een betere doorgeleiding naar een passende interventie.

We zetten weerbaarheidstrainingen en sportprogramma's preventief in via De Badde voor verschillende doelgroepen en beogen daarmee de mentale veerkracht en weerbaarheid van inwoners te versterken.

We zetten in op verbetering van de beweegvaardigheid van kinderen

Om de beweegvaardigheid van kinderen in Pekela te verbeteren zetten we verschillende programma's in via basisscholen en kinderopvangorganisaties, waaronder een leerlingvolgsysteem gericht op motorische ontwikkeling en trainingen voor professionals.

We stimuleren gebruik van het Jeugdfonds en Volwassenenfonds Sport & Cultuur

We zetten aanvullende acties en campagnes in om de bekendheid en het gebruik van het Jeugdfonds en Volwassenenfonds Sport & Cultuur te vergroten, zodat financiële drempels voor deelname aan sport en cultuur activiteiten worden verlaagd.

Sportverenigingen worden ondersteund om als club vitaal te blijven

Sportverenigingen worden ondersteund of doorgeleid naar de juiste ondersteuningspartner om de sport in Pekela aantrekkelijk, inclusief en toegankelijk te houden voor alle inwoners. We organiseren een Sportcafé waar sportclubs elkaar ontmoeten.

2.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland	Bron	Beschrijving	
Niet sporters	%	2024	61,4	45,1	42,5	Gezondheids-enquete (CBS, RIVM)	Het percentage inwoners dat niet wekelijks sport ten opzichte van het totaal aantal inwoners.
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2024	15,5	15,3	13,7	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Jongeren met jeugdbescherming	%	2024	2,6	1,3	1,0	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.
Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	per 10.000 inwoners	2024	920	792	720	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 137 deelnemende gemeenten.
Jongeren met jeugdreclassering	%	2024	Geen data	0,4	0,4	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).

2.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting ná wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
5.1 Sportbeleid en activering	142.024	99.064	93.225	-	-	-
5.2 Sportaccommodaties	76.219	71.753	79.061	79.061	79.061	79.061
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.220.384	6.869.013	6.174.214	232.014	232.014	232.014
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	23.335	25.000	25.000	220.000	220.000	220.000
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	-	-	-	-	273.000	283.000
6.811 Beschermd wonen (WMO)	570.289	598.466	405.613	359.313	359.313	359.313
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	125.000	125.000	125.000	125.000
6.91 Coördinatie en beleid WMO	-	50.000	-	-	-	-
7.1 Volksgezondheid	374.990	577.943	315.524	62.725	62.725	62.725
Totale baten	10.407.240	8.291.239	7.217.637	1.078.113	1.351.113	1.361.113
Lasten						
5.1 Sportbeleid en activering	163.992	194.564	154.725	63.500	64.500	66.500
5.2 Sportaccommodaties	598.828	499.246	539.659	553.019	570.350	587.106
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	7.219.703	8.088.064	7.204.881	1.201.496	1.231.574	1.263.187
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	1.349.123	-	-	-	-	-
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	178.719	819.008	849.230	873.086	900.063	927.000
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	881.568	1.039.984	985.000	1.130.000	1.146.000	1.160.000
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	430.083	635.564	631.825	647.815	666.015	683.515
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	793.799	726.803	870.000	870.000	870.000	870.000
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	2.193.064	2.369.234	2.126.353	2.195.192	2.266.572	2.340.405
6.712 Begeleiding (WMO)	735.243	826.670	760.000	760.000	760.000	760.000
6.713 Dagbesteding (WMO)	82.637	107.000	125.000	125.000	125.000	125.000
6.751 Jeugdhulp ambulante lokaal	8.219.470	117.000	192.000	198.000	202.000	202.000
6.752 Jeugdhulp ambulante regionaal	-	3.975.000	4.460.000	4.372.000	4.149.000	3.908.000
6.753 Jeugdhulp ambulante landelijk	-	83.000	112.000	116.000	118.000	118.000
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	249.000	258.000	267.000	272.000	272.000
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	2.886.000	3.251.000	3.361.000	3.426.000	3.426.000
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	336.000	315.000	326.000	333.000	333.000
6.791 PGB WMO	77.558	100.000	75.000	75.000	75.000	75.000
6.792 PGB Jeugd	114.288	162.000	125.000	125.000	125.000	125.000
6.811 Beschermd wonen (WMO)	316.648	606.030	413.177	366.877	366.877	366.877
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	125.000	125.000	125.000	125.000
6.821 Jeugdbescherming	29.460	715.000	763.000	790.000	805.000	805.000
6.822 Jeugdreclassering	11.349	48.000	59.000	61.000	63.000	63.000
6.91 Coördinatie en beleid WMO	-	176.200	102.000	105.000	109.000	112.000
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-	102.152	263.000	266.000	270.000	272.000

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting ná wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
7.1 Volksgezondheid	913.501	1.210.156	786.062	544.695	556.388	573.011
Totale lasten	24.309.033	26.071.675	25.545.912	19.517.680	19.595.339	19.558.601
Saldo programma 2	-13.901.793	-17.780.436	-18.328.275	-18.439.567	-18.244.226	-18.197.488

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

De geraamde baten zijn in 2026 circa €695.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt doordat in 2025 incidenteel extra Rijksbijdragen voor de Wet inburgering 2021 waren geraamd van €546.000 (N) en voor de opvang van Oekraïners worden in 2026 minder baten verwacht van €205.000 (N). Daar staat tegenover dat vanuit het integraal zorgakkoord en Nij begun €78.000 (V) meer baten worden verwacht. Omdat deze baten één op één samenhang met bijbehorende raming van de lasten heeft dit per saldo geen effect op het begrote resultaat.

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €883.000 lager (V) dan in 2025. Voor €695.000 (V) hangt dit samen met de hierboven genoemde baten. Het restant van €88.000 (V) komt grotendeels doordat in 2025 incidenteel €75.000 (V) was geraamd voor het 35-jarig jubileum van de zelfstandigheid van Pekela.

6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen - Jeugd

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €55.000 lager (V) dan in 2025. Dit betreft een bijstelling van de lasten op basis van de realisatie in 2025.

6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €143.000 hoger (N) dan in 2025. Dit betreft een bijstelling van €90.000 (N) voor de kosten van Rolstoelvoorzieningen en €53.000 (N) voor de kosten van WMO-Collectief vervoer op basis van de realisatie in 2025.

6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €243.000 lager (V) dan in 2025. Dit betreft een bijstelling van de lasten voor huishoudelijke hulp.

6.712 Begeleiding (WMO)

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €67.000 lager (V) dan in 2025. Dit betreft een bijstelling van de lasten voor huishoudelijke hulp op basis van de realisatie in 2025.

6.751 t/m 6.763 Jeugdhulp ambulant en met verblijf

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €942.000 hoger (N) dan in 2025. Op basis van de realisatie in 2025 is een prognose gemaakt van de lasten in 2026 inclusief de indexatie van die kosten met 3%.

6.811 Beschermd Wonen (WMO)

De geraamde baten en lasten nemen af met €193.000. Dit komt voor €63.000 doordat in 2025 het restant van de Preventieve OGGz regiomiddelen van 2024 opgenomen was in de begroting. Daarnaast is met ingang van 2026 een deel van de lasten €85.000 geraamd onder taakveld 6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO). De vergoeding vanuit de centrumgemeente is bij de baten onder dat taakveld geraamd waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrote resultaat.

6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

De geraamde baten en lasten nemen toe met €125.000. Dit komt voor €85.000 doordat in 2026 het budget verplaatst is van 6.811 Beschermd Wonen (WMO). Tegenover deze lasten staat de vergoeding vanuit de centrumgemeente, waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrote resultaat.

6.91 Coördinatie en beleid WMO

De geraamde baten zijn €50.000 lager (N) in 2026 dan in 2025. Dit betreft het incidentele bijdrage vanuit IZA die in 2025 is ingezet onder dit taakveld.

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €74.000 lager (V) dan in 2025. Dit betreft voor €80.000 (V) de incidentele raming voor inhuur in 2025.

6.92 Coördinatie en beleid Jeugd

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €161.000 hoger (N) dan in 2025. Dit betreft voor €115.000 (N) de kosten van de bijdrage voor de bedrijfsvoeringskosten van het Regionale inkoop Groninger Gemeenten (RIGG). Dit betreft voor €71.000 een verschuiving van de lasten die in 2025 onder taakveld 7.1 Volksgezondheid werden verantwoord. Daarnaast is €40.000 extra begroot voor uitbreiding van de administratieve ondersteuning.

7.1 Volksgezondheid

De geraamde baten zijn in 2026 circa €262.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt voor €163.000 doordat in 2026 de Rijksbijdrage voor de Brede SPUK GALA lager is dan in 2025 en voor €99.500 (N) doordat in 2025 incidenteel een bijdrage voor de projecten Jongeren op Gezond Gewicht €62.500 (N) en Vitalisering Ouderen €37.000 (N) was geraamd.

De geraamde lasten zijn in 2026 circa €424.000 lager (V) dan in 2025. Voor €262.000 (V) hangt dit samen met de hierboven genoemde lagere baten. Daarnaast zijn de baten lager doordat in 2025 incidenteel budget was geraamd voor het Volwassenenfonds €50.000 (V) en doordat €71.000 (V) van de lasten verantwoord worden onder taakveld 6.92 Coördinatie en beleid Jeugd.

3. PROGRAMMA 3 – LEREN

3.1 Kern

De Pekelder is van nature bescheiden. Gewoon is goed genoeg. Hierdoor benut niet iedereen zijn/haar talenten optimaal. We gunnen de kinderen uit Pekela minstens zulke kansen als kinderen uit een rijke buurt in de stad. Het vergroten van kansengelijkheid. Mede doordat Pekelders zo honkvast zijn, gehecht aan hun dorp, wordt de toekomst van de eigen kinderen gezien in het verlengde van de eigen loopbaan. Pekela nodigt inwoners uit zich een leven lang te blijven ontwikkelen. Om mee te kunnen in de snel veranderende wereld is het voor iedereen zinvol om te blijven leren, een leven lang te ontwikkelen. Om je talent te benutten, is het soms nodig om uit je veilige wereld te komen en je vleugels uit te slaan. Dat wil de gemeente stimuleren.

"Succes op school is afhankelijk van veel factoren."

De meeste Pekelders (80%)⁴ zijn van mening dat zij voldoende mogelijkheden hebben om zichzelf te ontplooiën. Dat doen ze door zelf bij te blijven, bijvoorbeeld veel te lezen, en door opleidingen te volgen via hun werkgever. Het begint met een uitdagende schoolomgeving waar alle kinderen en jongeren zich optimaal, dat wil zeggen passend bij hun mogelijkheden, kunnen ontwikkelen. Dit werkt het beste als hun (groot)ouders betrokken zijn.

4. Bron: enquête toekomstvisie januari 2022

3.2 Beleidsontwikkelingen

3.2.1 Een leven lang leren

Beleids horizon 2026 'Iedereen doet mee en daarom stimuleren we een klimaat waarbij een leven lang ontwikkelen normaal is in een snel veranderende tijd. Leren is de schakel tussen werk, inkomen en gezondheid.'

Aanpak op hoofdlijnen

- Inzetten op basisvaardigheden (gezondheid, digitaal, lezen, rekenen en schrijven).
- We zetten ons in om er voor te zorgen dat iedere schoolverlater een startkwalificatie heeft.

Acties 2026

Basisvaardigheden

We richten ons op het beter bereiken van Nederlandstalige volwassenen (NT1) die moeite hebben met lezen, schrijven en het begrijpen van informatie in het dagelijks leven. Omdat de bibliotheek voor hen soms een te formele of onbekende plek is, zoeken we naar alternatieve locaties en werkvormen die beter aansluiten bij hun leefwereld.

We onderzoeken de inzet van taalmaatjes of taalbuddies voor NT2'ers, met speciale aandacht voor mensen die nog bezig zijn met inburgering. Zo versterken we taalvaardigheid én sociale verbinding.

Vanuit Nij Begun (DLC) zetten we Digicoaches in: ervaringsdeskundigen die als (volledige) baan buurtbewoners op een toegankelijke manier helpen om digitaal vaardiger te worden. Hun inzet biedt een waardevolle oplossing voor mensen die moeite hebben met digitale vaardigheden. Digicoaches versterken het bestaande lokale netwerk en brengen partijen met elkaar in verbinding.

Bibliotheek

Realisatie van een Biblionet afhaalpunt Plus met een duidelijke ontmoetingsfunctie in Nieuwe Pekela.

Aansluiting bij de provinciale inzet van een mobiele bibliotheek, die momenteel door Biblionet Groningen wordt ontwikkeld.

De bibliotheek breidt haar aanwezigheid uit op momenten en locaties waar nu nog geen medewerkers beschikbaar zijn, zodat inwoners vaker direct geholpen kunnen worden en activiteiten beter ondersteund worden.

Startkwalificatie

Continuering extra inzet van de Doorstroomcoaches om samen met de jongeren die (dreigen) uit (te) vallen in gesprek te gaan over het volgen van een passende opleiding.

3.2.2 De leeromgeving in Pekela

Beleids horizon 2026 'We faciliteren een veilige en uitdagende leeromgeving waarbij kwalitatief goed onderwijs voor iedereen beschikbaar is'

Aanpak op hoofdlijnen

- Ieder kind krijgt dezelfde kansen en mogelijkheden om onderwijs te volgen.
- Samenwerking met ketenpartners om een doorlopende leerlijn te ontwikkelen dan wel verstevigen.
- Inzetten op bereikbaarheid van leren en ontwikkelen van 0 tot 12 jaar in de kernen.
- De aansluiting tussen educatie en werk bevorderen.

Acties 2026

Voor- en Vroegschoolse Educatie (Vve)

Het (non)bereik van jonge kinderen (2 tot 4 jaar) met een indicatie voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (Vve) in kaart hebben (Peutermonitor). Waarbij het consultatiebureau en de kinderopvang een actieve rol krijgen in het stimuleren van ouders om hun kind naar een kinderopvang met een VVE-programma te laten gaan.

De uitvoering van de resultaatafspraken VVE wordt in gezamenlijkheid met het onderwijs, de kinderopvang, de GGD en de Preventieve logopedisten gedaan. Hiervoor is een werkgroep geformeerd.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Op basis van het nieuwe Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs wordt uitvoering gegeven aan het onderwijshuisvestingsbeleid. Bij eventueel ruimtegebrek wordt daar bewust mee omgegaan en gaan we in gesprek met de schoolbesturen.

Doorstroomcoaches

De doorlopende leer- /ontwikkellijn loopt van -9 maanden tot aan 27 jaar. Waarbij het eindigt bij het behalen van een Startkwalificatie met grotere kansen op een baan. De inzet van de Doorstroomcoaches is gericht op een goede aansluiting tussen educatie en werk.

Logopedie

Voor de preventieve logopedie wordt uitvoering gegeven aan de nauwe samenwerking van de GGD en de gemeentelijke preventieve logopedist. Met deze samenwerking worden alle kinderen gescreend, zodat alle kinderen dezelfde kansen krijgen.

3.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren						
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland	Bron	Beschrijving
Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	2,9	5,8	6,7	Gezondheids-enquete (CBS, RIVM) Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen (leeftijd 5-18 jaar)
Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2024	15	21	28	Ingrado Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen (leeftijd 5-18 jaar)
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO)	%	2024	4,4	3,0	2,3	Ingrado Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.

3.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
4.2 Onderwijshuisvesting	253.176	268.778	273.778	277.778	277.778	277.778
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	984.786	842.150	672.479	672.479	672.479	672.479
Totale baten	1.237.961	1.110.928	946.257	950.257	950.257	950.257
Lasten						
4.1 Openbaar basisonderwijs	38.446	38.000	41.000	42.000	43.000	45.000
4.2 Onderwijshuisvesting	752.448	952.617	874.201	812.834	855.551	851.082
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.407.792	1.244.490	1.089.419	1.093.419	1.097.419	1.101.419
Totale lasten	2.198.686	2.235.107	2.004.620	1.948.253	1.995.970	1.997.501
Saldo programma 3	-960.725	-1.124.179	-1.058.363	-997.996	-1.045.713	-1.047.244

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht.

4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken

De geraamde baten en lasten nemen af met circa €170.000. Dit komt doordat het restant van de Rijksbijdrage voor Onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit 2024 incidenteel was opgenomen in de begroting 2025.

4 PROGRAMMA 4 – WERK EN INKOMEN

4.1 Kern

- We kennen een relatief lage arbeidsparticipatie en hoog aandeel beschut werk. Dit te verbeteren vraagt om creativiteit. De transitie van het werkvoorzieningschap Afeer naar een leer- werkbedrijf blijft een uitdaging. In Pekela is er gelukkig veel ervaring met ondersteuning op het gebied van werk en inkomen en durft de gemeente te experimenteren. In landelijk perspectief is Pekela een voorbeeld voor vele gemeenten dankzij onze innovatieve, praktijkgerichte aanpak van (generatie-) armoede. Verschillende sociale diensten biedt de gemeente op haar eigen manier aan, laagdrempelig en vanuit één plek. En dat werkt.

"We willen zoveel mogelijk maatwerk leveren, mensgericht en met vertrouwen."

Voor wie (nog) niet werkt

Bestaanszekerheid betekent niet alleen dat er een vangnet is in de vorm van een uitkering als je zonder werk zit. Het gaat hier ook om het opdoen van de juiste vaardigheden en motivatie om werk te vinden. We willen zoveel mogelijk maatwerk leveren, mensgericht en met vertrouwen. Met ruimhartig minimabeleid en hulp bij schulden. We accepteren het hoge percentage laaggeletterdheid in onze gemeente niet en stimuleren alle inwoners om basisvaardigheden als lezen en schrijven op te doen.

4.2 Beleidsontwikkelingen

4.2.1 Armoede

Beleidshorizon 2026 'De trend van generatiearmoede is doorbroken en het aantal inwoners met problematische schulden is teruggedrongen'

Aanpak op hoofdlijnen

- We sluiten actief aan bij het provinciaal project 'Ieder kind telt mee'.
- We bieden een helpende hand middels vroegsignalering van betalingsachterstanden.
- De vorming van het sociaal gemeentehuis 'Over de brug' biedt inwoners op verschillende terreinen binnen het sociaal domein ondersteuning.

Acties 2026

Ontwikkelcentrum Werk in Zicht

De locatie 'Over de Brug' is en blijft het Ontwikkelcentrum Werk in Zicht waar kwetsbare inwoners terecht kunnen voor een mensgerichte manier van ondersteunen bij hun persoonlijke groei, welzijn en arbeidscapaciteit.

Doorbraakmethode

De doorbraakmethode wordt doorontwikkeld waardoor meer gezinnen met kinderen die in armoede leven sneller en mensgerichter in het kader van het project Kansen voor Kinderen zijn geholpen.

Vroegsignalering

Ketenpartners (onder andere woningcorporaties, zorgverzekeraars en energieleveranciers) zijn eerder en meer betrokken bij de uitvoering van Vroegsignalering (methode om schulden snel te signaleren bij inwoners).

4.2.2 Iedereen doet mee naar vermogen

Beleids horizon 2026 'Iedereen doet mee naar vermogen op het gebied van werk en/of andere vorm van tijdsbesteding'

Aanpak op hoofdlijnen

- We zetten ons in om iedere schoolverlater een startkwalificatie te laten behalen
- We ontwikkelen werk- leertrajecten gericht op vakmanschap in samenwerking met Afeer om een ieder een passende werk en/of leeromgeving te bieden
- We realiseren overbrugbanen via Afeer voor de doelgroep met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

Acties 2026

Passende duurzame werktraject en -plek met ondersteuning

We bieden werkzoekenden een passende duurzame werktraject en -plek met ondersteuning via ons sociaal ontwikkelbedrijf Afeer.

Project Sociale Inclusie

We bieden werkzoekenden een passende duurzame werktraject en -plek met ondersteuning via ons sociaal ontwikkelbedrijf Afeer. We spreken alle inwoners, die een bijstandsuitkering ontvangen en door een (arbeids)beperking een grote afstand tot de arbeidsmarkt hebben (trede 1 en 2), via het project Sociale Inclusie dat gericht is op minimaal deelname aan de samenleving en maximaal werkzaam in een vaste reguliere baan.

4.2.3 Lokale werkgelegenheid

Beleids horizon 2026 'We maken ons sterk voor het behouden van lokale werkgelegenheid.'

Aanpak op hoofdlijnen

- De gemeente pakt de verbindende en proactieve rol om vraag en aanbod op de (lokale) arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen.
- We faciliteren werkgevers en inwoners op het gebied van competenties en ambities.
- Een leven lang leren staat centraal.
- We creëren een goed vestigingsklimaat door proactief met de huidige lokale ondernemers mee te denken.
- Voldoende maatwerkruimte bieden voor gevestigde en startende ondernemers.

Acties 2026

Persoonlijk contact met lokale ondernemers intensiveren

We gaan het persoonlijk contact met lokale ondernemers intensiveren zodat we weten wat er exact leeft en in de toekomst behoefte aan is. Hiervoor kunnen we gebruik maken van onder andere Ondernemersorganisatie Pekela waarvan we als gemeente lid zijn.

We zetten ons in om de vraag van de ondernemer naar goed opgeleid personeel beter aan te laten sluiten op het aanbod van leer-werktrajecten bij sociaal-ontwikkelbedrijf Afeer en werkgevers en werknemers worden actief betrokken bij wat het Werkcentrum in Groningen te bieden heeft.

We gaan in 2026 een economisch beleidsplan opstellen samen met ondernemers. Onderdeel van dit economisch beleidsplan is ook de vrijetijdseconomie (toerisme). Daarnaast kunnen ondernemers ook in 2026 voor uitbreiding of nieuwbouw op Bedrijventerrein West in Oude Pekela terecht. Hierbij wordt van begin tot eind de ondernemer zo goed mogelijk begeleid (zowel voor aankoop van de kavel als bij de aanvraag van omgevingsvergunning).

4.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland	Bron	Beschrijving	
Banen	per 1.000 inw 15-74jr	2023	392,3	812,0	836,6	LISA	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met delict voor rechter	%	2023	1	1	1	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Kinderen in armoede	%	2023	8	7	6	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Netto arbeidsparticipatie	%	2024	69,8	71,2	73,2	CBS - Arbeidsdeelname	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking.
Jeugdwerkloosheid	%	2023	3	2	2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	Het percentage werkloze jongeren (16-22 jaar)
Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2024	429,9	428,3	343,6	CBS - Participatie Wet	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.
Lopende re-integratievoorzieningen	per 10.000 inwoners 15-64jr	2024	365,4	319,7	203,1	CBS - Participatie Wet	Het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.

4.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting ná wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	415.901	363.586	515.520	524.088	534.193	543.628
6.3 Inkomensregelingen	7.293.578	7.035.135	6.980.236	7.368.226	7.397.180	7.397.180
6.4 WSW en beschut werk	18.411	-	-	-	-	-
Totale baten	7.727.890	7.398.721	7.495.756	7.892.314	7.931.373	7.940.808
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	51.973	48.000	58.000	60.000	62.000	64.000
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	415.901	363.586	515.520	524.088	534.193	543.628
3.3 Bedrijfsloket- en regelingen	29.287	30.467	35.477	36.477	37.477	38.477
3.4 Economische promotie	75.679	106.102	61.100	62.100	63.103	64.103
6.3 Inkomensregelingen	8.583.376	8.529.309	9.092.354	9.025.784	9.050.876	9.076.354
6.4 WSW en beschut werk	6.639.353	6.840.000	7.218.000	7.355.000	7.528.000	7.510.000
6.5 Arbeidsparticipatie	34.066	122.800	122.000	125.000	129.000	133.000
Totale lasten	15.829.635	16.040.264	17.102.451	17.188.449	17.404.649	17.429.562
Saldo programma 4	-8.101.745	-8.641.543	-9.606.695	-9.296.135	-9.473.276	-9.488.754

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht.

3.2 Fysieke Bedrijfsinfrastructuur

De geraamde baten en lasten zijn in 2026 circa €152.000 lager dan in 2025, dit heeft per saldo geen effect op het begrote resultaat. Dit komt doordat op dit taakveld de verwachte baten en lasten van de grondexploitaties worden verantwoord die volledig worden overgezet naar de balans aan het eind van het jaar.

6.3 Inkomensregelingen

De geraamde baten zijn in 2026 afgerond €55.000 lager (N) dan in 2025. Dit komt voornamelijk doordat de bijdrage vanuit Regio Deal voor het project Kansen voor Kinderen in 2026 circa €80.000 (N) lager is.

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €564.000 hoger (N) dan in 2025. Dit komt voor het grootste deel omdat de verwachte uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers), en de loonkostensubsidie met € 557.000 (N) zijn gestegen.

De gemeenten ontvangen hiervoor van het Rijk de gebundelde uitkering (BUIG), die echter gebaseerd is op de uitgaven in 2024 (T-2 systematiek). Het verschil tussen de baten en lasten van bij de BUIG is €557.000 nadelig. Dit wordt voor €177.000 (V) gedekt vanuit de Decentralisatie Uitkering die de gemeente ontvangt voor de Loonkostensubsidie en voor €384.000 (V) gedekt vanuit de Algemene Reserve. In de afgelopen jaren is hiervoor het overschot op de BUIG bij de resultaatbestemming geoormerkt toegevoegd aan de Algemene Reserve. Daardoor heeft dit per saldo geen effect op het begrote resultaat.

6.4 Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) en Beschut werk

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €378.000 hoger (N) dan in 2025. Dit komt voor €375.000 (N) doordat de gemeentelijke bijdrage aan Afeer hoger is. De bijdrage is bij de Kaderbrief 2025 al opgenomen in de meerjarenbegroting en is conform de begroting 2026 van Afeer, die eerder dit jaar al in de raad behandeld is.

5. PROGRAMMA 5 – BESTUUR EN ORGANISATIE

5.1 Kern

Onze bestuursstijl is pragmatisch. Bij besluiten baseren we ons het liefste op de praktijk en regelen we wat nodig is. College en raad werken met elkaar samen op basis van vertrouwen, waarbij de raad tijdig en volledig van het college de informatie ontvangt om afgewogen besluiten te kunnen nemen. Wij zouden het toejuichen als de raad haar meningsvorming ondersteunt door opiniërende bijeenkomsten. Bijvoorbeeld door uitgangspunten te bespreken, als de gemeente op het punt staat nieuw beleid te ontwikkelen. Wij verwachten hiervan dat de raad haar kaderstellende rol beter zal kunnen invullen en dat dit het evenwicht tussen de verschillende raadsfracties in het debat zal versterken.

"Politiek op z'n Pekels"

Om de in het raadsakkoord beschreven ambities ten uitvoer te brengen is een solide en krachtige organisatie nodig, die toegerust is op de opgaves waar zij voor staat. Over de samenwerking tussen bestuur en organisatie willen we goede afspraken maken, zodat we op constructieve wijze de samenleving kunnen dienen. Als uitgangspunt geldt hierbij onze pragmatische aanpak. Dikke notities en beleidsproza zijn aan Pekela niet besteed.

Deze programmabegroting is niet uitputtend. Voor de niet genoemde onderwerpen gaan we in principe uit van voortzetting van bestaand beleid.

5.2 Beleidsontwikkelingen

5.2.1 Participatie en communicatie

Beleids horizon 2026 **‘We nemen inwoners mee bij het vormen en uitvoeren van beleid. We zijn transparant, duidelijk en dichtbij. De vormen van communicatie en participatie passen zich aan op de doelgroep.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- Bij het vormen beleid en uitvoering betrekken we vaker inwoners en/of partners
- We werken niet alleen vanuit het gemeentehuis maar gaan vooral ook naar inwoners toe
- Onze beleidsdocumenten zijn praktisch en leesbaar

Acties in 2026

Wijkgericht werken

We lopen voorop in de regio als het gaat om de samenwerking met de woningcorporatie Acantus, welzijnsorganisatie De Badde, politie en Afeer in het Wijkgericht Werken. De wijkronde met koffiekar is een voorbeeld van die samenwerking. In 2026 gaan door op de ingeslagen weg.

Kinderburgemeester

Sinds de zomer van 2025 hebben we voor het eerst een kinderburchemeester en loco-kinderburchemeester. Aan het einde van het schooljaar 2025/2026 vindt een tussenevaluatie plaats.

Communicatiebeleid

Het huidig communicatie en participatiebeleid wordt geëvalueerd. De laatste jaren is het contact met de inwoners flink gegroeid door de uitbreiding van de gemeentelijke berichtgeving, het toenemend aantal volgers op de gemeentelijke sociale media (circa 10.000) en de groei van het aantal bewonersbijeenkomsten.

We communiceren meer en hebben daardoor meer en betere contacten met de Pekelders. Dat vereist ook met het oog op de toenemende werkdruk voor het team communicatie een nieuwe aanpassing van het communicatiebeleid.

Slogan

De oude slogan ‘Pekela een prima plek’ was aan vernieuwing toe. Via een prijsvraag is de nieuwe slogan ‘Pekela Gewoon Goud’ bedacht door een inwoonster van Pekela. We gaan de slogan verder ontplooiën en implementeren in het straatbeeld.

College Toer

In de College Toer worden de drie kernen bezocht door burgemeester en wethouders. Het college komt zo dicht bij de mensen en andersom. In het najaar van 2026 wordt de College Toer voortgezet.

5.2.2 Dienstverlening

Beleids horizon 2026 **‘Wij staan dicht bij onze inwoners. We leveren toegankelijke dienstverlening die laagdrempelig en kwalitatief goed is.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- We communiceren transparant, tijdig en duidelijk met onze inwoners
- We zijn zowel fysiek als digitaal goed bereikbaar
- We denken in mogelijkheden. Het is ‘Ja, mits’ en niet ‘Nee, tenzij’

Acties in 2026

Gebruik van berichtenbox MijnOverheid

We verkennen of het gebruik van de berichtenbox MijnOverheid meer kan worden ingezet. We volgen de mogelijkheden van de berichtenbox en blijven dit als beschikbaar kanaal aanbieden. Uiteraard houden we rekening met de wensen van de inwoners.

Digitale toegankelijkheid

We blijven de digitale toegankelijkheid borgen op de gemeentelijke websites. Hierin kijken we naar hoe alle inwoners de website gebruiksvriendelijk en veilig kunnen gebruiken. Dit doen we zodat ze voor iedereen, ook voor inwoners met een beperking, goed online bereikbaar zijn.

5.2.3 Gemeentelijke organisatie

Beleids horizon 2026 **‘De gemeentelijke organisatie is geheel toegerust op haar taken.’**

Aanpak op hoofdlijnen

- De gemeente is een aantrekkelijke werkgever door onder andere het faciliteren van scholing en ruimte voor ontwikkeling.
- We faciliteren een moderne en hybride werkplek.

Acties in 2026

Aantrekkelijke werkgever

We voeren de nieuw te ontwikkelen gespreks cyclus in. Leidinggevend en medewerkers gaan minimaal drie keer per jaar met elkaar in gesprek over werkplezier, talentontwikkeling en ambities. Hierbij houden we veel vrijheid voor eigen invulling naar behoefte van de medewerker.

We bieden opleidingen en trainingen gericht aan, op basis van de uitkomsten van de gesprekken en de ontwikkelbehoefte van teams.

We organiseren laagdrempelige sportieve- en ontspanningsactiviteiten en stimuleren gezonde voeding op de werkvloer. Medewerkers krijgen de mogelijkheid om elke 4 à 5 jaar deel te nemen aan preventieve gezondheidsscans.

De arbo-adviseur en de werkgroep Vitaliteit zorgen dat vitaliteitsactiviteiten aansluiten bij de wensen van medewerkers en dat wettelijke verplichtingen rond veiligheid en gezondheid worden nageleefd.

We zetten het nieuwe E-HRM systeem live, waarmee medewerkers direct inzicht krijgen in bijvoorbeeld verlof, contractgegevens en ontwikkelmogelijkheden. Medewerkers krijgen hierbij ook de mogelijkheid om veel meer zelf te kunnen regelen.

De samengestelde projectgroep werkt in samenwerking met de arbo-adviseur, OR en personeelsleden de plannen van de verbouwing van het gemeentehuis verder uit. Daarbij richten we nieuwe overleg- en ontmoetingsruimtes in, verbeteren we digitale vergaderfaciliteiten en passen we werkplekken aan op de verschillende behoeften van medewerkers.

5.3 Beleidsindicatoren

Op de hiervoor genoemde aanpak hebben onderstaande beleidsindicatoren betrekking:

Beleidsindicatoren							
Indicator	Eenheid	Periode	Pekela	Provincie Nederland		Bron	Beschrijving
Apparaatskosten	Per inwoner	2026	555	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2026	9,09	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	Het aantal formatie-eenheden per 1.000 inwoners
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2026	8,44	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	De personele bezetting per 1.000 inwoners
Externe inhuur	%	2026	16	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	De kosten van externe inhuur in verhouding tot de totale loonsom en de totale kosten van inhuur
Overhead	%	2026	10	N.b.	N.b.	Eigen gegevens	Het aandeel overhead in verhouding tot de totale lasten
Gemiddelde WOZ waarde	duizend euro	2025	217	295	398	CBS-Statistiek Waarde Onroerende Zaken	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	euro	2025	955,00	1044,00	957,00	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoons-huishouden betaald aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	euro	2025	1075	1131	1050	COELO, Groningen	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoons-huishouden betaald aan woonlasten.

5.4 Financiële ontwikkelingen

Taakveld	Realisatie 2024	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
0.64 Belastingen Overig	6.150	-	-	-	-	-
0.1 Bestuur	89.742	12.312	12.312	12.312	12.312	12.312
0.2 Burgerzaken	266.807	233.764	237.284	238.106	238.959	239.650
Totale baten	362.699	246.076	249.596	250.418	251.271	251.962
Lasten						
0.61 OZB Woningen	263.656	358.000	369.400	381.233	393.516	404.000
0.64 Belastingen Overig	112.228	33.347	33.347	33.347	33.347	33.347
0.62 OZB niet woningen	15.405	14.500	14.500	14.500	14.500	14.500
0.1 Bestuur	1.381.654	1.338.006	1.285.602	1.318.668	1.351.306	1.381.174
0.2 Burgerzaken	831.642	462.225	496.736	420.736	428.736	436.736
Totale lasten	2.604.584	2.206.078	2.199.585	2.168.484	2.221.405	2.269.757
Saldo programma 5	-2.241.885	-1.960.002	-1.949.989	-1.918.066	-1.970.134	-2.017.795

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht.

0.1 Bestuur

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €52.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt voor €86.000 (V) doordat de lasten voor de griffie in 2025 incidenteel hoger waren vanwege de dubbele loonlasten in dat jaar. Met ingang van 2026 is dat niet meer van toepassing. Daar staat een nadeel van circa €34.000 (N) tegenover dat voor het grootste deel wordt veroorzaakt door de hogere bijdrage €18.000 (N) aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG).

In onderstaand overzicht is een verdeling van de overige middelen opgenomen:

Beleidsproduct	Realisatie 2024	Begroting na wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
20.0 Lokale heffingen	3.483.487	3.418.000	3.648.000	3.720.000	3.794.000	3.870.000
20.1 Algemene uitkeringen	40.073.928	41.335.706	40.880.369	41.689.785	41.513.416	42.909.478
20.2 Dividend	122.132	156.000	156.000	156.000	156.000	156.000
20.3 Saldo financieringsfunctie	1.033.581	300.000	300.000	100.000	50.000	-
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	44.713.127	45.209.706	44.984.369	45.665.785	45.513.416	46.935.478
30.0 Overhead	22.092	23.965	21.854	21.854	21.854	21.854
Subtotaal overige middelen	22.092	23.965	21.854	21.854	21.854	21.854
Totale baten	44.735.220	45.233.671	45.006.223	45.687.639	45.535.270	46.957.332
Lasten						
20.2 Dividend	-	487	-	-	731	628
20.3 Saldo financieringsfunctie	248.556	93.989	-	-	138	118
20.4 Overige algemene dekkingsmiddelen	169.677	672.548	100.000	-	100.000	712.350
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	418.233	767.024	100.000	100.869	713.096	713.096
30.0 Overhead	6.469.487	7.941.766	6.917.788	6.655.154	6.800.121	7.159.010
30.1 Vennootschapsbelasting	19.741	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
30.2 Onvoorzien	-	15.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Subtotaal overige middelen	6.489.228	7.996.766	6.997.788	6.735.154	6.880.121	7.239.010
Totale lasten	6.907.461	8.763.790	7.097.788	6.735.154	6.980.990	7.952.106
Saldo overige middelen	37.827.759	36.469.881	37.908.435	38.952.485	38.554.280	39.005.226

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht.

20.0 Lokale Heffingen

De geraamde baten zijn in 2026 afgerond €230.000 hoger (V) dan in 2025. Dit komt door de hogere Onroerende zaakbelasting (OZB) op Niet-Woningen. De baten zijn gebaseerd op de realisatie in 2025 die is verhoogd met 2% structureel + 0,52% extra conform het besluit van de raad in 2022 bij de afschaffing van de hondenbelasting. Dit is conform de begrotingsrichtlijnen die door de raad zijn vastgesteld bij de Kaderbrief 2025.

20.1 Algemene uitkeringen

De geraamde baten zijn in 2026 afgerond €455.000 hoger (V) dan in 2025. De Algemene Uitkering is in de begroting 2026 verwerkt conform de meicirculaire gemeentefonds van 2025. Het verschil bestaat uit:

- incidenteel in 2025 voor de ontwikkelkosten van Nij Begun: €1.054.000 (N);
- incidenteel in 2026 en 2027 voor de kosten van Jeugdhulp: €1.040.000 (V);
- structureel bijstelling voor de kostenstijging van €469.000 (V).

20.3 Saldo financieringsfunctie

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €94.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt omdat met ingang van 2026 conform het raadsbesluit de volledige rentelasten als projectfinanciering worden toegerekend aan het project Hooiweg. In de paragraaf financiering is de renteberekening weergegeven.

20.4 Overige algemene dekkingsmiddelen

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €573.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt doordat in de begroting 2025 hier het budget staat geraamd dat hoort bij middelen vanuit de Algemene Uitkering waar ten tijde van de kaderbrief 2025 nog geen bestemming aan was gegeven. In 2026 staat daar nog €100.000 van gereserveerd. Dit betreft de incidentele middelen die de gemeente ontvangt in 2025 en 2026 om zich op de periode van de wettelijke zorgplicht ten aanzien van de openbare bibliotheek voor te bereiden.

30.0 Overhead

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €1.024.000 lager (V) dan in 2025. In onderstaande tabel wordt de Overhead uitgesplitst in verschillende categorieën om conform de wet- en regelgeving inzicht te geven in de ontwikkeling van deze kosten.

Overhead

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting ná wijziging 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Baten						
Facilitair	18.252	18.854	18.854	18.854	18.854	18.854
Huisvesting	-	2.111	-	-	-	-
Overige diverse overheadkosten	-	-	-	-	-	-
Personeelskosten	3.840	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totale baten	22.092	23.965	21.854	21.854	21.854	21.854
Lasten						
Archieven Pekela	1.412	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Accountantskosten	41.864	38.500	38.500	38.500	38.500	38.500
Commissie Bezwaar en Beroep	4.802	6.400	6.400	6.400	6.400	6.400
Directie	149.555	157.280	249.280	256.280	264.280	273.280
Facilitair	248.526	279.062	259.821	260.262	260.714	260.714
Huisvesting	326.834	409.344	504.734	453.859	460.094	458.063
ICT	1.566.940	1.484.000	1.530.812	1.390.812	1.356.092	1.340.812
Ondernemingsraad	3.017	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Overige diverse overheadkosten	155.622	60.000	74.308	74.308	74.308	74.308
Personeelskosten	3.889.320	5.403.980	4.165.733	4.086.533	4.251.533	4.618.733
Representatie	47.326	55.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Voorlichting	34.270	41.500	41.500	41.500	41.500	41.500
Totale lasten	6.469.487	7.941.766	6.917.788	6.655.154	6.800.121	7.159.010
Saldo Overhead	-6.447.395	-7.917.801	-6.895.934	-6.633.300	-6.778.267	-7.137.156

Toelichting

De belangrijkste verschillen, groter dan €50.000, tussen de begroting 2025 na wijziging en de begroting 2026 worden hieronder toegelicht.

Directie

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €92.000 hoger (N) dan in 2025. Dit komt grotendeels door een uitbreiding van de formatie.

Huisvesting

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €95.000 hoger (N) dan in 2025. Dit komt grotendeels door de extra incidentele lasten van €100.000 (N) voor het voorbereidingsbudget toekomstbestendige huisvesting buitendienst. Dit wordt volledig gedekt door een onttrekking aan de reserve ontwikkelfonds waardoor dit per saldo geen effect heeft op het begrote resultaat.

Personeelskosten

De geraamde lasten zijn in 2026 afgerond €1.259.000 lager (V) dan in 2025. Dit komt grotendeels doordat de dienstverleningsovereenkomst met Veendam volledig is afgebouwd waardoor €773.000 lasten (V) wegvallen in de begroting 2026. Daarnaast is het budget voor inhuur verder afgeramd en deels weer ingevuld met personeelskosten wat per saldo een effect heeft van €486.000 (V).

PARAGRAFEN

Lokale heffingen

Inleiding

De gemeentelijke belastingen en heffingen vinden hun grondslag in door de gemeenteraad vastgestelde verordeningen.

In deze paragraaf lokale heffingen is rekening gehouden met de verordening ex artikel 212 Gemeentewet (Financiële verordening gemeente Pekela) en de begrotingsrichtlijn 2026.

Tarievenbeleid

In de begrotingsrichtlijn zijn ten aanzien van de lokale heffingen de volgende uitgangspunten geformuleerd:

- De Onroerendezaakbelasting wordt met 2,52% geïndexeerd, 2% trendmatig en 0,52% extra conform het raadsbesluit van eind 2022 om de hondenbelasting af te schaffen;
- Voor de afvalstoffenheffing en rioolheffing worden kostendekkende tarieven gehanteerd.

Opbrengsten per lokale heffing

In de primaire begroting (exclusief wijzigingen) is rekening gehouden met de volgende opbrengsten aan gemeentelijke heffingen en leges (bedragen x €1.000).

Omschrijving (Bedragen x €1.000)	Rekening 2024	Begroot 2025	Begroting primair 2026
OZB gebruikers	328.072	329.000	415.000
OZB eigendom	3.155.416	3.089.000	3.233.000
Algemene dekkingsmiddelen	3.483.487	3.418.000	3.648.000
Rioolheffing	1.109.574	1.138.052	1.138.710
Afvalstoffenheffing	1.809.073	1.964.516	2.025.293
Lijkbezorgingsrechten	51.561	64.789	65.850
Leges burgerzaken	380.002	232.699	237.284
Leges bouwvergunningen	510.650	140.200	140.200
Leges APV	1.918	3.000	3.000
Totaal lokale heffingen	7.346.266	6.962.868	7.259.949

Onroerende zaakbelasting

Onder de naam onroerende zaakbelastingen worden voor in de gemeente gelegen onroerende zaken twee directe belastingen geheven:

- een gebruikersbelasting voor een onroerende zaak die niet in hoofdzaak tot woning dient van degene die bij het begin van het kalenderjaar gebruiker is van deze onroerende zaak.
- een eigenarenbelasting van degene die bij het begin van het kalenderjaar het genot heeft krachtens eigendom, bezit of beperkt recht van een onroerende zaak (zowel woning als niet-woning).

Voor de berekening van het tarief voor 2026 wordt uitgegaan van de geraamde OZB-opbrengst 2025, inclusief de trendmatige verhoging met 2% en de extra stijging van 0,52% conform het besluit rondom afschaffing hondenbelasting. Dit is conform de begrotingsrichtlijnen.

Het is de planning dat de aanslagen OZB 2026 met dagtekening 31 januari 2026 worden opgelegd.

WOZ-waarden

De aanslagen OZB inclusief de WOZ-beschikking (Waardering Onroerende Zaken) worden opgelegd naar de WOZ-waarde zoals die geldt op de waardepeildatum 1 januari 2025. Deze waarde wordt op grond van de Wet waardering onroerende zaken jaarlijks opnieuw vastgesteld.

De Wet WOZ stelt steeds hogere eisen aan de WOZ-administratie. De WOZ-waarde zal voor steeds meer doeleinden worden gebruikt (o.a. berekening huurprijzen, financieringen etc.). De WOZ-administratie is één van de zogeheten basisadministraties.

Rioolheffing

Onder de naam rioolheffing wordt een recht geheven van de eigenaar van een pand van waaruit afvalwater en/of afvloeiend hemelwater, direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. Bij de berekening van de tarieven wordt als basis gehanteerd dat de toegerekende kosten voor 100% worden gedekt. Aangezien de werkelijke kosten van het rioolstelsel fluctueren doordat in enig jaar het investeringsniveau nogal kan afwijken van een vorig jaar, wordt het kostendekkend tarief over een langere periode berekend.

In 2025 wordt het nieuwe Water- en Rioleringsplan (WRP) aan de gemeenteraad voorgelegd. Hierin zijn over een periode van 60 jaar de kosten doorgerekend, rekening houdend met benodigde investeringen.

In deze begroting vormt het nu nog geldende Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP) de basis voor werkzaamheden die aan het riool moeten worden uitgevoerd en vormt ook de basis voor de tariefberekening.

De kostendekkendheid van de verordening is als volgt:

Omschrijving	Totaal
Kosten taakveld 7.2	915.850
Inkomsten taakveld 7.2 , excl. heffingen	0
Netto kosten taakveld	915.850
Toe te rekenen kosten:	0
Overhead	110.669
BTW	112.192
Totale kosten	1.138.710
Opbrengst heffingen	1.138.710
Dekkingspercentage	100%

Voorgesteld wordt om de tarieven vast te stellen op basis van 100% dekking.

Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing heeft een belastingkarakter waarbij de kosten van beheer van huishoudelijke afvalstoffen worden doorberekend aan de inwoners. Deze kosten van beheer betreft alle kosten die samenhangen met de inzameling, het vervoer, de nuttige toepassing (bijvoorbeeld hergebruik) of de verwijdering van huishoudelijke afvalstoffen.

De kostendekkendheid van de verordening is als volgt:

Omschrijving	Totaal
Kosten taakveld 7.3	1.560.290
Inkomsten taakveld 7.3, excl. heffingen	-151.000
Netto kosten taakveld	1.409.290
Kwijtscheldingen	125.000
Overhead	182.603
BTW	308.400
Totale kosten	2.025.293
Opbrengst heffingen	2.025.293
Dekkingspercentage	100%

Overige lokale heffingen

In de nota fiscaal beleid is uitgesproken het kostendekkend maken van de gemeentelijke dienstverlening fasegewijs te bevorderen. In de afgelopen jaren zijn daarom de tarieven stapsgewijs verhoogd. Onderstaand wordt kort inzicht verschaft in de verordeningen.

Leges

Op grond van de Gemeentewet kunnen rechten worden geheven voor het gebruik van gemeentebezittingen of van werken die voor de openbare dienst bestemd zijn, evenals werken of inrichtingen die bij de gemeente in beheer of onderhoud zijn, en voor het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten. De heffing van leges geschiedt op grond van het genot van door of vanwege de gemeente verstrekte diensten. De overige rechten worden geheven op grond van het gebruik van gemeentelijke bezittingen en dergelijke.

Evenals bij de afvalstoffenheffing en de rioolheffing mogen de hier bedoelde rechten maximaal 100% kostendekkend zijn. Daarnaast zijn door het rijk in bepaalde gevallen maximale tarieven vastgesteld zoals voor een paspoort.

De kostendekkendheid van de verordening in 2026 is in onderstaande tabel weergegeven. Titel 1 betreft de Algemene Dienstverlening, zoals reisdocumenten, identiteitsbewijzen en rijbewijzen. Titel 2 betreft de Omgevingswet, zoals activiteiten met betrekking tot bouwwerken. Titel 3 betreft de Europese Dienstenrichtlijn, zoals horeca en de winkeltijdenwet.

Omschrijving	Titel 1	Titel 2	Titel 3	Totaal
Kosten taakveld(en), incl. (omslag)rente	257	109	5	372
Inkomsten taakveld(en), excl. Heffingen	0	0	0	0
Netto kosten taakveld(en)	257	109	5	372
Toe te rekenen BTW	7	10	0	16
Overhead incl. (omslag)rente	15	7	1	22
Totale kosten	279	126	6	410
Opbrengst heffingen	237	141	3	381
Dekkingspercentage	85%	112%	48%	93%

In de bovenstaande tabel is sprake afrondingsverschillen. Voorgesteld wordt om de tarieven te indexeren met 2,0% (conform de stijging van de loonvoet overheidspersoneel in de meicirculaire 2025), met uitzondering van de bij wet geregelde legesbedragen.

Lijkbezorgingsrechten

Op basis van de verordening lijkbezorgingsrechten worden rechten geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. Voorgesteld wordt om de tarieven te indexeren met 2,0% (conform de stijging van de loonvoet overheidspersoneel in de meicirculaire 2025), met uitzondering van de bij wet geregelde legesbedragen.

Kwijtschelding

Indien een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om een belastingaanslag te voldoen kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Het kwijtscheldingspercentage dat in Pekela wordt gehanteerd bedraagt 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen met een inkomen van 100% (van de voor hem/haar geldende bijstandsnorm) of lager in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding. Bij het beoordelen van een verzoek om kwijtschelding wordt ook rekening gehouden met eventueel eigen vermogen.

Kwijtschelding kan alleen worden verleend indien het een aanslag betreft voor afvalstoffenheffing. Het verwachte bedrag aan te verlenen kwijtschelding wordt bij de opbrengstverwachting in de berekening van de belastingtarieven meegenomen. De overige heffingen zijn in de betreffende belastingverordeningen uitgesloten voor kwijtschelding.

Lokale lastendruk

In onderstaande tabel wordt de lokale lastendruk per inwoner in euro's weergegeven over de jaren 2022 t/m 2025:

Jaar	Inwoners	Afval (x1.000)	Riool (x1.000)	Ozb (x1.000)	Totaal (x1.000)	Per inwoner
2022	12.196	1.576	1.106	3.141	5.823	477
2023	12.404	1.658	1.106	3.204	5.968	481
2024	12.517	1.815	1.095	3.335	6.245	499
2025	12.459	1.965	1.138	3.418	6.521	523

De opbrengsten 2026 zijn afhankelijk van de besluitvorming in de novemberraad.

Aanbieding belastingverordeningen

De belastingverordeningen worden in de begrotingsvergadering ter vaststelling aangeboden. Daarbij wordt eveneens achterliggende informatie opgenomen over de kostendekkendheid per hoofdstuk van de verordening leges.

Weerstandsvermogen en Risicobeheersing

Algemeen

Bij de uitvoering van onze gemeentelijke taken worden we geconfronteerd met risico's en ontwikkelingen die financiële gevolgen kunnen hebben voor de gemeente Pekela. De paragraaf weerstandsvermogen geeft aan hoe robuust onze gemeente is door de risico's af te zetten tegen de mogelijkheden om de risico's op te kunnen vangen.

Voor de beoordeling van het weerstandsvermogen kijken we naar de verhouding tussen risico's en beschikbaar weerstandsvermogen, naar de omvang van de reserves (Algemene reserve) en naar de ontwikkeling van de financiële kengetallen.

Het weerstandsvermogen laat zien of de gemeente in staat is de effecten van risico's op te vangen. Als maatstaf hanteren we de ratio van het weerstandsvermogen. Deze geeft de verhouding weer tussen het beschikbare weerstandsvermogen (welke middelen zijn er om risico's op te vangen?) en het benodigde weerstandsvermogen (welke risico's lopen we?). Een ratio van 100% betekent dat er voldoende weerstandsvermogen beschikbaar is om het effect van de ingeschatte risico's te kunnen opvangen.

Een risico kan worden gedefinieerd als de kans waarmee een gebeurtenis zich kan voordoen en welke impact deze gebeurtenis heeft. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn alleen die risico's van belang waarvoor geen maatregelen zijn getroffen. Een voorbeeld van een beheersmaatregel is het afsluiten van een verzekering.

Definities

Weerstandsvermogen:	Het vermogen van de gemeente om niet voorziene financiële tegenvallers op te kunnen vangen om haar taken voort te kunnen zetten.
Weerstandscapaciteit:	Middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet voorziene tegenvallers te dekken.
Onbenutte belastingcapaciteit:	Het bedrag waarmee de belastingen nog maximaal kunnen toenemen volgens de normen die worden gehanteerd bij een aanvraag conform artikel 12 Financiële-verhoudingswet.
Stille reserves:	Het verschil tussen de marktwaarde van de activa en boekwaarde.
Onvoorzien:	Het in de begroting opgenomen bedrag voor onvoorziene lasten.

Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Het beleid betreffende het weerstandsvermogen kan als volgt worden weergegeven:

- de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen wordt jaarlijks door de raad vastgesteld bij de jaarstukken;
- de (incidentele) weerstandscapaciteit wordt in eerste instantie voor zowel incidentele als structurele tegenvallers gebruikt;
- structurele tegenvallers, zonder dat daar meevallers tegenover staan, worden afgedekt in de eerstvolgende meerjarenbegroting;
- risico's worden jaarlijks beoordeeld en waar nodig aangepast. De inventarisatie wordt verwerkt in de jaarstukken.

De inventarisatie van de weerstandscapaciteit

Begripsbepaling

Weerstandscapaciteit is de mate waarin de gemeente Pekela over middelen beschikt of kan beschikken om niet voorziene tegenvallers op te vangen. Onderscheid wordt gemaakt in de incidentele en de structurele weerstandscapaciteit. Onder incidentele weerstandscapaciteit wordt verstaan de capaciteit die de gemeente heeft om eenmalige tegenvallers op te vangen zonder direct ingrepen in de begroting te hoeven doen. Bij structurele financiële tegenvallers moet het weerstandsvermogen het mogelijk maken om de eerste klap op te vangen. In een overzicht ziet dit er als volgt uit:

Bestanddeel	Incidentele weerstandscapaciteit	Structurele weerstandscapaciteit
Post onvoorzien	x	
Algemene reserve	x	
Bestemmingsreserves (gedeeltelijk)	x	
Stille reserves (saldo gesteld op nihil)	x	
Onbenutte belastingcapaciteit		x
Begrotingsruimte (bezuinigingen/onvoorzien)		x

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de algemene-, bestemming- en stille reserves aangevuld met een post voor onvoorziene uitgaven. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de onbenutte belastingcapaciteit en de aanwezige begrotingsruimte.

De geraamde weerstandscapaciteit per 1-1-2026 ziet er als volgt uit:

Omschrijving	
Algemene risico reserve	6,811 miljoen
Algemene reserve	9,065 miljoen
Onvoorzien	0,040 miljoen
Totaal	15,916 miljoen

Inventarisatie van de risico's (= benodigde weerstandscapaciteit)

Een risico is de kans dat een mogelijke gebeurtenis, met een negatieve impact voor de organisatie, zich voordoet. Om risico's te kwantificeren dienen zowel de kans op als de impact van het risico te worden bepaald. De niet-financiële risico's, zoals imagoschade, worden niet gekwantificeerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt de risico-inventarisatie geactualiseerd.

Het bepalen van de risico's is een regulier proces dat is geborgd in de organisatie. Dit betekent dat minstens ieder jaar de risico-inventarisatie opnieuw wordt uitgevoerd. De inventarisatie vindt plaats op basis van een lijst met risico's (kwalitatief) en de bedragen en de inschatting van de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet (kwantitatief). Bepaalde risico's kunnen vervallen (omdat het risico inmiddels is ondergebracht bij een verzekeraar, of door het afstoten van taken / werkzaamheden) en dan worden deze uit de lijst verwijderd.

Tenslotte kunnen zich in het afgelopen jaar nieuwe risico's hebben voorgedaan die impact hebben op het weerstandsvermogen. In deze paragraaf wordt deze actualisatie gepresenteerd.

Op basis van onderstaande risico-scores wordt het risico in Euro's bepaald.

Waarschijnlijkheid	Risicoscore op waarschijnlijkheid	Uitgedrukt in een percentage
Klein	1	1 tot 5
Beperkt	2	5 tot 25
Reëel	3	25 tot 50
Groot	4	50 tot 75
Zeer groot	5	75 tot 95

Omschrijving risico	I/S	Kans	Impact	Risico
1. Economische ontwikkelingen (o.a. inflatie, oorlog Oekraïne)	I	50%	6.500.000	3.250.000
2. Complexe samenleving (o.a. de toegenomen maatschappelijke uitdagingen en vluchtelingenopvang)	I	50%	2.500.000	1.250.000
3. Fluctuaties uitkering gemeentefonds	I	25%	2.000.000	500.000
4. Inkomstenderving door afbouw Specifieke Uitkeringen	S	50%	1.000.000	500.000
5. Uitputting Btw Compensatie Fonds	I	25%	100.000	25.000
6. (Gedeeltelijke) verantwoordelijkheid verliezen GR'en/ SW bedrijf	I	25%	1.000.000	250.000
7. Financiering uitvoering wet BUIG	S	25%	1.000.000	250.000
8. Uitputting budgetten zorgkosten (WMO/ Jeugd)	S	50%	1.500.000	750.000
9. Aansprakelijkheidstellingen	S	5%	500.000	25.000
10. Waarborg leningen en rentes	I	1%	1.100.000	11.000
				6.811.000

1. Economische ontwikkelingen

De onrust in de wereld heeft een grote impact op de wereldeconomie. De tijden zijn onzeker en de markt is daardoor onvoorspelbaar. We hebben de afgelopen jaren enorme prijsstijgingen te verwerken gekregen en we weten niet wat er nog gaat komen. De druk op de gemeentelijke begroting en budgetten is daardoor fors toegenomen met mogelijke kostenoverschrijdingen tot gevolg. De exacte financiële gevolgen voor de komende jaren zijn onzeker. De verwachting is dat er vanuit het Rijk geen aanvullende compensatie meer gaat komen voor mogelijke extra kosten. Een exacte raming van de financiële gevolgen is vanwege de grote mate van onzekerheid erg lastig en er is daarom uitgegaan van een kostenstijging van 10% ten opzichte van onze totale begroting (14% inflatie minus de reeds doorgevoerde indexaties). De kans hebben we geraamd op reëel omdat de toekomst zich lastig laat voorspellen. Het totale risico komt daarmee op €3.250.000.

2. Complexe samenleving

We leven in een complexe samenleving met grote uitdagingen. Sociale en economische ongelijkheid spelen een steeds nadrukkelijker rol. Economische ongelijkheid leidt tot marginalisatie van groepen met weinigen middelen, en een verhoogd risico op schulden en isolatie. Eveneens is de druk op de vluchtelingenopvang een toenemend probleem voor gemeenten. Gemeenten krijgen een steeds nadrukkelijker rol bij het oplossen van deze problematiek. De kosten zullen hierdoor de komende jaren toenemen om deze sociale onrust het hoofd te bieden. Gelet op de omvang van het risico en de eventuele omvang wordt hier rekening gehouden met een aanzienlijk risico ter hoogte van €1.250.000.

3. Fluctuatie uitkering gemeentefonds

De belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente is de gemeentefondsuitkering vanuit het rijk. Deze uitkering is gebaseerd op een aantal parameters, zoals bijvoorbeeld de inwoneraantallen en oppervlakte van gemeenten, maar ook op de rijksuitgaven (de “trap op-trap af systematiek”).

Ieder jaar blijkt dat de definitieve vaststelling van de gemeentefondsuitkering afwijkt van de verwachting. Deze afwijking kan zowel positief als negatief zijn. Gelet op de fluctuatie in onze grootste inkomstenbron loopt de gemeente hier een aanzienlijk risico.

4. Inkomstenderving door afbouw specifieke uitkeringen

Een van de uitgangspunten van het huidige kabinet is het beperken van het aantal specifieke uitkeringen (SPUK-regelingen) om zo te kunnen besparen op de kosten. Door het aantal SPUK-regelingen te beperken, en meer via het gemeentefonds te laten verlopen, zou een besparing van 10% mogelijk zijn. De gemeente Pekela ontvangt relatief veel SPUK-gelden en een korting hierop van 10% zou een aanzienlijke impact hebben. Voor het begrotingsjaar 2026 hebben we plus minus €10.000.000 aan SPUK-gelden in de begroting, hier vallen tevens de BUIG gelden onder. Een korting van 10% zou dus een impact betekenen van €1.000.000 per jaar. Bepaalde regelingen (o.a. de BUIG) zullen niet één op één gekort worden. De kans dat deze maatregelen daadwerkelijk deze impact gaat hebben wordt daarom geschat op 50%.

5. Uitputting Btw Compensatiefonds (BCF)

Het BCF (Btw Compensatie Fonds) en het gemeentefonds zijn communicerende vaten. Dat wil zeggen dat het bedrag dat in het BCF overblijft nadat alle aanspraken zijn verrekend, wordt toegevoegd aan het gemeentefonds. Tot 2019 werd dit bedrag opgenomen in de meicirculaire en toegevoegd aan de begrote uitkering gemeentefonds van het rijk. Vanaf 2019 wordt dit bedrag niet meer geraamd, maar alleen nog uitgekeerd op realisatiebasis. Inkomsten vanuit het BCF worden in de begroting niet geraamd. In principe werkt de btw voor de gemeente niet kostenverhogend en dus wordt dit ook niet meegenomen in alle financiële afwegingen. Het risico bestaat dat het BCF plafond in een jaar wordt bereikt waardoor betaalde btw niet gecompenseerd wordt en voor de gemeente toch kostenverhogend werkt.

6. (Gedeeltelijke) verantwoordelijkheid verliezen GR'en

De gemeente is een deelnemende partij in verschillende gemeenschappelijke regelingen, zoals onder andere de VKB en Afeer. Ontstane verliezen bij deze partijen komen daardoor gedeeltelijk, afhankelijk van het deelnemingspercentages, terecht bij de gemeente waardoor wij garant staan voor gerealiseerde tekorten. In economisch slechte tijden bestaat het risico dat verschillende partijen te maken krijgen met tekorten, omdat de begroting was gebaseerd op andere ontwikkelingen. In dit geval krijgen wij als gemeente de afrekening. Jaarlijks is onze bijdrage aan al deze partijen enkele miljoenen waardoor het financiële risico aanzienlijk is.

7. Financiering uitvoering wet BUIG

De afgelopen jaren was de rijksvergoeding voor de BUIG telkens veel hoger dan de daadwerkelijke lasten van de uitkeringen en Loonkostensubsidies. Vanwege de financieringssystematiek t-2 komt er ergens een kantelpunt dat de lasten groter zijn dan de baten in het betreffende jaar.

In de begroting 2026 hebben we voor het eerst dit kantelpunt bereikt, de lasten zijn groter dan de baten. De voornaamste reden is het procentueel lager gemeentelijk aandeel van de totale macro-lasten van de afgelopen jaren (toets-jaar is 2024). Uiteraard zijn de lasten dus ook lager geweest gedurende de afgelopen jaren en kon de gemeente daarvan een deel reserveren (in de algemene reserve). Voor het jaar 2023 werd hiervoor €500.000 gereserveerd (overschot 2023) en ook in 2024 was er een overschot van plus minus €146.000

Het is moeilijk te voorspellen hoe de ontwikkelingen ten aanzien van de BUIG zullen zijn, maar een kanteling is te verwachten. De kans is daarom ingeschat op 25%.

8. Overschrijding budgetten Jeugd/WMO

Voor de jeugdzorg en de WMO is sprake van een open einde regeling. In de praktijk betekent dit dat de gemeente moeten betalen voor geleverde zorg, ondanks het feit dat de beschikbaar gestelde budgetten niet toereikend zijn. De gemeenten zien de afgelopen jaren een trendmatige stijging in het aantal kinderen dat gebruik maakt van (intensievere) trajecten die extra kosten met zich mee brengen. Het is daarom de verwachting dat de komende jaren de zorgkosten verder zullen oplopen. De afgelopen jaren hebben we, met name bij de jeugdzorg, grote tekorten gezien en hier lijkt nog geen kentering in te komen. De verwachting is dat de impact hiervan plus minus 10% van het beschikbare budget bedraagt wat afgerond neerkomt op €1.500.000. De kans dat dit zich voordoet wordt gesteld op 50%.

9. Aansprakelijkheidstelling

Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid over meerdere gebouwen, waaronder schoolgebouwen, maar ook over een groot aantal straten en wegen. De kans bestaat dat een inwoner letsel op loopt door toedoen van de gemeente, hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan achterstallig onderhoud. In dit geval kan de gemeente aansprakelijk worden gesteld voor het ontstane letsel. We proberen dit risico zo goed als mogelijk te beperken door structureel onderhoud uit te voeren en ons te verzekeren waar mogelijk.

10. Waarborg leningen en rentes

Dit betreft voornamelijk de gewaarborgde geldleningen aan Stichting Acantus Groep en Woonzorg Nederland. Voor de financiering hebben deze woningcorporaties leningen afgesloten die geborgd worden door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het rijk en gemeente vormen samen de achtervang van die borging. Per balansdatum staat de gemeente Pekela nog garant voor een bedrag van afgerond €11.000.000.

Mocht een corporatie niet in staat zijn om geborgde leningen af te lossen, dan zijn er afspraken over de betaling via het WSW. Borging vindt plaats in 3 schillen. De kans dat de gemeenten op grond van de achtervangovereenkomst aangesproken worden om renteloze leningen te verschaffen, is onder de huidige omstandigheden bijzonder klein. Dat is sinds de oprichting van het WSW in 1983 ook nog nooit gebeurd. Ook toen de grootste corporatie van Nederland, Vestia, in de problemen kwam, hoefden het rijk en gemeenten niet bij te springen. Om die reden wordt de waarschijnlijkheid ingeschat op 1%.

Conclusie

Op basis van de hiervoor opgenomen gegevens kan het weerstandsvermogen als volgt worden berekend:

Weerstandscapaciteit	
De aanwezige weerstandscapaciteit	€ 15.916.000
De benodigde weerstandscapaciteit (risico's)	€ 6.811.000
Restant beschikbare weerstandscapaciteit	€ 9.105.000

Het weerstandsvermogen is uit te drukken in een ratio:

$$\text{Ratio Weerstandsvermogen} = \frac{€ 15.916.000}{€ 6.811.000} = 2,34$$

Wanneer de ratio weerstandsvermogen kleiner dan 1 bedraagt, is de gemeente financieel kwetsbaar. De gemeente beschikt dan niet over voldoende financiële ruimte om de geïdentificeerde risico's af te dekken. Gedurende korte tijd is dit mogelijk. Er kunnen zich namelijk omstandigheden voordoen, zoals een kortstondig groot project met aanzienlijke risico's die niet ten volle kunnen worden afgedekt. Hierdoor kan de ratio tijdelijk kleiner dan 1 zijn.

Ook een ratio weerstandsvermogen groter dan 1 betekent niet dat een gemeente voor 100% is ingedekt tegen alle risico's. Er kunnen zich altijd onvoorziene situaties voordoen waarbij een gemeente binnen 1 jaar meerdere tegenslagen heeft te verwerken, ook al wordt de kans daarvoor laag geschat.

Het spreekt voor zich dat hoe hoger de ratio weerstandsvermogen is, hoe meer (onvoorziene) tegenvallers kunnen worden opgevangen. In november 2023 heeft het college aangegeven dat de gewenste minimale omvang van de Algemene Reserve 10% van het begrotingstotaal (lasten voor mutatie reserves) bedraagt. Per 1-1-2026 is de verwachte omvang van de Algemene Reserve 13,4% van dit begrotingstotaal.

Onderstaande betekenis hanteert de provincie in het Gemeenschappelijk toezichtskader.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
A $x > 2$	Uitstekend
B $1,4 < x < 2,0$	Ruim voldoende
C $1,0 < x < 1,4$	Voldoende
D $0,8 < x < 1,0$	Matig
E $0,6 < x < 0,8$	Onvoldoende
F $x < 0,6$	Ruim onvoldoende

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto schuldquote	-24,0%	-6,7%	-2,8%	10,4%	25,0%	37,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-24,4%	-6,9%	-3,2%	10,0%	24,5%	37,1%
Solvabiliteit	55,3%	45,0%	56,7%	47,0%	48,5%	45,9%
Grondexploitatie	2,4%	2,0%	1,8%	2,1%	1,3%	0,6%
Structurele exploitatieruimte	5,4%	1,5%	0,4%	1,5%	0,0%	0,3%
Belastingcapaciteit (woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde T-1)	103,1%	98%	104%	104%	104%	104%

De vijf financiële kengetallen geven samen een beeld van de financiële ontwikkelingen in de gemeente. Eén los kengetal zegt echter weinig over de totale financiële positie. Ten opzichte van de landelijk afgesproken signaleringswaarden scoort de gemeente Pekela overwegend groen of bijna groen. Samen met de weerstandsratio geven de financiële kengetallen aan dat de weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente Pekela voldoende is. Hieronder volgt de toelichting en beoordeling per kengetal.

Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Percentage	De netto schuldquote
0% t/m 100%	normaal
> 100%	weinig leencapaciteit
> 130%	zeer hoge schuld

De gemeente Pekela scoort normaal. Dit betekent dat de gemeente Pekela voldoende mogelijkheden heeft tot het opnemen van langlopende geldleningen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Normaal is tussen 20% en 70%.

De gemeente Pekela bevindt zich binnen die bandbreedte en kent een normale weerbaarheid.

Grondexploitatie

De waarde van de niet in exploitatie genomen gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe lager het percentage, hoe kleiner het risico is voor de financiële positie. Met 1,8% is het risico relatief klein voor de gemeente Pekela.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal geeft aan welke structurele ruimte de gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. Daarmee wordt de wendbaarheid van de gemeente aangegeven. Een positief percentage geeft een overschot aan en een negatief percentage een tekort. De gemeente Pekela laat met 0,4% in 2026 een gering overschot zien.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft de belastingdruk van de gemeente weer uitgedrukt in een percentage ten opzichte van het landelijke gemiddelde van het jaar ervoor. Het kengetal geeft de ruimte weer die de gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen gerelateerd aan de totale woonlasten. De tarieven voor 2026 zijn vastgesteld op basis van het dekkingsplan. Het percentage van de gemeente Pekela is met 104% hoger dan 100% hetgeen betekent dat de capaciteit om extra inkomsten te genereren vanuit lokale belastingen slechts beperkt aanwezig is.

Op www.financiengemeenten.nl zijn de financiële kengetallen in relatie tot vergelijkbare gemeenten te zien.

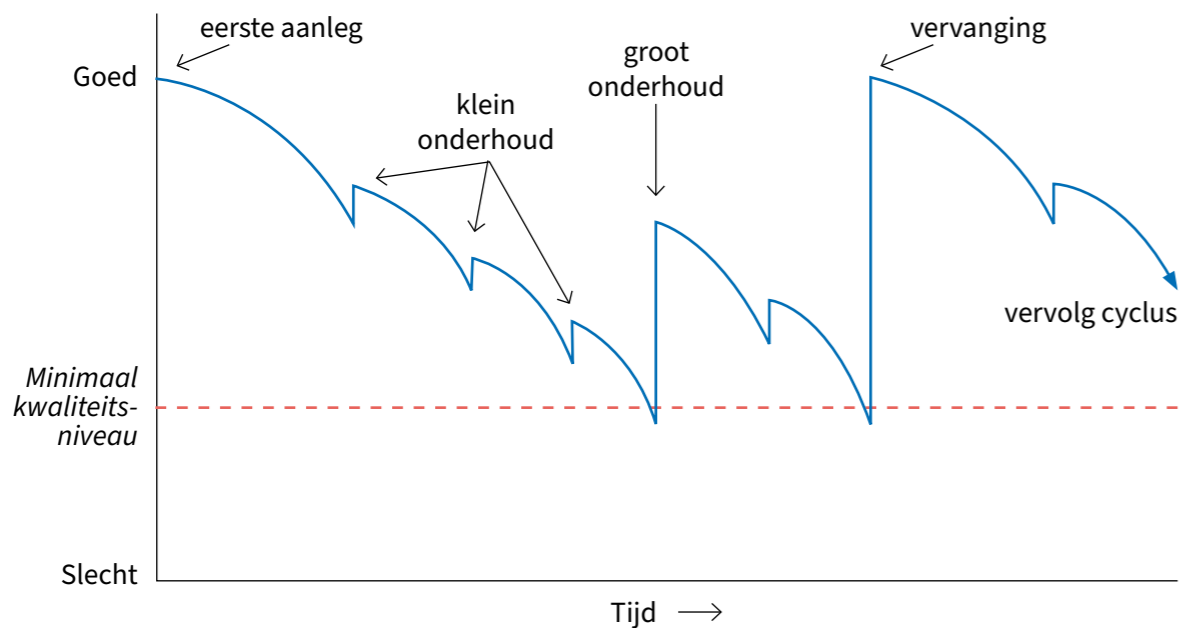
Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Als gemeente hebben wij duurzame middelen nodig om goederen en diensten aan de inwoner te kunnen leveren. Deze middelen worden aangeduid met de term kapitaalgoederen. De belangrijkste kapitaalgoederen hebben betrekking op wegen, technische kunstwerken, riolering, water, groen en gebouwen.

Al deze kapitaalgoederen vergen onderhoud en dienen in de begroting te worden opgenomen. Deze paragraaf biedt inzicht in beleidskaders voor het behoud van de kapitaalgoederen en de financiële consequenties daarvan.

Onderhoudstoestand

Het onderhoud van de kapitaalgoederen is op deze manier schematisch weer te geven.

Kaders

De lasten voor het in stand houden van kapitaalgoederen hebben wij opgenomen in de verschillende programma's van de begroting. De lasten van de instandhouding bestaan onder andere uit kosten voor onderhoud, kapitaallasten, beheer en exploitatielasten. De flexibiliteit in de onderhoudsbudgetten is beperkt, omdat onderhoud vroeg of laat moet worden uitgevoerd. Bovendien leidt achterstallig onderhoud over het algemeen tot meer lasten dan wanneer het onderhoud tijdig wordt gepleegd.

Wegen

Het in stand houden van wegen is in de begroting terug te vinden programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan wegen Pekela	2024	2029

Uitvoeren van het planmatig dagelijks (klein) onderhoud is gericht op het behoud van de leefbaarheid, comfort en aanzien. Het groot onderhoud vindt plaats op grond van het beheerplan en de weg inspecties, die elke twee jaar worden uitgevoerd en is gericht op de functionaliteiten, duurzaamheid, veiligheid en bereikbaarheid.

Voor de bepaling welke wegen onderhoud vergen wordt de CROW⁵-systematiek gehanteerd. De systematiek bevat een vertaling van schadebeelden naar de beleidsthema's duurzaamheid, veiligheid, comfort en aanzien. In 2024 is het onderhoudsniveau C door u vastgesteld als te hanteren kwaliteitsniveau voor het wegbeheer. Onderhoudsniveau C is een minimaal niveau, een niveau aan de onderkant van verantwoord wegbeheer.

Voor het waarborgen van de integraliteit tussen de verschillende disciplines (wegen, riolering, groen, openbare verlichting) worden in de gemeente zoveel mogelijk werken gecombineerd uitgevoerd. Het kan voorkomen dat vanwege noodzakelijk onderhoud aan de verharding, de vervanging van de riolering wordt vervroegd of juist wordt uitgesteld. Bij het integraal werken wordt, waar mogelijk ook de groenvoorziening en de openbare verlichting meegenomen.

Financiën

Tot en met 2029 zijn in de begroting bedragen (zie tabel) opgenomen voor het onderhoud van de wegen. Dit bedrag is opgebouwd uit een bedrag voor vaste lasten, klein onderhoud en groot onderhoud. Conform het raadsbesluit bij het vaststellen van het Wegenbeleidsplan is in 2025 incidenteel €500.000 extra budget opgenomen om een inhaalslag te maken en is het structurele budget voor groot onderhoud met ingang van 2026 verhoogd met €453.000.

5. CROW is één van de partijen die ervoor zorgt dat in Nederland de infrastructuur, de openbare ruimte en het verkeer en vervoer goed geregeld is.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Groot onderhoud Wegen	453.000	453.000	453.000	453.000	1.812.000
Klein onderhoud wegen	51.672	51.672	51.672	51.672	206.688
Saldo	504.672	504.672	504.672	504.672	2.018.688

Met behulp van de raamcontracten voor elementen en asfalt worden de verharding onderhouden conform de uitvoeringsprogramma's.

Openbare verlichting

Het in stand houden van de openbare verlichting is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan OVL 2025-2035	2025	2029

Het uitvoeren van onderhoud en vervanging van de openbare verlichting is gericht op het waarborgen van zowel verkeerstechnisch als sociaal veilig gebruik van de wegen en de leefomgeving.

De openbare verlichting moet voldoen aan technische, juridische en sociaal maatschappelijke kaders, die daarvoor gesteld zijn in diverse wet- en regelgeving. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de Nederlandse Praktijkrichtlijn voor de openbare verlichting. Er zijn geen wettelijke of anderszins bindende bepalingen omtrent de verlichtingskwaliteit. Het maken van een keuze tot verlichten, dan wel niet verlichten, dan wel te besluiten tot een alternatieve maatregel zijn beleidsafwegingen.

Het vervangen van lichtmasten en of armaturen voeren we bij voorkeur uit in integrale ruimtelijke projecten. Daar waar mogelijk worden lampen duurzaam vervangen voor ledverlichting.

Het beheer van de installaties omvat het bijhouden van de databestanden en het onderhoud omvat:

- periodiek verwisselen van lampen;
- verhelpen van storingen;

Deze werkzaamheden worden door derden uitgevoerd.

Financiën

Het benodigde budget tot 2029 voor het onderhoud inclusief de elektriciteit binnen deze periode bedraagt gemiddeld €175.000 per jaar. Voor het vervangen van de masten en armaturen zijn de benodigde investeringskredieten opgenomen in het Overzicht (vervangings)investeringen 2026-2029 in de Financiële begroting.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Elektriciteit	108.000	108.000	108.000	108.000	432.000
Vervanging	5.000	5.000	5.000	5.000	20.000
Beheer	8.000	8.000	8.000	8.000	32.000
Onderhoud straatverlichting	48.800	50.300	49.900	53.800	202.800
Herstellen schade	4.400	4.400	4.400	4.400	17.600
Totaal	174.200	175.700	175.300	179.200	704.400

Afwijkingen en risico's

Het beleidsplan is vastgesteld. Aansluitend daarop zijn er verschillende projecten gestart. Het verlichtingsproject langs het Pekelderdiep wordt medio 2026 afgerond. Het vervangen van de verouderde armaturen voor LED wordt waarschijnlijk eind 2026 afgerond.

Gebouwen

Het in stand houden van de gebouwen is in de begroting terug te vinden in meerdere programma's.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan gebouwen Pekela	2021	2026

Er zijn diverse wettelijke regels op het gebied van brandveiligheid, energiezuinigheid, Arbo-eisen, volksgezondheid, elektrische installaties en milieu. Bij het beheer en onderhoud van de gemeentelijke gebouwen moet rekening worden gehouden met deze regels, die onder andere zijn vastgelegd in het Bouwbesluit, de Arbowet, de Wet milieubeheer en de NEN 3140.

In 2025 zijn alle gemeentelijke gebouwen geïnspecteerd. De resultaten hiervan worden in 2026 verwerkt in het gebouwenbeheerplan. Binnen het plan worden afspraken gemaakt over de werkwijze en budgetbesteding om het onderhoud op een verantwoord peil te houden.

Voor het groot onderhoud is net als voorgaande jaren €90.000 per jaar beschikbaar. Ondanks dat het jaarlijkse budget constant onder druk staat is het kwaliteitsniveau van de gebouwen goed.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Gebouwen algemeen	90.000	90.000	90.000	90.000	360.000
Totaal	90.000	90.000	90.000	90.000	360.000

Afwijkingen en risico's

Het structurele budget voor groot onderhoud is bij de jaarrekening 2021 bijgesteld op basis van het meerjarig onderhoudsplan. De extra toevoeging is benodigd om het huidige kwaliteitsniveau van de gebouwen te behouden. Eventuele bezuinigingen op dit budget kunnen tot gevolg hebben, dat het kwaliteitsniveau en de technische kwaliteit van de gebouwen achteruit gaan en er eventueel ad-hoc maatregelen noodzakelijk zijn. Deze ad-hoc maatregelen zijn vaak kostbaarder dan het periodiek groot onderhoud. Daarnaast is er een wettelijke taak om de gemeentelijke gebouwen te verduurzamen waarbij de maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar (bijv. ledverlichting) de komende jaren uitgevoerd dienen te worden. De jaarlijkse lasten van het groot onderhoud kunnen fluctueren door leegstand, sloop, verkoop en aankoop van gebouwen.

Groenbeheer

Het onderhoud van Openbaar Groen is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beleidsplan openbaar groen	2023	2027

Bij het vaststellen van de Groen- en Watervisie 2024-2031 is besloten om incidenteel extra budget beschikbaar te stellen voor het vergroenen in de periode 2024-2027 van jaarlijks €150.000 en in de periode 2028-2031 van jaarlijks €100.000. In onderstaande tabel is het totaal van het budget voor Groenbeheer weergegeven.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Plantsoenen	1.290.429	1.290.429	1.224.425	1.236.065	5.041.348
Begraafplaatsen	7.500	7.500	7.500	7.500	30.000
Sportcomplexen	37.500	37.500	37.500	37.500	150.000
Totaal	1.335.429	1.335.429	1.269.425	1.281.065	5.221.348

Doordat er steeds meer ziektes en plagen in het openbaar groen voorkomen (o.a. de Eikenprocessierups) de verschillende exoten die zich steeds meer verspreiden (o.a. Berenklauw, Japanse Duizendknoop) en we wettelijk verplicht zijn om ze te bestrijden, vraagt dit meer aandacht en een groter deel van het budget.

Riolering

Het in stand houden van de riolering is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Afvalwaterbeleidsplan	2018	2025
Basisrioleringsplan	2015	2030

De gemeente is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de openbare ruimte en het woon- en leefmilieu. De voorzieningen voor stedelijk afvalwater, regen- en grondwater dragen daaraan bij.

Om de maatschappelijke belangen te waarborgen is het Afvalwaterbeleidsplan opgesteld. In het Afvalwaterbeleidsplan maakt de gemeente haar beleidskeuzes voor het stedelijke afval, hemel- en grondwater. Het afvalwaterbeleidsplan is een belangrijk planningsinstrument (financieel en materieel) in het gemeentelijke milieu- en infrastructuurbeleid.

Voor het bepalen van welke maatregelen wanneer moeten worden uitgevoerd wordt gebruik gemaakt van het beheerplan. In het bijbehorende kostendekkingsplan van het afvalwaterbeleidsplan zijn de kosten, die met de rioleringszorg gemoeid zijn, inzichtelijk gemaakt en is het kostendekkende tarief voor de komende jaren bepaald. Het kostendekkingsplan kan naar behoefte worden geactualiseerd en door u worden vastgesteld. Planmatig en effectief rioleringsbeheer is alleen mogelijk met kennis over de toestand en het functioneren van de riolering. Naast onderzoek naar het functioneren als geheel worden er ook inspecties gedaan naar de toestand van de objecten waaruit de riolering is opgebouwd.

Voor het waarborgen van de integraliteit tussen de verschillende disciplines (wegen, riolering, groen, openbare verlichting) worden in de gemeente zoveel mogelijk werken gecombineerd uitgevoerd. Het kan voorkomen dat vervanging van riolering moet worden uitgevoerd en dat daarbij het onderhoud aan verharding naar voren wordt gehaald.

Financiën

Het geraamde bedrag voor de (kleine) onderhoudswerkzaamheden aan de genoemde producten is gespecificeerd weergegeven in onderstaande tabel. Deze werkzaamheden worden deels uitgevoerd door de eigen dienst (klein onderhoud) en deels uitbesteed aan derden (gemalen, reiniging, inspectie, reparaties). De IBA's zijn in beheer en onderhoud bij het waterschap Hunze en Aa's.

Om de rioollasten te kunnen egaliseren is cf. artikel 44, lid 1c BBV een voorziening ingesteld.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Groot Onderhoud riolen	130.500	130.500	130.500	130.500	522.000
Klein Onderhoud riolen	42.000	42.000	42.000	42.000	168.000
Gemalen, IBA, Drukriool, Bergbezinkbassins	35.000	35.000	35.000	35.000	140.000
Onderhoud waterpartijen GRP	15.000	15.000	15.000	15.000	60.000
Totaal	222.500	222.500	222.500	222.500	890.000

In het GRP opgenomen investeringen

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Vervanging vrijvervalriool	245.000	245.000	245.000	245.000	980.000
Vervanging Pompen	25.000	55.000	400.000	600.000	1.080.000
Vervanging Gemalen	40.000	25.000	25.000	27.000	117.000
Totaal	310.000	325.000	670.000	872.000	2.177.000

Afwijkingen en risico's

In het rioolbeheer voorzien wij geen afwijkingen op kwaliteitsniveau, financiën en/of risico's door achterstallig onderhoud en dergelijke. Daarom zal, met uitzondering van tussentijdse beleids- en/of begrotingswijzigingen, de rioolheffing zich conform het kostendekkingsplan ontwikkelen.

Water, vijvers etc.

Het in stand houden van watergangen en vijvers is in de begroting te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Onderhoud waterlozingen	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000
Totaal	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000

Afhankelijk van de mate van begroeiing/klachten moeten jaarlijks diverse vijverpartijen worden geschoond. Dit onderhoud bestaat uit het verwijderen van inheemse waterplanten en het verwijderen van lokaal aanwezige exoten, in het bijzonder de Grote Waternavel.

Technische kunstwerken

Het in stand houden van technische kunstwerken is in de begroting terug te vinden onder programma 1 Woonomgeving.

Beleidskader	Vastgesteld	Actualisatie voorzien in
Beheerplan technische kunstwerken	2021	2025

Onder technische kunstwerken vallen onder andere bruggen, remmingswerken, beschoeiingen en steigers. De gemeente bezit 48 bruggen en ruim 25 km aan beschoeiingen. Het betreft zowel beweegbare verkeersbruggen als kleinere bruggen in bijvoorbeeld parken.

De beschoeiing bestaat in hoofdzaak uit stalen damwand, houten damwand, perkoenpalen met gording en palen met houten schotten.

Het dagelijks onderhoud is gericht op het behoud van de (verkeers)veiligheid.

In februari 2025 heeft uw raad de visie "Pekelder Hoofddiep 2040" vastgesteld en ingestemd met het laten uitvoeren van het onderhoud door de Dorpscoöperatie Pekela (DC).

Het merendeel van de kosten van het onderhoud bij de Bruggen bestaat uit achterstallig onderhoud. Deze kosten worden gedekt vanuit de voorziening Achterstallig onderhoud Bruggen.

In onderstaand overzicht het verloop van de uit de voorziening te dekken kosten in de periode 2026-2029.

Overzicht achterstallig onderhoud

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Achterstallig onderhoud fase 1 DC	529.000				529.000
Onderhoud fase 2 DC	0	818.000	1.022.00	1.227.000	3.067.000
Bijkomende programmakosten (VAT)	100.000	100.000	100.000	100.000	400.000
Verwijderen (te vervangen) bruggen	91.200	163.200	91.200	91.200	436.800
Totaal	720.200	1.081.200	1.213.200	1.418.000	3.904.000

Op basis van eerdere besluitvorming is structureel €500.000 beschikbaar in de begroting voor de kosten van het onderhoud en de kapitaallasten. In onderstaande tabel is zichtbaar hoe dat onderhoudsbudget in de komende jaren afneemt omdat dit wordt ingezet om de kapitaallasten te dekken die voortkomen uit de investeringskredieten voor de nieuwe bruggen.

Overzicht beschikbare budgetten

	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029	Totaal 2026-2029
Groot onderhoud bruggen	88.269	90.476	92.738	96.000	367.483
Groot onderhoud bruggen (incidenteel)	463.115	331.893	200.966	57.924	1.053.898
Klein onderhoud bruggen	3.700	3.700	3.700	3.700	14.800
Onderhoud beschoeiingen	7.300	7.300	7.300	7.300	29.200
Onderhoud ov. Kunstwerken	3.853	3.853	3.853	3.853	15.412
Totaal	566.237	437.222	308.557	168.777	1.480.793

In 2025 is de aanbesteding voor het vervangen van de beschoeiingen afgerond. In 2026 zal een deel van de beschoeiingen vervangen worden.

Financiering

Inleiding

Treasury heeft als doel het sturen en beheersen, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's. De uitvoering van treasury wordt wettelijk geregeld in de wet Financiering decentrale overheden (wet Fido). De treasuryfunctie binnen de gemeente Pekela dient uitsluitend de publieke taak en geschiedt binnen de financiële kaders van de wet Fido.

De regels met betrekking tot de treasury zijn neergelegd in de financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet) en het treasurystatuut gemeente Pekela 2014. Het treasurystatuut is in 2025 geactualiseerd.

Doelstellingen

In het treasurystatuut zijn de volgende doelstellingen opgenomen:

- Het verzekeren van duurzame toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
- Het beschermen van gemeentelijke vermogens- en (rente-)resultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
- Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
- Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van dit statuut.

Ontwikkelingen

(Nieuwe) regelgeving

Vanaf 1 juli 2021 is voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot €500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van €1 miljoen. Uit de evaluatie van het schatkistbankieren is gebleken dat de huidige drempel voor het schatkistbankieren te krap was vastgesteld. In plaats dat alleen overtollige liquide middelen in de schatkist belanden, moeten gemeenten bij de huidige drempel met grote regelmaat ook geld voor het normale betalingsverkeer bij de schatkist stallen. Dat veroorzaakt onnodige administratieve lasten. Met de verhoging van de drempel behoren deze onnodige administratieve lasten tot het verleden.

Financiering

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte van de gemeente Pekela kan als volgt worden weergegeven:

Financieringsbehoefte (bedragen x €1.000)	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Geïnvesteed vermogen						
Vaste activa	24.784	28.864	36.316	43.829	51.481	58.817
Vorraden	1.658	2.017	1.218	1.269	808	346
1. Totaal geïnvesteed vermogen	26.442	30.881	37.534	45.098	52.289	59.163
Financieringsmiddelen						
Opgenomen geldleningen	5.291	4.737	4.180	17.621	16.592	22.125
Reserves en voorzieningen	43.311	41.068	39.390	38.745	37.110	35.779
2. Totaal financieringsmiddelen	48.602	45.805	43.570	56.366	53.702	57.904
Financieringsoverschot/-tekort (2 minus 1)	22.160	14.924	6.036	11.268	1.413	-1.259

Uit de bovenstaande tabel blijkt dat sprake is van een financieringsoverschot in 2026. In 2027 voorzien we het aantrekken van de projectfinanciering voor het project De Hooiweg van €14,0 miljoen. Daardoor zijn er voldoende middelen voor de uitgaven in de jaren 2027 en 2028. Door de grote investeringsopgave in de komende jaren ontstaat in 2029 een financieringstekort die tegen die tijd zal worden ingevuld met een nieuwe lening.

Renteschema

Met ingang van 2017 moet de paragraaf Financiering op grond van de gewijzigde voorschriften inzicht verschaffen in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend. Door middel van onderstaand renteschema verschaffen wij u dit inzicht.

Renteschema	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Externe rente						
Rentelasten lange financiering (bestaand)	231.295	208.215	185.135	161.935	138.622	119.012
Rentelasten lange financiering (nieuw)	-	-	-	226.800	446.040	430.920
Rentelasten korte financiering	-	-	-	-	-	-
Rentebaten	-1.110.998	-300.000	-300.000	-100.000	-50.000	-
1. Totaal door te rekenen externe rente	-879.703	-91.785	-114.865	288.735	534.662	549.932
Door te berekenen aan de Grondexploitatie	-	12.958	-	-	-	-
Rente van projectfinanciering aan het (de) betreffende taakveld(en)	-	-	185.135	388.735	446.040	430.920
2. Totaal	0	12.958	185.135	388.735	446.040	430.920
3. Saldo door te berekenen externe rente (1 minus 2)	-879.703	-104.743	-300.000	-100.000	88.622	119.012
Interne rente						
Rente over eigen vermogen	-	-	-	-	-	-
Rente over voorzieningen	-	-	-	-	-	-
4. Totaal interne rente	-	-	-	-	-	-
5. Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente (3 plus 4)	-879.703	-104.743	-300.000	-100.000	88.622	119.012
6. De aan de taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-	101.360	0	0	88.622	119.012
7. Renteresultaat taakveld Treasury (5 minus 6)	-879.703	-206.103	-300.000	-100.000	0	0

Leningenportefeuille

De leningenportefeuille bedraagt per 1 januari 2026 € 4.736.744,-. De portefeuille bestaat uit 8 leningen met een gemiddeld rentepercentage van 3,9 %.

Uitgangspunten

Voor de begroting 2026 zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd op basis van de in de regelgeving opgenomen richtlijnen:

- Renteomslag: 0 % (volgens de richtlijn een maximale afwijking van 0,5%).

Risicobeheersing

Wet Fido

Conform het treasurywetboek komen leningen, uitzettingen en garanties alleen tot stand indien zij een publieke taak dienen. De nadere definiëring van deze begrippen is overeenkomstig de Wet Fido (Wet Financiering Decentrale Overheden) vastgesteld. De wet stelt eisen aan het maximaal te lopen renterisico op de korte schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de lange schuld (renterisiconorm).

Kasgeldlimiet

De hoogte van de kasgeldlimiet is wettelijk vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal. Het is toegestaan de kasgeldlimiet gedurende twee kwartalen achtereen te overschrijden zonder de toezichthouder hierover te informeren. Met een begrotingstotaal van € 68,5 miljoen mag de gemeente Pekela de financieringsbehoefte in 2026 voor € 5,8 miljoen dekken met kort geld.

Bedragen x €1.000

Liquiditeitspositie in relatie tot kasgeldlimiet	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Netto vlottende schuld						
Vlottende schulden	-8.908	-8.408	-7.908	-7.408	-6.908	-6.408
Vlottende middelen	6.147	6.506	5.707	5.758	5.297	4.835
Netto vlottende schuld (+) of overschot middelen (-)	-15.055	-14.914	-13.615	-13.166	-12.205	-11.243
Toegestane kasgeldlimiet						
Begrotingstotaal	55.250	61.013	68.506	61.636	61.298	62.298
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	0	0	0	0	0	0
Minimum bedrag	300	300	300	300	300	300
Toegestane kasgeldlimiet	4.696	5.186	5.823	5.239	5.210	5.295
Toets kasgeldlimiet						
Ruimte onder de kasgeldlimiet	19.751	20.100	19.438	18.405	17.415	16.538

Rente risiconorm

De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Met andere woorden de gevolgen van een stijgende kapitaalmarktrente worden hiermee beperkt. De jaarlijks verplichte aflossingen en de renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Bedragen x €1.000

Renterisico	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Renterisico vaste schulden						
Renteherzieningen	-	-	-	-	-	-
Herfinanciering						
Nieuwe opgenomen leningen > 1 jaar	-	-	-	14.000	-	6.566
Nieuwe verstrekte leningen > 1 jaar	-20	-35	-35	-35	-35	-35
Aflossing opgenomen leningen > 1 jaar	-556	-554	-557	-559	-1.029	-1.032
Renterisico vaste schulden	20	35	35	559	35	1.032
Toegestane renterisiconorm						
Begrotingstotaal	55.250	61.013	68.506	61.636	61.298	62.298
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%	20,0%
Minimum bedrag	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Toegestane renterisiconorm	11.050	12.203	13.701	12.327	12.260	12.460
Toets renterisiconorm						
Ruimte onder de renterisiconorm	11.030	12.168	13.666	11.768	12.225	11.428

De gemeente Pekela blijft ruim onder de renterisiconorm, hetgeen wil zeggen dat er voldoende ruimte is om financieringsmiddelen aan te trekken.

Bedrijfsvoering

Inleiding

Per 1 januari 2025 zijn we als gemeente Pekela volledig zelfstandig en zal in 2026 de aandacht blijven liggen op het verder verbeteren van de gemeentelijke organisatie en de dienstverlening ten behoeve van haar inwoners. Tegelijkertijd bewaken we onze Pekelder cultuur, behouden we de cohesie binnen de organisatie, en blijven we gericht op het functioneren als regie-organisatie in ontwikkeling.

Organisatieontwikkeling

Mede daar de gemeente Pekela per 1 januari 2025 volledig zelfstandig is en er een aantal grote projecten (zoals de ontwikkeling van het Pekelder Hoofddiep en de Gebiedsgerichte Aanpak) tot uitvoering zijn of gaan komen, heeft dat in 2024 en 2025 geleid o.a. tot personele groei. In 2026 zal de aandacht van de organisatieontwikkeling volledig gericht zijn op het verbeteren van de gemeentelijke dienstverlening, met als belangrijkste doelen: het toepassen van de menselijke maat door aan te sluiten bij de behoeften van inwoners en/of ondernemers om zo bij te dragen aan het vergroten van het vertrouwen in de overheid.

In 2026 blijven we kritisch kijken naar de interne organisatie, om zo de bedrijfsprocessen te optimaliseren en een solide basis voor verbetering van de dienstverlening en wendbaarheid van de gemeentelijke organisatie te bieden. Daarnaast ligt de nadruk op individuele behoeften van medewerkers, met een focus op vitaliteit, scholing, visie en organisatiecultuur. In 2025 zijn we gestart met een projectorganisatie (door-) ontwikkeling. In 2026 zullen we de adviezen en verbeterpunten op het gebied van werkprocessen en domein- cq teams overstijgende samenwerking gaan implementeren.

Personele Ontwikkeling

De ontwikkeling, gezondheid en het binden van medewerkers blijft een speerpunt in 2026. De organisatie werkt in het kader van personele ontwikkeling aan een "eigen" cultuur, processen en werkwijzen. De geplande handhaving van de wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelatie (DBA) voor ingehuurd personeel zal hierbij de nodige veranderingen met zich mee brengen, waarbij er strengere regelgeving komt ten aanzien van het inhuren van personeel. In 2026 gaan we onze toekomstvisie (het -willen- zijn van een regie-organisatie), ons inhuurbeleid en de gevolgen van de nieuwe wetgeving onderzoeken en te nemen vervolgacties (inbesteding of uitbesteding, personele krimp of groei enzovoort) vastleggen in een plan van aanpak.

Inzichten welke zijn opgedaan uit een vitaliteitsonderzoek uitgevoerd in 2024, samen met de resultaten uit de nieuwe gesprekscyclus, vormen de basis voor verdere ontwikkeltrajecten in 2026. Daarnaast zal er in 2026 meer aandacht zijn voor opleiding en scholing, waarbij we eigen trainingen organiseren. Ook wordt het personeelshandboek herzien om ons beleid af te stemmen op de huidige visie, cultuur en wensen van medewerkers.

In-, door- en uitstroom

In een veranderende arbeidsmarkt denken we ook na over de wijze waarop medewerkers worden geworven en behouden. De arbeidsmarkt is in belangrijke mate gewijzigd door de vele vacatures en het gebrek aan (geschikte) arbeidskrachten. Diverse functies zijn moeilijk(er) te vervullen. Aandacht voor het binden en boeien en ontwikkelen van medewerkers is nu nog belangrijker dan het al was. Om meer rendement uit de arbeidsmarkt te halen heeft de gemeente Pekela ingezet op diverse kanalen, te weten: Facebook, LinkedIn, onze eigen website, intranet en Noorderlink. Daarnaast is er gewerkt aan een nieuwe huisstijl voor het publiceren van vacatures en zal de gemeente Pekela in 2026 actief deelnemen op operationeel, tactisch en strategisch niveau aan een regionale samenwerking op HR-gebied. Deze samenwerking heeft o.a. als doel het HR-beleid relevant te houden, medewerkers te binden, een gezamenlijke arbeidsmarktstrategie neer te zetten en de uitwisseling/werving van personeel.

Verbonden Partijen

Inleiding

Het “Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)” geeft de volgende definitie: ‘een verbonden partij’ is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft.

Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag, dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat, onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt.

Bij leningen en garantstellingen is dus geen sprake van een verbonden partij: de gemeente houdt juridisch verhaal als de partij failliet gaat. Dit betekent dat zowel bij garantstellingen als bij leningen de gemeente schuldeiser is. Ook bij exploitatiesubsidies is er geen sprake van een verbonden partij: het gaat in dit geval om overdrachten van gelden(subsidies).

Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij uit hoofde van stemrecht. Er is sprake van een ‘verbonden partij’ als de burgemeester, de wethouder, het raadslid of de ambtenaar van de gemeente namens de gemeente in het bestuur van de partij plaatsneemt of namens de gemeente stemt.

Bij alléén een benoemingsrecht of een voordrachtrecht is strikt genomen géén sprake van een verbonden partij. Gemeenten maken vaak van een dergelijk recht gebruik om ervoor te zorgen, dat er kwalitatief goede bestuurders in het bestuur van de partij terechtkomen. Een stichting waarin een wethouder op persoonlijke titel als bestuurder plaatsneemt (en dus niet de gemeente vertegenwoordigt) is geen verbonden partij. Uit bovenstaande definities vloeit voort dat er ook relaties met derde partijen kunnen zijn die niet onder de verbonden partijen vallen en die dus niet in deze paragraaf vermeld worden. Het gaat dan om relaties waarbij slechts sprake is van een bestuurlijk belang of een financieel belang.

Dat deze relaties niet in de paragraaf Verbonden partijen worden vermeld wil overigens niet zeggen dat ze niet in de begroting worden opgenomen. Deze relaties kunnen wel elders in de begroting worden vermeld doordat bijvoorbeeld de gemeente jaarlijks subsidie verstrekt of uitsluitend een financieel belang heeft of een financieel risico loopt.

Algemeen

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen moet voortkomen uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren.

Het participeren in een verbonden partij brengt altijd een zekere spanning met zich mee. Het op afstand plaatsen van een aantal taken én tegelijkertijd toch grip willen houden is inherent aan deze wijze van uitvoering geven aan gemeentelijke taken. Door iets op afstand te plaatsen geef je als gemeente een zekere invloed uit handen, zowel financieel als in de uitvoering. Gemeenten gaan geen verbonden partij aan met het doel verantwoordelijkheden af te schuiven of verder weg te zetten. Samenwerking wordt gezocht omdat een bepaalde taak zelfstandig niet of nauwelijks kan worden uitgevoerd of omdat het bepaalde (veelal financiële) voordelen biedt.

Gemeenschappelijke regelingen

Eems Dollard Regio (EDR)

Vestigingsplaats Bad Nieuweschans

Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling De samenwerking in de Duits-Nederlandse grensregio stimuleren en wederzijdse contacten intensiveren. Kansen benutten en nadelen verminderen.

Speerpunten van de EDR zijn de bevordering van de grensoverschrijdende, regionale economie en cultuur. Om doelstellingen te behalen wordt nauw samengewerkt met het INTERREG V A-programma “Deutschland-Nederland”.

Financieel belang De bijdrage in de exploitatie bedraagt € 2.903,- voor 2025. Dit bedrag is gebaseerd op het inwonertal.

Bestuurlijk belang De gemeente Pekela wordt in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd door burgemeester J. Kuin.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Vreemd vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Resultaat	N.n.b.	N.n.b.

Gemeenschappelijke Regeling Publieke Gezondheid & Zorg

<i>Vestigingsplaats</i>	Groningen
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	De regeling stelt zich in art. 5 van de regeling ten doel om door regeling en bestuur én door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering te geven aan de behartiging van de volgende belangen: bescherming en bevordering van de gezondheid van de bevolking, rampenbestrijding en crisisbeheersing en het (doen) organiseren van zorg aan de bevolking.
<i>Financieel belang</i>	Het belang van de gemeente Pekela is beperkt tot een vast bedrag per inwoner. Dit bedraagt voor 2026 € 438.549
<i>Bestuurlijk belang</i>	Wethouder E. van Klaveren lid van het Algemeen bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	141	206
Vreemd vermogen	6.475	6.475
Resultaat	29	36

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen

<i>Vestigingsplaats</i>	Groningen
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	Ten behoeve van de uitvoering van de Wet Veiligheidsregio's is in art 5. van de regeling vastgelegd dat door een doelmatige organisatie en coördinatie via intergemeentelijke samenwerking uitvoering wordt gegeven aan de behartiging van de volgende belangen: brandweezorg, geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen, rampenbestrijding en crisisbeheersing, bevolkingszorg, melding, alarmering en coördinatie ambulancezorg en brandweer.
<i>Financieel belang</i>	€ 821.448 (concept) begroting 2026.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Burgemeester J. Kuin is lid van het Dagelijks bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	9.775	10.322
Vreemd vermogen	38.312	45.045
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.

Omgevingsdienst Groningen (ODG)

<i>Vestigingsplaats</i>	Veendam
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	De Omgevingsdienst Groningen voert VTH-taken uit op het gebied van de fysieke leefomgeving, in opdracht van de gemeenten en de provincie. Doel is effectiever samenwerken aan toezicht en handhaving door een bundeling van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.
<i>Financieel belang</i>	€ 517.000 (concept begroting 2026).
<i>Bestuurlijk belang</i>	Wethouder J. Kuin is lid van het algemeen bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	428	428
Vreemd vermogen	4.875	5.053
Resultaat	-400	0

Gemeenschappelijke Regeling Publiek vervoer Groningen Drenthe

<i>Vestigingsplaats</i>	Assen
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	<p>Missie: Alle samenwerkende overheden- willen in Groningen en Drenthe een optimaal vervoersnetwerk creëren, dat betaalbaar en toekomstbestendig is; waarin duurzaam gebruik wordt gemaakt van alle vervoersmiddelen. Zodat alle inwoners naar hun werk of school gaan en/of deel kunnen nemen aan het sociale leven en onze regio goed ontsloten is voor bezoekers aan onze provincies.</p> <p>Binnen Publiek Vervoer worden verschillende vervoersvormen uitgevoerd. Enerzijds vervoersvormen waar alle inwoners en bezoekers van Groningen en Drenthe gebruik van kunnen maken zoals hubtaxi, buurtbus, lokaal vervoer en anderzijds het doelgroepenvervoer (geïndiceerd door gemeenten) zoals het Wmo-vervoer, leerlingenvervoer en vervoer in het kader van de Participatiewet.</p> <p>De deelnemers van de Samenwerkingsorganisatie Publiek Vervoer Groningen Drenthe bestaan uit alle gemeenten in Groningen en Drenthe en het OV-bureau Groningen Drenthe. Het is een zogeheten bedrijfsvoeringsorganisatie (ook wel: GR-light genoemd). Dit betekent dat bepaalde taken van de deelnemers zijn overgedragen aan het uitvoerend team Publiek Vervoer. Het betreft de taken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Contractbeheer en relatiemanagement • Klachtenloket en klantparticipatie • Kennis- en adviesfunctie (incl. doorontwikkeling)
<i>Financieel belang</i>	Het aandeel van de gemeente Pekela in het uitvoeringsbudget bedraagt in 2026 € 14.617,- excl. Btw
<i>Bestuurlijk belang</i>	Wethouder B. Wierenga van de gemeente Veendam vertegenwoordigt de Oost-Groninger gemeenten.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	266	n.n.b.
Vreemd vermogen	45	n.n.b.
Resultaat	1	-46

Afeer

<i>Vestigingsplaats</i>	Winschoten
<i>Rechtsvorm</i>	Gemeenschappelijke regeling
<i>Doelstelling</i>	De gemeente heeft deels de uitvoering van de Participatiewet bij Afeer belegd. Het betreft hier het deel dat betrekking heeft op de 'oude' Wet sociale werkvoorziening. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Participatiewet. Het doel van Afeer is enerzijds het voldoen aan de vraag uit de markt en anderzijds het bieden van passend werk aan gehandicapten woonachtig in de deelnemende gemeenten met als uiteindelijk doel hun kans op een baan in het reguliere bedrijfsleven te vergroten.
<i>Financieel belang</i>	De Rijksbijdrage en gemeentelijke bijdrage wordt door de gemeente doorbetaald aan Afeer.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Wethouder E. van Klaveren is lid van het dagelijks en algemeen bestuur. Burgemeester J. Kuin en wethouder R. Kuiper zijn lid van het Algemeen Bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	729	1.498
Vreemd vermogen	9.599	9.842
Resultaat	0	0

Volkskredietbank Noord-Oost-Groningen (VKB)

Vestigingsplaats Appingedam

Rechtsvorm Gemeenschappelijke regeling

Doelstelling De gemeenten hebben de werkzaamheden op het gebied van preventie, schuldhulpverlening en kredietverlening overgedragen aan de VKB. Dit met het oog op een uniforme en kwalitatief hoogwaardige uitvoering van deze taken. De VKB vormt het aanspreekpunt voor inwoners uit de deelnemende gemeenten als het gaat om voorlichting over preventie, schuldhulpverlening en verantwoorde kredietverlening.

Missie: De VKB werkt vanuit haar missie aan een schulden(zorgen)vrije toekomst voor alle inwoners. Daarbij is de ambitie geformuleerd om in 2025 alle inwoners met geldzorgen in beeld te hebben en bieden wij hen passende hulp.

Visie: De VKB is dé inwonersgerichte, betrouwbare, deskundige dienstverlener die inwoners met geldzorgen bijstaat. De VKB heeft een ondernemende houding en levert maatwerk vanuit een sterk ontwikkeld inlevingsvermogen. Dit doet de VKB samen met andere organisaties om zo op integrale wijze een bijdrage te leveren aan een meer duurzame toekomst voor onze inwoners. Zij werken vanuit de kernwaarden: Inwoner-gericht, Deskundig, Betrouwbaar en Resultaatgericht.

Doelstellingen: Voorkomen van schulden, oplossen van schulden, duurzame resultaten, het bevorderen van participatie en het voorkomen van oplopende maatschappelijke kosten.

Financieel belang Bijdrage in de exploitatie ad. € 399.910 (concept begroting 2026).

Bestuurlijk belang Wethouder E. van Klaveren is lid van het dagelijks en algemeen bestuur.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	n.v.t.	n.v.t.
Vreemd vermogen	5.250	1.650
Resultaat	1	n.n.b.

Vennootschappen

Afvalsturing Friesland NV

Vestigingsplaats Leeuwarden

Rechtsvorm Naamloze Vennootschap

Doelstelling Het voorkomen van het ontstaan van afvalstoffen danwel te komen tot een doelmatige en uit een oogpunt van milieuhygiene, verantwoorde wijze van overslag, transport, bewerking, verwerking of laten verwerken en/of vernietiging van afvalstoffen, het exploiteren of doen exploiteren van voor een doelmatige verwerking van afvalstoffen noodzakelijke inrichtingen en installaties een en ander binnen de relevante wetgeving.

Financieel belang Per ultimo 2024: € 9.450 geplaatst aandelenkapitaal.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	n.n.b	n.n.b
Vreemd vermogen	n.n.b	n.n.b
Resultaat	n.n.b	n.n.b

N.V. Fryslân Miljeu

Vestigingsplaats Leeuwarden

Rechtsvorm Naamloze Vennootschap

Doelstelling Het -met name in opdracht van gemeenten alsmede bedrijven die actief zijn op het gebied van arbeidsbemiddeling en reïntegratie- bieden van leer-/werktrajecten aan mensen die om fysieke, psychische of sociaal- economische redenen de aansluiting met de maatschappij en/of de reguliere arbeidsmarkt missen en beroepspraktijkvorming in de vorm van stageprojecten.

Financieel belang Per ultimo 2024: € 5.468 geplaatst aandelenkapitaal.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.

N.V. Waterbedrijf Groningen

<i>Vestigingsplaats</i>	Groningen
<i>Rechtsvorm</i>	Naamloze Vennootschap
<i>Doelstelling</i>	Waterbedrijf Groningen richt zich op een duurzame winning, zuivering en distributie van schoon, veilig en smaakvol water.

De missie van Waterbedrijf Groningen is om als maatschappelijke onderneming de waterbelangen in de regio duurzaam veilig te stellen. Waterbedrijf Groningen is niet alleen een leverancier van verschillende soorten water, maar levert ook een bijdrage aan zaken als volksgezondheid, natuurbehoud, het creëren van duurzame bronnen, bestuurlijke vraagstukken, ruimtelijke ordening, werkgelegenheid en innovatie. Het openbaar belang wordt vertegenwoordigd door de levering van drinkwater aan ruim 280.000 woningen en bedrijven in de provincie Groningen en in Tynaarlo (Drenthe).

Financieel belang 6 aandelen a € 500,- nominaal

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Vreemd vermogen	N.n.b.	N.n.b.
Resultaat	N.n.b.	N.n.b.

Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

<i>Vestigingsplaats</i>	's Gravenhage
<i>Rechtsvorm</i>	Structuurvennootschap
<i>Doelstelling</i>	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
<i>Financieel belang</i>	De gemeente Pekela heeft 26.130 aandelen a €2,50 nominaal.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.

Deelneming Enexis N.V.

<i>Vestigingsplaats</i>	's Hertogenbosch
<i>Rechtsvorm</i>	Naamloze vennootschap
<i>Doelstelling</i>	Als gevolg van de invoering van de Wet Onafhankelijk Netbeheer (WON) in Nederland is Essent gesplitst in een Netwerkbedrijf en een Productie- en Levering Bedrijf. Op basis van de wet worden de publieke aandeelhouders van Essent N.V. voor exact hetzelfde aandelenpercentage aandeelhouder van Enexis. De wetgever treedt in beginsel niet op in de wijze waarop gesplitst wordt. Bij de wijze van splitsing door Essent (afsplitsing van het Netwerkbedrijf) volgt de keuze voor deelname in Enexis Holding N.V., dit om een nevenschikking te creëren tussen de gereguleerde netwerkactiviteiten en de wettelijk toegestane nevenactiviteiten van het netwerkbedrijf. Doelstelling: Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,3 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en €2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek belang, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt.

Beleidsvoornemens:

In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van 2022 is het nieuwe strategisch plan vastgesteld. Daarin wordt gekozen voor focus op kerntaken met drie hoofddoelen:

1. Wij sturen op maatschappelijk optimale energiekeuzes

Mede richting geven aan maatschappelijk optimale keuzes voor een duurzaam, betrouwbaar en betaalbaar energiesysteem van de toekomst en een haalbare weg daarnaartoe.

2. Wij bieden iedereen altijd toegang tot energie

Voor iedereen een toegankelijke, veilige energie-infrastructuur met behoud van een hoge leveringszekerheid en tegen de laagst mogelijk kosten.

3. Klanten weten wat ze aan ons hebben

Transparante, betrouwbare en efficiënte dienstverlening aan klanten en marktpartijen.

Deze missie komt voort uit maatschappelijke ontwikkelingen die een materiële impact op Enexis hebben: klimaatverandering & energietransitie; participatie en vertrouwen in instituties (burgers willen meer invloed op hun directe leefomgeving); digitale transformaties

Financieel

De missie en opgave hebben grote gevolgen voor de financiële positie van Enexis. Verkenningen van netbeheer NL en de individuele netbeheerders geven aan dat de energietransitie een enorme investeringsopgave en daaruit voortvloeiende kapitaalbehoefte tot gevolg heeft. Uitgangspunt is dat Enexis financieel solide blijft, geen financiële risico's neemt en tenminste een A credit-rating behoudt.

In 2022 heeft Enexis de commerciële dochter Fudura verkocht, met een opbrengst van 1,3 miljard (boekwinst €1,1 mld).

Financieel belang 106.587 gewone aandelen, nominale waarde van €1,-.

Bestuurlijk belang Aandeelhouder.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.

Deelneming Gezamenlijke ICT Dienst (GRID) N.V.

Vestigingsplaats Scheemda

Rechtsvorm Naamloze Vennootschap

Doelstelling Het verlenen van ICT-diensten aan (regionale) overheden, overheidsdiensten en instellingen, het verrichten van alle verdere handelingen, die met het vorenstaande in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn.

Financieel belang 4.500 aandelen (een 10% aandeel) van € 1,- nominaal per aandeel

Bestuurlijk belang Het bestuur van de N.V. is opgedragen aan een directie onder toezicht van de Raad van commissarissen bestaande uit 3 leden.

Bedragen x €1.000

	1-1-2026	31-12 2026
Eigen vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Vreemd vermogen	n.n.b.	n.n.b.
Resultaat	n.n.b.	n.n.b.

Grondbeleid Pekela en De Regionale Agenda

Inleiding

Het grondbeleid heeft een sterke relatie en samenhang met diverse programma's, zoals Ruimtelijke Ordening en Volkshuisvesting, Verkeer en Vervoer, Cultuur, Sport en Recreatie en Economische Zaken. Ook heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De eventuele baten, maar ook de financiële risico's zijn van belang voor de algemene financiële positie van onze gemeente.

Bij de paragraaf Weerstandsvermogen is hieraan de nodige aandacht besteed en is het ten allen tijde mogelijk om financiële tegenvallers ten laste van de Algemene Risico Reserves (ARR) te brengen.

Tot op heden is door de gemeenteraad geen integraal grondbeleid vastgesteld. Wel zijn er voor sommige onderdelen beleidlijnen aangegeven (bijvoorbeeld de verkoop van zgn. overhoeken). Naar verwachting wordt de nieuwe nota grondbeleid begin 2026 definitief vastgesteld.

Jaarlijks worden voor de diverse complexen de cijfers geactualiseerd op basis van realistische prognoses. Het afgelopen jaar zijn er weinig kavels verkocht. De vraag naar zowel woon- als bedrijfskavels is afgenomen door de hogere bouwkosten en hogere rente op de kapitaalmarkt.

In 2023 is de grondexploitatie aan de Schoolstraat door de gemeenteraad vastgesteld. Er is als doel gesteld een duurzame woonwijk te realiseren met daarin 14 woningen gemaakt van hennep. In 2024 heeft de gemeente de locatie bouwrijp gemaakt. Naar verwachting worden de kavels in 2026 verkocht aan de ontwikkelaar Dun Agro Bv. In 2024 is vanuit de Regio Deal een aanvullende subsidie vitale kernen toegekend ter hoogte van €370.000 ten behoeve van het versterken van centrumgebieden. Deze subsidie is als bate verantwoord in de grondexploitatie waardoor de verliesvoorziening kon vrijvallen. In mei 2024 heeft de gemeenteraad de grondexploitatie Albatrosstraat B87 vastgesteld. De voormalige bakkerij Brans/Westers is hierna aangekocht en de sloop van het pand is in werking gezet. Tijdens de sloop is meer asbest aangetroffen dan vooraf verwacht en de grond was erger vervuild dan vooraf ingeschat. De totale eindwaarde wordt nu ingeschat op €318.000 negatief. Voor dit bedrag is in 2024 ook een voorziening gevormd. In 2025 wordt een plan opgesteld om op deze locatie woningbouw te realiseren.

Binnen het grondbeleid gaat het om een verscheidenheid en diversiteit aan projecten. Deze projecten kunnen niet allemaal op een uniforme wijze met elkaar vergeleken worden. De verschillende projecten worden financieel vastgelegd in complexen. De complexen worden ingedeeld in een aantal productgroepen.

Te onderscheiden projecten binnen de gemeente Pekela zijn:

1. industriegebieden in exploitatie;
2. woongebieden in exploitatie;
3. overige gronden (geen vastgoedexploitaties) en erfpachtgronden.

Financiële positie van het grondbeleid

	Boekwaarde 1-1-2025	Geprognostiseerde Stand 31-12-2025	Prognose eindwaarde	Eindjaar
Complex woongebieden				
78300070 Schoolstraat				
				2027
Kosten	€ 139.583	€ 296.564		
Opbrengsten	€ 370.000	€ 370.461		
Resultaat	€ 230.417	€ 73.897	€ 55.973	V
78300090 Albatrosstraat Nieuwe Pekela				
				2027
Kosten	352.941	498.036		
Opbrengsten	0	0		
Resultaat	-€ 352.941	-€ 498.036	-€ 344.534	N
Complex industriegebieden				
78300030 Industrierrein West				
				2031
Kosten	4.437.829	4.463.593		
Opbrengsten	2.184.012	2.513.905		
Resultaat	-€ 2.253.817	-€ 1.949.688	€ 541.936	V

De volgende complexen zijn actief in 2026:

- Industrierrein West, Oude Pekela
- Schoolstraat, Oude Pekela
- Albatrosstraat, Nieuwe Pekela

Winstverwachtingen

De grondexploitaties aan de Albatrosstraat kent een negatieve eindwaarde, hiervoor is bij vaststelling in 2024 een verliesvoorziening gevormd.

De grondexploitaties Industrierrein West en de Schoolstraat kennen alle twee een positieve eindwaarde. De grondexploitaties zijn in 2025 financieel allemaal geactualiseerd en aangepast aan de huidige stand van zaken.

Toekomst grondbeleid

In de visie van onze gemeente staat opgenomen dat wij een woongemeente willen zijn. Daarvoor is inmiddels het afwegingskader woningbouw met hierin een ruimtelijke strategie opgesteld. (zgn DNA-kaart, vastgesteld in de gemeenteraad van december 2022).

Om deze ruimtelijke strategie te kunnen uitvoeren is het nodig om grondbeleid op te stellen. Grondbeleid is nodig om regie te houden over alle ruimtelijke ontwikkelingen binnen de gemeente. Daarnaast geeft het duidelijkheid over hoe wij als gemeente omgaan met het aankopen van grond, uitgifte van grond en samenwerking met marktpartijen. In 2025 is gewerkt aan het opstellen van het grondbeleid. Dit grondbeleid wordt eind 2025 met een geactualiseerd afwegingskader woningbouw aangeboden ter vaststelling aan de raad. In 2026 wordt daarna gewerkt aan een uitvoeringsprogramma van het grondbeleid.

Masterplan Oost-Groningen (verdieping van Regionale Agenda Oost-Groningen)

In 2021 hebben de colleges van de vijf Oost-Groninger gemeenten de Regionale Agenda Oost-Groningen 2021-2035 vastgesteld. De Regionale Agenda verwoordt een gedeelde ambitie om te investeren in de kracht van Oost-Groningen. In mei 2024 hebben deze colleges het Masterplan Oost-Groningen vastgesteld als kader voor het gezamenlijk organiseren van de strategische opgaven in Oost-Groningen. Het kabinet heeft dit Masterplan, samen met de vier andere Masterplannen uit de strategische toekomstagenda Groningen, vermeld in de kabinetsreactie 'Nij Begun. Op weg naar erkenning, herstel en perspectief'. Het Masterplan Oost-Groningen heeft als hoofddoelstelling dat de brede welvaart van de Oost-Groninger gemeenten binnen één generatie, dat wil zeggen uiterlijk in 2055, gelijk is aan het landelijk gemiddelde. Deze hoofddoelstelling is op basis van de Regionale Agenda uitgewerkt in vijf ambities: 1. Kansen om te groeien, 2. Goed bereikbaar, 3. Gezond en gelukkig, 4. Goed wonen, 5. Groen en duurzaam. Het Masterplan Oost-Groningen is een belangrijk fundament voor het ontwikkelen van uitvoeringsprogramma's en het verwerven van de noodzakelijke externe (co)financiering voor deze programma's. Hierbij kijken we met name naar financiering voor de Sociale Agenda en de Economische Agenda in het kader van Nij Begun. Samen met de Toekomstvisie 'Pekela in beweging' 2022-2030 is het Masterplan Oost-Groningen ons belangrijkste uitgangspunt in samenwerking met andere overheden (gemeenten, provincie en Rijk), bedrijfsleven, inwoners en maatschappelijke partners. Voor de komende jaren zal Nij Begun, met daarbinnen onder meer de Masterplannen, een belangrijk instrument worden voor onze gemeente om – samen met partners in de regio Oost-Groningen en de provincie – haar economische, maatschappelijke en sociale ambities te realiseren. Voorbeelden van het verwerven van een financiële bijdrage van het Rijk aan het realiseren van onze (regionale) ambities zijn de in het najaar van 2024 gesloten RegioDeal Oost-Groningen II en de RegioDeal Regiocentra (dorpsvisie Thuus in Nij Pekel).

Wet Open Overheid

De gemeente publiceert bepaalde informatie ter bevordering van de transparantie over besluitvorming van de gemeente. Maar om deze informatie doorzoekbaar, toegankelijk en privacy-proof openbaar te maken, zijn er technische hulpmiddelen en aanpassingen in het werkproces benodigd. Hierin hebben we het afgelopen jaar al veel stappen gezet. Zo is onder andere het anonimiseringsproces geoptimaliseerd door het aanschaffen van een anonimiseertool, het inrichten van de Woo-index en het opstellen dan wel actualiseren van werkinstructies.

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt 11 categorieën die wij actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze 11 categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin zal naast de datum ook worden bekendgemaakt dat de 11 categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt moeten worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht.

Tranche 1

Per 1 november 2024 moesten de eerste vijf informatiecategorieën verplicht openbaar worden gemaakt en gemeente Pekela heeft hieraan voldaan.

Tranche 2

De tweede tranche van de actieve openbaarmaking op grond van de Wet open overheid, betreft de volgende informatiecategorieën:

- Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag
- Vergaderstukken decentrale overheden
- Agenda's en besluiten bestuurscolleges
- Adviezen
- Jaarplannen en jaarverslagen

Uitstel tranche 2

Een definitieve datum waarop de decentrale overheid moet voldoen aan de actieve openbaarmaking van tranche 2, is niet gegeven maar het zou ergens in kwartaal vier van 2025 plaatsvinden.

Op 4 juli 2025 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een kamerbrief geschreven. Hierin geeft de minister aan dat de generieke Woo-voorziening (de Woo-index) nog niet in de gewenste mate gereed is en dus nog niet door alle bestuursorganen gebruikt kan worden. Hierdoor is nog geen definitieve inwerkingtredingsdata van de verschillende categorieën te geven. Dit geeft ons meer tijd om alles omtrent de openbaarmaking beter in te regelen.

Open SharePoint

Naast de landelijke publicatieplatform (Woo-index), willen wij ook een eigen publicatieplatform voor onze inwoners beschikbaar stellen. Samen met Informatiemanagement is gekeken naar mogelijkheden hiervoor en kwamen we uit bij een Open SharePoint. In samenwerking met Communicatie wordt deze pagina nu ingericht en is straks via onze website te bereiken.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Frauderisico

Voorkomen van fraude en onregelmatigheden

Het college is zich bewust van inherente risico's van fraude die, zowel intern als extern, worden gelopen bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken. Fraude kan zich voordoen bij financiële transacties, aanbestedingen, subsidieverlening, uitkeringen en vergunningverlening. Om hierop adequaat te sturen zal in 2026 een frauderisicoanalyse worden opgesteld om de belangrijkste risicogebieden te identificeren en de bewustwording binnen de organisatie te vergroten. Tevens wordt in 2026 de notitie Voorkomen misbruik en oneigenlijk gebruik ter vaststelling aan de raad voorgelegd.

Vanuit de bedrijfsvoering is er verhoogde aandacht voor de inrichting van de administratieve organisatie en interne beheersing (AO/IB). De geïdentificeerde risicogebieden en relevante geldstromen worden betrokken in de interne controles die gedurende het jaar plaatsvinden. Daarnaast beschikt de gemeente over zowel hard controls (zoals functiescheidingen en toegangsbeperkingen in processen en systemen) als soft controls (zoals gedragscodes, de ambtseed of ambtsbelofte, en het overleggen van een VOG bij indiensttreding). Ook zijn er regelingen vastgesteld voor nevenwerkzaamheden en financiële belangen, en is er een regeling melden vermoeden misstanden. Medewerkers kunnen terecht bij een vertrouwenspersoon of meldpunt voor het vertrouwelijk melden van mogelijke misstanden.

De governance-structuur, een open aanspreekcultuur, periodieke interne en externe audits en transparante besluitvorming dragen bij aan het tijdig signaleren van onregelmatigheden. Stakeholders van de gemeente moeten er op kunnen vertrouwen dat gemeente Pekela op een betrouwbare, eerlijke en zorgvuldige wijze zaken doet.

Een specifiek aandachtspunt is informatiebeveiliging. Gezien de toename van cyberaanvallen, ransomware en datalekken is informatiebeveiliging vanuit de perspectieven van continuïteit, fraude en privacy een hoge prioriteit. Dagelijkse controles, protocollen, en de inzet van de security- en privacy officer borgen dat maatregelen adequaat worden uitgevoerd en nageleefd. Periodieke toetsing levert input voor verdere aanscherping van het informatiebeveiligingsproces.

Op dit moment zijn er geen signalen die wijzen op een verhoogd frauderisico dat een materieel effect kan hebben op de financiële positie van de gemeente. Wel blijft de gemeente alert en continueert zij de verdere versterking van beheersmaatregelen, zodat publieke middelen rechtmatig en doelmatig worden ingezet en de integriteit van de organisatie geborgd blijft.

FINANCIËLE BEGROTING

Het overzicht van baten en lasten

Omschrijving	Realisatie 2024			Begroting na wijziging 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma	5.871.302	14.690.695	-8.819.393	10.527.021	19.039.885	-8.512.864	5.931.236	13.919.530	-7.988.294
1 Woonomgeving	10.407.240	24.309.033	-13.901.793	8.291.239	26.071.675	-17.780.436	7.217.637	25.545.912	-18.328.275
3 Leren	1.237.961	2.198.686	-960.725	1.110.928	2.235.107	-1.124.179	946.257	2.004.620	-1.058.363
4 Werk en Inkomen	7.727.890	15.829.635	-8.101.745	7.398.721	16.040.264	-8.641.543	7.495.756	17.102.451	-9.606.695
5 Bestuur en Organisatie	362.699	2.604.584	-2.241.885	246.076	2.206.078	-1.960.002	249.596	2.199.585	-1.949.989
Subtotaal programma's (A)	25.607.092	59.632.633	-34.025.540	27.573.985	65.593.009	-38.019.024	21.840.482	60.772.098	-38.931.616
Algemene dekkingsmiddelen	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Lokale heffingen	3.483.487	-	3.483.487	3.418.000	-	3.418.000	3.648.000	-	3.648.000
Algemene uitkeringen	40.073.928	-	40.073.928	41.335.706	-	41.335.706	40.880.369	-	40.880.369
Dividend	122.132	-	122.132	156.000	487	155.513	156.000	-	156.000
Saldo financieringsfunctie	1.033.581	248.556	785.025	300.000	93.989	206.011	300.000	-	300.000
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	169.677	-169.677	-	672.548	-672.548	-	100.000	-100.000
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (B)	44.713.127	418.233	44.294.895	45.209.706	767.024	44.442.682	44.984.369	100.000	44.884.369
Overhead	22.092	6.469.487	-6.447.395	23.965	7.941.766	-7.917.801	21.854	6.917.788	-6.895.934
Vennootschapsbelasting	-	19.741	-19.741	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000
Onvoorzien	-	-	-	-	15.000	-15.000	-	40.000	-40.000
Subtotaal overige middelen (C)	22.092	6.489.228	-6.467.136	23.965	7.996.766	-7.972.801	21.854	6.997.788	-6.975.934
Gerealiseerd/geraadvaardigd totaal baten en lasten (A+B+C=D)	70.342.312	66.540.093	3.802.219	72.807.656	74.356.799	-1.549.143	66.846.705	67.869.886	-1.023.181
Toevoeging/onttrekking aan reserves	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Woonomgeving	444.908	541.000	-96.092	1.003.594	386.000	617.594	40.000	36.000	4.000
2 Gezondheid	75.000	75.000	-	75.000	-	75.000	75.000	-	75.000
5 Bestuur en Organisatie	1.958.964	1.937.000	21.964	1.778.353	900.000	878.353	1.554.921	600.000	954.921
Subtotaal mutaties reserves (E)	2.478.872	2.553.000	-74.128	2.856.947	1.286.000	1.570.947	1.669.921	636.000	1.033.921
Gerealiseerd/geraadvaardigd resultaat (D+E=F)	72.821.184	69.093.093	3.728.091	75.664.603	75.642.799	21.804	68.516.626	68.505.886	10.740

Het meerjarenperspectief van de begroting

Omschrijving	Begroting 2027			Begroting 2028			Begroting 2029		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Programma	5.199.005	13.142.024	-7.943.019	4.763.229	13.063.971	-8.300.742	4.799.144	13.054.256	-8.255.112
1 Woonomgeving	1.078.113	19.517.680	-18.439.567	1.351.113	19.595.339	-18.244.226	1.361.113	19.558.601	-18.197.488
3 Leren	950.257	1.948.253	-997.996	950.257	1.995.970	-1.045.713	950.257	1.997.501	-1.047.244
4 Werk en Inkomen	7.892.314	17.188.449	-9.296.135	7.931.373	17.404.649	-9.473.276	7.940.808	17.429.562	-9.488.754
5 Bestuur en Organisatie	250.418	2.168.484	-1.918.066	251.271	2.221.405	-1.970.134	251.962	2.269.757	-2.017.795
Subtotaal programma's (A)	15.370.107	53.964.890	-38.594.783	15.247.243	54.281.334	-39.034.091	15.303.284	54.309.677	-39.006.393
Algemene dekkingsmiddelen	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Lokale heffingen	3.720.000	-	3.720.000	3.794.000	-	3.794.000	3.870.000	-	3.870.000
Algemene uitkeringen	41.689.785	-	41.689.785	41.513.416	-	41.513.416	42.909.478	-	42.909.478
Dividend	156.000	-	156.000	156.000	731	155.269	156.000	628	155.372
Saldo financieringsfunctie	100.000	-	100.000	50.000	138	49.862	-	118	-118
Overige algemene dekkingsmiddelen	-	-	-	-	100.000	-100.000	-	712.350	-712.350
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen (B)	45.665.785	6.655.154	45.665.785	45.513.416	100.869	45.412.547	46.935.478	713.096	46.222.382
Overhead	21.854	6.655.154	-6.633.300	21.854	6.800.121	-6.778.267	21.854	7.159.010	-7.137.156
Vennootschapsbelasting	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000
Onvoorzien	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000
Subtotaal overige middelen (C)	21.854	6.735.154	-6.713.300	21.854	6.880.121	-6.858.267	21.854	7.239.010	-7.217.156
Gerealiseerd/geraadvaardigd totaal baten en lasten (A+B+C=D)	61.057.746	60.700.044	357.702	60.782.513	61.262.324	-479.811	62.260.616	62.261.783	-1.167
Toevoeging/onttrekking aan reserves	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1 Woonomgeving	40.000	36.000	4.000	40.000	36.000	4.000	40.000	36.000	4.000
2 Gezondheid	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 Bestuur en Organisatie	617.103	900.000	-282.897	486.853	-	486.853	206.915	-	206.915
Subtotaal mutaties reserves (E)	657.103	936.000	-278.897	526.853	36.000	490.853	246.915	36.000	210.915
Gerealiseerd/geraadvaardigd resultaat (D+E=F)	61.714.849	61.636.044	78.805	61.309.366	61.298.324	11.042	62.507.531	62.297.783	209.748

De toelichting op de financiële begroting 2026-2029

1. De toelichting op het overzicht van baten en lasten 2026-2029

De toelichting is in de begroting 2026 opgenomen bij de cijferblokken direct na de programmamteksten.

2. De gronden waarop de ramingen zijn gebaseerd 2026-2029

In de begrotingsrichtlijnen worden de kaders weergegeven waar binnen de begroting en de meerjarenbegroting zullen worden opgesteld. Bij de vaststelling van de Kaderbrief heeft u de volgende uitgangspunten vastgesteld voor het opstellen van de begroting 2026-2029.

Bij de begroting 2026 houden we rekening met de volgende gegevens:

- Inwoners 12.459; capaciteit woningen 5.797;
- Stelpost onvoorzien € 40.000;
- Vervangingsinvesteringen;
- De tarieven rioolheffing te baseren op het geactualiseerde afvalwaterbeleidsplan

Prijzontwikkelingen:

Budgetten mogen alleen worden verhoogd indien de prijsstijging aantoonbaar (onontkoombaar) is en wordt aangetoond dat het bevriezen van budgetten leidt tot een aantasting van het voorzieningenniveau.

Eventueel in de primaire begroting 2025 verwerkte budgetverhogingen als gevolg van marginale beleidswijzigingen zullen, voorafgaand aan de politieke besluitvorming in de raad, aan het college worden voorgelegd. Het college zal vervolgens beslissen of deze budgetverhogingen worden toegestaan.

Belastingen/leges

De trendmatige stijging van de opbrengst OZB en andere belastingen tot maximaal door rijk toegestane limiet. Gelet op de loongevoelige kosten van de diensten waarvoor leges worden geheven, relateren wij de stijging van de tarieven leges aan de loonontwikkeling zoals aangegeven in de meicirculaire Algemene Uitkering 2025.

Peildatum budgetten

Bij de raming van de budgetten 2026 is rekening gehouden met de vastgestelde wijzigingen in de raadsvergadering tot en met juni 2025.

Uitgangspunten meerjarenbegroting 2026-2029

1. Budgetten mogen alleen worden verhoogd indien de prijsstijging aantoonbaar (onontkoombaar) is en wordt aangetoond dat het bevriezen van budgetten leidt tot een aantasting van het voorzieningenniveau;
2. Alle interne loonkosten zijn geïndexeerd met de percentages uit de vastgestelde CAO Gemeenten;
3. Alle overige lasten met een looncomponent zijn voor het jaar 2026 geïndexeerd met 2% conform de gehanteerde percentages loonvoet overheid in de meicirculaire 2025;
4. Kapitaallasten op basis begroting 2026 (percentage renteomslag); kapitaallasten vervangingsinvesteringen op basis meerjarig vervangings investeringsplan;
5. Kostendekkende tarieven voor de afvalstoffenheffing en riolering;
6. Belastingtarieven en leges jaarlijks verhogen met 2,0% (indien niet op kostendekkend niveau, of de maximaal door het Rijk toegestane limiet);
7. Onroerendezaakbelasting trendmatige verhoging met 2% conform meerjarige begroting plus 0,52% in verband met het afschaffen van de hondenbelasting.
8. Meerjarige vrijval van kapitaallasten (rente en afschrijving);
9. Kredieten van vervangingsinvesteringen maximaal 2 jaar beschikbaar houden voor vervanging.

De renteomslag die met ingang van begrotingsjaar 2025 ook geldt voor de bouwgrondexploitaties treft u als afzonderlijk beslistpunt aan.

3. Structurele begrotingssaldi gemeente Pekela 2026-2029

Incidentele baten en lasten

In het onderstaande overzicht zijn de geraamde incidentele baten en lasten opgenomen voor het begrotingsjaar 2026 inclusief het meerjarenperspectief. Onder incidentele baten en lasten worden de eenmalige baten en lasten verstaan die zich gedurende maximaal vier jaren voordoen.

Programma	2026		2027		2028		2029	
	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten
1 Woonomgeving								
Omgevingsplan		120.000		120.000		25.000		25.000
CDOKE middelen	267.712	267.712	276.852	276.852				
Grondexploitaties niet-bedrijventerreinen	800.750	800.750						
Onderhoud wegen		20.000						
Inzet projectleider toekomst de Kiepe	100.000	100.000						
Subsidie Leefbaarheidsfonds	16.000	40.000	16.000	40.000	16.000	40.000	16.000	40.000
Opstellen meerjarig onderhoudsplan Gemeentelijk vastgoed		50.000						
Co-financiering Regiodeal OG 25-28		279.688		279.688		279.688		
Invulling Groenbeleid	125.000	125.000	125.000	125.000	100.000	100.000		
co-financiering Regiodeal OG 25-28		279.688		279.688		279.688		279.688
Actualiseren Gem.Rioleringsplan	50.000	50.000						
Invulling Groenbeleid		125.000		125.000		100.000		100.000
2 Gezondheid								
Welzijnscoach	116.000	116.000						
Kosten opvang Oekraïense ontheemden	5.942.200	5.942.200						
Instandhouding De Kiepe		65.000						
Combinatiefunctionaris		83.564						
Sociaal cultureel werk		25.000						
3 Leren								
Vervolgonderzoek Integraal Huisvestingsplan		50.000						
4 Werk en inkomen								
Kansen voor Kinderen	144.000	281.250						
Grondexploitaties bedrijventerreinen	515.520	515.520						
5 Bestuur en organisatie								
Transitiekosten GRID		140.000						
WOO implementatie		52.000						
Vorbereidingsbudget toekomstbestendige huisvesting buitendienst		100.000						
Totaal	7.902.182	9.173.684	292.852	841.540	16.000	444.688	16.000	165.000

Incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In beginsel wordt iedere onttrekking en toevoeging aan de reserves beschouwd als incidentele baten en lasten. De verplichte tabel met de structurele reservemutaties volgt aan het eind van deze paragraaf.

Programma	2026		2027		2028		2029	
	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg
1 Woonomgeving								
Leefbaarheidsfonds	40.000	16.000	40.000	16.000	40.000	16.000	40.000	16.000
2 Gezondheid								
Sociaal Cultureel werk N-P	75.000							
3 Leren								
4 Werk en inkomen								
5 Bestuur en organisatie								
Ontwikkelfonds	974.688		509.688		379.688		100.000	
Uitbreiding gemeentehuis		600.000		900.000				
Algemene Reserve	524.068		51.250		51.000		50.750	
Totaal	1.613.756	616.000	600.938	916.000	470.688	16.000	190.750	16.000

Structurele begrotingssaldi

Bovenstaande incidentele baten en lasten en incidentele onttrekkingen en toevoegingen aan de reserve leiden tot de volgende structurele saldi.

	Bedragen x €1.000			
	2026	2027	2028	2029
Bruto lasten na mutatie reserves	68.506	61.636	61.298	62.298
-/- Incidentele lasten	(9.174)	(842)	(445)	(165)
-/- Incidentele toevoegingen reserves	(616)	(916)	(16)	(16)
A Structurele lasten	58.716	59.878	60.837	62.117
Bruto baten na mutatie reserves	68.517	61.715	61.309	62.508
-/- Incidentele baten	(7.902)	(293)	(16)	(16)
-/- incidentele onttrekkingen reserves	(1.614)	(601)	(471)	(191)
B Structurele baten	59.001	60.821	60.822	62.301
C Structurele saldi (B-A)	285	943	(15)	184

Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

De structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves betreffen de toevoeging van rente en de dekking van kapitaallasten zijn in de volgende tabel opgenomen.

Omschrijving reserve	2026		2027		2028		2029	
	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg	onttrekk	toevoeg
1. Uitbreiding gemeentehuis	56.165		56.165		56.165		56.165	
Totaal	56.165	-	56.165	-	56.165	-	56.165	-

4. De uiteenzetting van de financiële positie 2026-2029

1. De financiële gevolgen van het bestaande en het nieuwe beleid 2026 - 2029

De primaire begroting is voornamelijk gebaseerd op besluitvorming door de raad, die reeds is genomen of die onderdeel uitmaken van jaarschijf 2026 van de meerjarenbegroting 2026-2029.

Daarnaast zijn de structurele effecten Collegerapportage 2025 (die in dezelfde raadsvergadering als de begroting ter vaststelling wordt aangeboden) waar mogelijk reeds verwerkt in de primaire begroting.

2. Geprognosticeerde balans 2026 - 2029

Met ingang van 2017 is het verplicht om een geprognosticeerde balans op te nemen. Met het opnemen van een geprognosticeerde balans, ook in de meerjarenraming, krijgt u als raad meer inzicht in de ontwikkeling van onder meer investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en in de financieringsbehoefte. De geprognosticeerde balans voor het begrotingsjaar en de meerjarenraming moet tenminste de posten bevatten die nodig zijn om het voor de gemeente geldende aandeel in het EMU-saldo te kunnen afleiden. De geprognosticeerde balans moet aansluiten op de balans in de laatst vastgestelde jaarrekening, maar hoeft niet dezelfde mate van detail te kennen.

Bedragen x €1.000

Geprognosticeerde balans per ultimo	Realisatie 24	2025	2026	2027	2028	2029
Vaste activa						
Boekwaarde 1-1	19.819	24.784	28.864	36.316	43.829	51.481
Afschrijving	(1.490)	(1.262)	(1.678)	(1.791)	(1.997)	(2.515)
Aflossing	(35)	-	-	-	-	-
Desinvestering	-	-	-	-	-	-
Bijdragen van derden	(816)	(6.800)	-	-	-	-
Nieuwe investeringen	7.305	12.142	9.130	9.304	9.649	9.851
Totaal vaste activa	24.784	28.864	36.316	43.829	51.481	58.817
Voorraden (bouwgrondexploitatie)	1.658	2.017	1.218	1.269	808	346
Overige vlottende activa	35.190	27.453	18.066	22.798	12.443	2.592
Totaal vlottende activa	36.848	29.470	19.284	24.067	13.251	9.617
Totaal activa	61.632	58.334	55.600	67.896	64.732	68.434

Eigen vermogen	30.378	32.535	31.523	31.813	31.401	31.201
Resultaatbestemming jaar t	3.728	22	11	79	11	210
Totaal Eigen vermogen	34.106	32.557	31.534	31.892	31.412	31.411

Voorzieningen						
Voorzieningen (t-1)	8.499	9.206	8.510	7.856	6.853	5.698
Dotaties	867	100	143	125	101	100
Onttrekkingen	(159)	-796	-797	-1.128	-1.256	-1.430
Totaal voorzieningen	9.206	8.510	7.856	6.853	5.698	4.368

Vaste schulden	5.291	4.737	4.180	17.621	16.592	22.125
Totaal vaste passiva	48.603	45.804	43.570	56.366	53.702	57.904
Netto vlottende schuld	13.029	12.530	12.030	11.530	11.030	11.086
Totaal vlottende passiva	13.029	12.530	12.030	11.530	11.030	10.530
Totaal passiva	61.632	58.334	55.600	67.896	64.732	68.434

3. EMU-saldo 2026 - 2029

De definitie van het EMU-saldo (Economische en Monetaire Unie) is het geraamde (of het gerealiseerde saldo) van de ontvangsten en lasten van een gemeente, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

De berekening van het EMU-saldo vindt plaats op zogeheten transactie-basis. Omdat gemeenten echter een gemodificeerd baten- en lasten stelsel hanteren en de sturing dus ook hierop geschiedt, krijgt het EMU-saldo in de begrotings- en verantwoordingscyclus meer aandacht met de invoering van de nieuwe BBV (Besluit begroting en verantwoording). Voor gemeenten is het van belang te weten of met het door hen berekende EMU-saldo, de voor hen geldende referentiewaarden van het EMU-saldo,

die voor de afzonderlijke gemeenten berekend zijn, (meerjarig) overschreden worden. Omdat het overschrijden van deze macronorm consequenties kan hebben, is het voor afzonderlijke overheden van belang om meerjarig op de individuele referentiewaarde te sturen.

De berekende referentiewaarde voor de gemeente Pekela bedraagt: € 3.042 (in duizendtallen, vastgesteld voor de gemeente Pekela in de septembercirculaire 2025). De berekening van de EMU-referentie betekent het maximale tekort voor de individuele gemeente.

Bedragen x €1.000

	2025	2026	2027	2028	2029
1 + Exploitatiesaldo vóór toevoeging c.q. onttrekking aan reser-ves	-1.549	-1.023	358	-480	-1
2 - Mutatie (im)materiële vaste activa	4.080	7.452	7.513	7.652	7.336
3 + Mutatie Voorzieningen	-695	-655	-1.003	-1.155	-1.330
4 - Mutatie voorrade (incl. bouwgronden in exploitatie)	359	-799	51	-461	-462
5 - Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo	-6.683	-8.331	-8.209	-8.826	-8.205
EMU referentiewaarde	-3.042	-3.042	-3.042	-3.042	-3.042
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde	-3.641	-5.289	-5.167	-5.784	-5.163

4. Overzicht (vervangings)investeringen 2026-2029

Omschrijving	afschr. termijn	2026	2027	2028	2029	kapi-taallast 2027	kapi-taallast 2028	kapi-taallast 2029	kapi-taallast 2030
Gemeenteraad									
IT en hardware	4	30.000				7.650			
Tractie									
WVI Aggregaat	5	36.300				7.442			
WVI Bestelwagen	8	52.000				6.760			
WVI Bestelwagen	8	52.000				6.760			
WVI Bestelwagen	8	52.000				6.760			
WVI Doorzaamachine	8	38.000				4.940			
WVI Watertank	15	13.500				968			
WVI Schijvenmaaier	8	20.000				2.600			
WVI Stratos zoutstrooier	10	49.950				5.245			
WVI Bestelwagen V-696-JL	8		52.000				6.760		
WVI Container Vossebelt	8		12.000				1.560		
WVI 68-WK-KF Rioned Multijet	8		60.560				7.873		
WVI Texo Sollevatori hefbrug	10		10.000				1.050		
WVI Bestelwagen V-711-JL	8			52.000				6.760	
WVI Redixim Vertidrain 7521	8			20.000				2.600	
WVI Votex roadmaster Maaimachine	8			11.435				1.487	
WVI Pick-up V-714-JL	8				53.000				6.890
WVI Vrachtwagen 98-BPX-6	8				41.000				5.330
WVI Hiab T-CLX 013 autolaadkraan	8				10.000				1.300
WVI Votex roadmaster Maaimachine	8				11.435				1.487
Totaal Materiele vaste activa met economisch nut		343.750	134.560	83.435	115.435	49.124	17.243	10.847	15.007
Sportvelden obv onderhoud- en beheerplan Sport 2025									
Sportpark Nieuwe Pekela	15	103.000				7.382			
Sportpark Noordster	15		120.500				8.636		
Sportpark Nieuwe Pekela	15			119.000				8.528	
Sportpark Boven Pekela	15				99.000				7.095
Totaal Materiele vaste activa met een maatschappelijk nut		103.000	120.500	119.000	99.000	7.382	8.636	8.528	7.095

Omschrijving	afschr. termijn	2026	2027	2028	2029	kapi- taallast 2027	kapi- taallast 2028	kapi- taallast 2029	kapi- taallast 2030
Investerings t.l.v. GRP									
Vrijvervalriool jaarschijf 2026	60	245.000				5.308			
Vrijvervalriool jaarschijf 2027	60		245.000				5.308		
Vrijvervalriool jaarschijf 2028	60			245.000				5.308	
Vrijvervalriool jaarschijf 2029	60				245.000				5.308
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2026	15	25.000				1.792			
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2027	15		55.000				3.942		
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2028	15			400.000				28.667	
Gemalen Mechanisch jaarschijf 2029	15				600.000				43.000
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2026	30	40.000				1.533			
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2027	30		25.000				958		
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2028	30			25.000				958	
Gemalen Bouwkundig jaarschijf 2029	30				27.000				1.035
Totaal Materiele vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven		310.000	325.000	670.000	872.000	8.633	10.208	34.933	49.343
TOTAAL		756.750	580.060	872.435	1.086.435	65.139	36.087	54.308	71.445
TOTAAL (cumulatieve kapitaallasten)			65.139	101.226	155.534	226.979	139.398	183.418	240.182

5. Stand en gespecificeerde verloop reserves

Naam reserve	Balanswaarde 31/12/2025	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2026
30. Proeftuin aardgasvrij	3.369.659			3.369.659
12. Onderhoud Bruggen	136.352			136.352
13. Onderhoud Wegen	791.714		20.000	811.714
23. Onderhoud Technische Kunstwerken	435.327			435.327
34. Leefbaarheidsfonds	313.000	40.000	16.000	289.000
Subtotaal programma 1	5.046.052	40.000	36.000	5.042.052
33. Sociaal Cultureel werk Nieuwe Pekela	75.000	75.000		-
Subtotaal programma 2	75.000	75.000	-	-
Subtotaal programma 3	-	-	-	-
Subtotaal programma 4	-	-	-	-
1. Algemene Risico reserve	6.811.000			6.811.000
2. Algemene reserve	9.064.921	524.068		8.540.853
31. Organisatieontwikkeling	30.000			30.000
10. Uitbreiding gemeentehuis	1.319.888	56.165	600.000	1.863.723
32. Ontwikkelfonds	10.187.866	974.688		9.213.178
Subtotaal programma 5	27.413.675	1.554.921	600.000	26.458.754
Totaal geraamde reserves	32.534.727	1.669.921	636.000	31.500.806

6. Stand en gespecificeerde verloop voorzieningen

Naam reserve	Geraamd saldo 31/12/2025	Begroting (baten) (onttrekking)	Begroting (lasten) (toevoeging)	Geraamd saldo 31/12/2026
9302. Pensioenen wethouders	1.122.422	12.312	100.000	1.210.110
9307. Verplichtingen spaarverlof	9.045			9.045
9308. Voorziening verplichting verlofuren	190.523			190.523
9304. Dubieuze debiteuren algemeen *	418.228			418.228
9304. Dubieuze debiteuren overheid *	-			-
9305. Dubieuze debiteuren SOZA *	668.155			668.155
9306. Dubieuze debiteuren Belasting *	116.098			116.098
9350. Achtervang grondexploitaties *	334.768	310.171		24.597
9403. Egalisatie tarieven riolering	1.624.577		42.300	1.666.877
9404. Egalisatie tarieven afval	137.472	65.000		72.472
9322. Afkoop groenonderhoud begr.plaatsen	142.433			142.433
9361. Achterstallig onderhoud bruggen	5.285.000	720.200		4.564.800
Totaal voorzieningen	10.048.720	1.107.683	142.300	9.083.337
* Voorzieningen met een specifiek karakter	1.537.249	310.171	-	1.227.078
Totaal voorzieningen excl. specifiek karakter	8.511.471	797.512	142.300	7.856.259

BIJLAGEN

Bijlage 1: De stand en het gespecificeerde verloop van de reserves

Naam reserve	Balanswaarde 31/12/2026	Begroting baten (onttrekking)	Begroting lasten (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2027	Begroting baten (onttrekking)	Begroting lasten (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2028	Begroting baten (onttrekking)	Begroting lasten (toevoeging)	Balanswaarde 31/12/2029
30. Proeftuin aardgasvrij	3.369.659			3.369.659			3.369.659			3.369.659
12. Onderhoud Bruggen	136.352			136.352			136.352			136.352
13. Onderhoud Wegen	811.714	20.000		831.714	20.000		851.714	20.000		871.714
23. Onderhoud Technische Kunstwerken	435.327			435.327			435.327			435.327
34. Leefbaarheidsfonds	289.000	40.000	16.000	265.000	40.000	16.000	241.000	40.000	16.000	217.000
Subtotaal programma 1	5.042.052	40.000	36.000	5.038.052	40.000	36.000	5.034.052	40.000	36.000	5.030.052
Sociaal Cultureel werk Nieuwe Pekela	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Subtotaal programma 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1. Algemene Risico reserve	6.811.000			6.811.000			6.811.000			6.811.000
2. Algemene reserve	8.540.853	51.250		8.489.603	51.000		8.438.603	50.750		8.387.853
31. Organisatieontwikkeling	30.000			30.000			30.000			30.000
10. Uitbreiding gemeentehuis	1.863.723	56.165	900.000	2.707.558	56.165		2.651.393	56.165		2.595.228
32. Ontwikkelfonds	9.213.178	509.688		8.703.490	379.688		8.323.802	100.000		8.223.802
Subtotaal programma 5	26.480.754	617.103	900.000	26.774.651	486.853	-	26.366.798	206.915	-	26.170.883
Totaal geraamde reserves	31.522.806	657.103	936.000	31.812.703	526.853	36.000	31.400.850	246.915	36.000	31.200.935

Bijlage 2: De stand en het gespecificeerde verloop van de voorzieningen

Omschrijving	Geraamd saldo 31/12/2026	Begroting baten (onttrekking)	Begroting lasten (toevoeging)	Geraamd saldo 31/12/2027	Begroting baten (onttrekking)	Begroting lasten (toevoeging)	Geraamd saldo 31/12/2028	Begroting baten (onttrekking)	Begroting lasten (toevoeging)	Geraamd saldo 31/12/2029
9302. Pensioenen wethouders	1.210.110	12.312	100.000	1.297.798	12.312	100.000	1.385.486	12.312	100.000	1.473.174
9307. Verplichtingen spaarverlof	9.045			9.045			9.045			9.045
9308. Voorziening verplichting verlofuren	190.523			190.523			190.523			190.523
9304. Dubieuze debiteuren algemeen *	418.228			418.228			418.228			418.228
9304. Dubieuze debiteuren overheid *	-			-			-			-
9305. Dubieuze debiteuren SOZA *	668.155			668.155			668.155			668.155
9306. Dubieuze debiteuren Belasting *	116.098			116.098			116.098			116.098
9350. Achtervang grondexploitatie *	24.597			24.597			24.597			24.597
9403. Egalisatie tarieven riolering	1.666.877		25.743	1.692.620			1.692.620			1.692.620
9404. Egalisatie tarieven afval	72.472	35.000		37.472	30.000		7.472			7.472
9322. Afkoop groenonderhoud begr.plaatsen	142.433			142.433			142.433			142.433
9361. Achterstallig onderhoud bruggen	4.564.800	1.081.200		3.483.600	1.213.200		2.270.400	1.418.000		852.400
Totaal voorzieningen	9.083.338	1.128.512	125.743	8.080.569	1.255.512	100.000	6.925.057	1.430.312	100.000	5.594.745
* Voorzieningen met een specifiek karakter	1.227.078	-	-	1.227.078	-	-	1.227.078	-	-	1.227.078
Totaal voorzieningen excl. specifiek karakter	7.856.260	1.128.512	125.743	6.853.491	1.255.512	100.000	5.697.979	1.430.312	100.000	4.367.667

Bijlage 3: Het overzicht van de geraamde baten en lasten per taakveld

Taakvelden	Realisatie 2024			Begroting ná wijziging 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	1.793	14.138	-12.345	944.305	956.754	-12.449	876.600	885.000	-8.400
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	-	835.457	-835.457	-	819.724	-819.724	-	858.448	-858.448
1.2 Openbare orde en Veiligheid	13.550	606.047	-592.497	57.595	694.410	-636.815	9.595	799.579	-789.984
2.1A Verkeer en Vervoer	118.903	1.254.074	-1.135.170	6.590	1.466.027	-1.459.437	6.500	1.223.579	-1.217.079
2.1B Verkeer en vervoer - bruggen	-	1.241.920	-1.241.920	-	613.941	-613.941	-	612.612	-612.612
2.3 Recreative Havens	583	14.785	-14.202	540	15.973	-15.433	540	14.889	-14.349
2.4 Economische Havens en waterwegen	9.148	175.853	-166.705	6.485	148.553	-142.068	6.485	154.976	-148.491
2.5 Openbaar vervoer	-	460	-460	-	61.000	-61.000	-	11.000	-11.000
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-	94.219	-94.219	-	110.350	-110.350	-	121.000	-121.000
5.4 Musea	-	41.544	-41.544	-	27.479	-27.479	-	30.869	-30.869
5.5 Cultureel erfgoed	-	2.617	-2.617	-	8.080	-8.080	-	9.100	-9.100
5.6 Media	174.882	359.528	-184.646	339.638	529.071	-189.433	105.740	297.707	-191.967
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	425.065	2.457.619	-2.032.554	288.697	2.359.930	-2.071.233	100.261	2.243.923	-2.143.662
7.2 Riolering	1.109.574	883.004	226.571	1.252.052	1.007.535	244.517	1.138.710	915.850	222.860
7.3 Afval	1.851.603	1.713.996	137.607	2.021.516	1.468.346	553.170	2.176.293	1.560.290	616.003
7.4 Milieubeheer	523.174	1.184.916	-661.741	4.238.536	5.104.997	-866.461	387.712	988.579	-600.867
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	51.561	211.336	-159.775	64.789	116.133	-51.344	65.850	124.463	-58.613
8.1 Ruimte en leefomgeving	-	557.317	-557.317	-	476.000	-476.000	-	389.000	-389.000
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	763.638	826.523	-62.885	773.677	773.677	-	800.750	801.750	-1.000
8.3 Wonen en bouwen	827.828	2.215.344	-1.387.517	532.601	2.281.905	-1.749.304	256.200	1.876.916	-1.620.716
Totaal Woonomgeving	5.871.302	14.690.695	-8.819.393	10.527.021	19.039.885	-8.512.864	5.931.236	13.919.530	-7.988.294
5.1 Sportbeleid en activering	142.024	163.992	-21.968	99.064	194.564	-95.500	93.225	154.725	-61.500
5.2 Sportaccommodaties	76.219	598.828	-522.609	71.753	499.246	-427.493	79.061	539.659	-460.598
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	9.220.384	7.219.703	2.000.680	6.869.013	8.088.064	-1.219.051	6.174.214	7.204.881	-1.030.667
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-	1.349.123	-1.349.123	-	-	-	-	-	-
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	-	178.719	-178.719	-	819.008	-819.008	-	849.230	-849.230
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	-	881.568	-881.568	-	1.039.984	-1.039.984	-	985.000	-985.000

Taakvelden	Realisatie 2024			Begroting ná wijziging 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	-	430.083	-430.083	-	635.564	-635.564	-	631.825	-631.825
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	23.335	793.799	-770.465	25.000	726.803	-701.803	25.000	870.000	-845.000
6.711 Huishoudelijke hulp (WMO)	-	2.193.064	-2.193.064	-	2.369.234	-2.369.234	-	2.126.353	-2.126.353
6.712 Begeleiding (WMO)	-	735.243	-735.243	-	826.670	-826.670	-	760.000	-760.000
6.713 Dagbesteding (WMO)	-	82.637	-82.637	-	107.000	-107.000	-	125.000	-125.000
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	-	8.219.470	-8.219.470	-	117.000	-117.000	-	192.000	-192.000
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	-	-	-	-	3.975.000	-3.975.000	-	4.460.000	-4.460.000
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	-	-	-	-	83.000	-83.000	-	112.000	-112.000
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	-	-	-	-	249.000	-249.000	-	258.000	-258.000
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	-	-	-	-	2.886.000	-2.886.000	-	3.251.000	-3.251.000
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	-	-	-	-	336.000	-336.000	-	315.000	-315.000
6.791 PGB WMO	-	77.558	-77.558	-	100.000	-100.000	-	75.000	-75.000
6.792 PGB Jeugd	-	114.288	-114.288	-	162.000	-162.000	-	125.000	-125.000
6.811 Beschermd wonen (WMO)	570.289	316.648	253.641	598.466	606.030	-7.564	405.613	413.177	-7.564
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-	-	-	-	-	-	125.000	125.000	-
6.821 Jeugdbescherming	-	29.460	-29.460	-	715.000	-715.000	-	763.000	-763.000
6.822 Jeugdreclassering	-	11.349	-11.349	-	48.000	-48.000	-	59.000	-59.000
6.91 Coördinatie en beleid WMO	-	-	-	50.000	176.200	-126.200	-	102.000	-102.000
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	-	-	-	-	102.152	-102.152	-	263.000	-263.000
7.1 Volksgezondheid	374.990	913.501	-538.511	577.943	1.210.156	-632.213	315.524	786.062	-470.538
Totaal Gezondheid	10.407.240	24.309.033	-13.901.793	8.291.239	26.071.675	-17.780.436	7.217.637	25.545.912	-18.328.275
4.1 Openbaar basisonderwijs	-	38.446	-38.446	-	38.000	-38.000	-	41.000	-41.000
4.2 Onderwijshuisvesting	253.176	752.448	-499.273	268.778	952.617	-683.839	273.778	874.201	-600.423
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	984.786	1.407.792	-423.007	842.150	1.244.490	-402.340	672.479	1.089.419	-416.940
Totaal Leren	1.237.961	2.198.686	-960.725	1.110.928	2.235.107	-1.124.179	946.257	2.004.620	-1.058.363
3.1 Economische ontwikkeling	-	51.973	-51.973	-	48.000	-48.000	-	58.000	-58.000

Taakvelden	Realisatie 2024			Begroting ná wijziging 2025			Begroting 2026		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	415.901	415.901	-	363.586	363.586	-	515.520	515.520	-
3.3 Bedrijfsloket- en regelingen	-	29.287	-29.287	-	30.467	-30.467	-	35.477	-35.477
3.4 Economische promotie	-	75.679	-75.679	-	106.102	-106.102	-	61.100	-61.100
6.3 Inkomensregelingen	7.293.578	8.583.376	-1.289.798	7.035.135	8.529.309	-1.494.174	6.980.236	9.092.354	-2.112.118
6.4 WSW en beschut werk	18.411	6.639.353	-6.620.942	-	6.840.000	-6.840.000	-	7.218.000	-7.218.000
6.5 Arbeidsparticipatie	-	34.066	-34.066	-	122.800	-122.800	-	122.000	-122.000
Totaal Werk en Inkomsten	7.727.890	15.829.635	-8.101.745	7.398.721	16.040.264	-8.641.543	7.495.756	17.102.451	-9.606.695
0.10 Mutaties reserves	2.478.872	2.553.000	-74.128	2.856.947	1.286.000	1.570.947	1.669.921	636.000	1.033.921
Totaal Mutatie reserves	2.478.872	2.553.000	-74.128	2.856.947	1.286.000	1.570.947	1.669.921	636.000	1.033.921
0.1 Bestuur	89.742	1.381.654	-1.291.912	12.312	1.338.006	-1.325.694	12.312	1.285.602	-1.273.290
0.2 Burgerzaken	266.807	831.642	-564.835	233.764	462.225	-228.461	237.284	496.736	-259.452
0.4 Overhead	22.092	6.469.487	-6.447.395	23.965	7.941.766	-7.917.801	21.854	6.917.788	-6.895.934
0.5 Treasury	1.155.713	248.556	907.157	456.000	94.476	361.524	456.000	-	456.000
0.61 OZB Woningen	2.257.662	263.656	1.994.006	2.291.000	358.000	1.933.000	2.273.000	369.400	1.903.600
0.62 OZB niet woningen	1.225.826	15.405	1.210.421	1.127.000	14.500	1.112.500	1.375.000	14.500	1.360.500
0.64 Belastingen Overig	6.150	112.228	-106.079	-	33.347	-33.347	-	33.347	-33.347
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen Gemeentefonds	40.073.928	-	40.073.928	41.335.706	-	41.335.706	40.880.369	-	40.880.369
0.8 Overige baten en lasten	-	169.677	-169.677	-	687.548	-687.548	-	140.000	-140.000
0.9 Vennootschapsbelasting	-	19.741	-19.741	-	40.000	-40.000	-	40.000	-40.000
Totaal Bestuur en Organisatie	45.097.918	9.512.044	35.585.874	45.479.747	10.969.868	34.509.879	45.255.819	9.297.373	35.958.446
Totaal taakvelden	72.821.184	69.093.093	3.728.091	75.664.603	75.642.799	21.804	68.516.626	68.505.886	10.740

Pekela